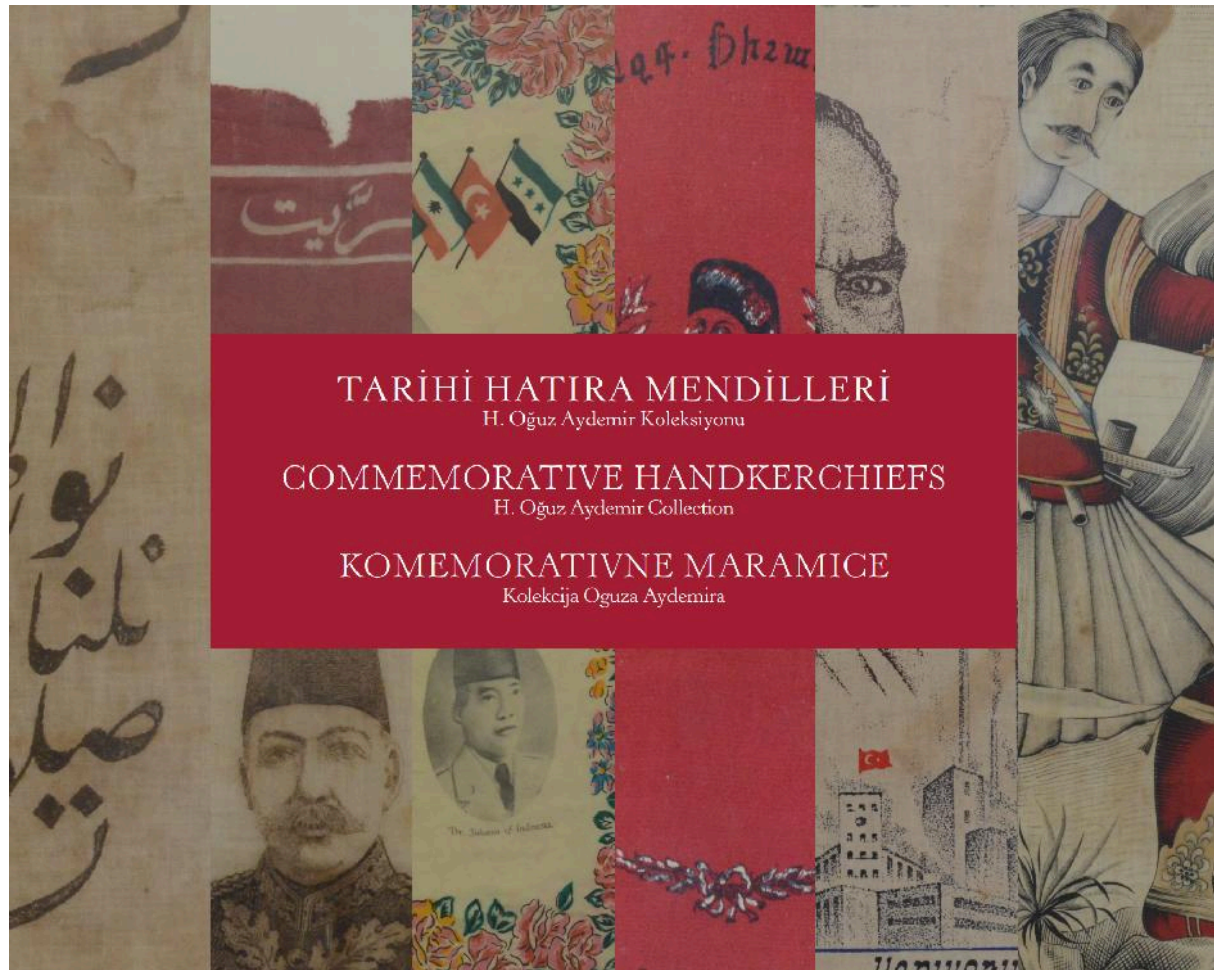

TARİHİ HATIRA MENDİLLERİ

H. Oğuz Aydemir Koleksiyonu

COMMEMORATIVE HANDKERCHIEFS

H. Oğuz Aydemir Collection

KOMEMORATIVNE MARAMICE

Kolekcija Oguza Aydemira

TARİHİ HATIRA MENDİLLERİ

H. Oğuz Aydemir Koleksiyonu

COMMEMORATIVE HANDKERCHIEFS

H. Oğuz Aydemir Collection

KOMEMORATIVNE MARAMICE

Kolekcija Oguza Aydemira

میرزا
آقا قندرم و احمد قندرم
کریم الله کورلی احمد
چو دینا قندرم آقا قندرم
میرزا قندرم و احمد قندرم
میرزا قندرم و احمد قندرم
میرزا قندرم و احمد قندرم
میرزا قندرم و احمد قندرم
میرزا قندرم و احمد قندرم
میرزا قندرم و احمد قندرم

TARİHİ HATIRA MENDİLLERİ

-

H. OĞUZ AYDEMİR
KOLEKSİYONU

Commemorative Handkerchiefs

-

H. Oğuz Aydemir
Collection

Komemorativne Maramice

-

Kolekcija Oguza Aydemira

Tarihi Hatıra Mendilleri
Commemorative Handkerchiefs
Komemorativne Maramice

HAZIRLAYAN: Mehmet Bezdán

TASARIM: Tülay Ulukılıç (*Kapak tasarımı ve kitap için hazırlanan tasarım*)

TÜRKÇE-İNGİLİZCE ÇEVİRİ: Cengiz Aydemir

TÜRKÇE-HIRVATÇA ÇEVİRİ:

TÜRKÇE REDAKSİYON: Sena Yılmaz Gönen, Onur Caymaz

İNGİLİZCE REDAKSİYON:

HIRVATÇA REDAKSİYON:

FOTOĞRAFLAR: Mehmet Bezdán

Tarih Bilim Dalı Son Okuma: Doç. Dr. Hilal Ortaç

YAYIN ve DAĞITIM:

BASKI:

BİRİNCİ BASKI:

ISBN:

ÇEVİRİLER:

İngilizce Çeviri: Cengiz Aydemir

Almanca Çeviri: Cengiz Aydemir

Osmanlıca Çeviri: Öğr. Gör. Dr. Refet Yalçın Balata

Arapça Çeviri: Ömer Koçyiğit, Mehmet Emin Güleçyüz

Rusça Çeviri: Lidya Durmazgüler

Ermenice Çeviri: Baykar Demir

Yunanca Çeviri: Charikleia Sotiriadou Kalata

Fransızca Çeviri: Süzet Elkabes

Emeği Geçenler: Cengiz Aydemir, Öğr. Gör. Dr. Refet Yalçın Balata (Ege Üniversitesi-Tarih Bölümü), Doç. Dr. Hilal Ortaç (Ege Üniversitesi-Tarih Bölümü), Yrd. Doç. Dr. Sedat Bornovalı (Sanat Tarihçi, Nişantaşı Üniversitesi), Prof. Dr. Engin Akyürek (Koç Üniversitesi – Arkeoloji ve Sanat Tarihi), Sena Yılmaz Gönen (Sanat Tarihçi ve Arkeolog, İstanbul Üniversitesi Doktora Öğrencisi), Nükhet Everi (Turist Rehberi ve Yazar), Onur Caymaz, Ömer Koçyiğit, Mehmet Emin Güleçyüz, Baykar Demir (Sanat Tarihçi, İstanbul Üniversitesi Doktora Öğrencisi), Lidya Durmazgüler (Rus Dili ve Edebiyatı, İstanbul Üniversitesi-Mezun), Meri Tek (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Araştırma Görevlisi, İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Öğrencisi), Charikleia Sotiriadou Kalata (Yunanca-Tercüman), Süzet Elkabes (Fransızca-Yeminli Tercüman)

İÇİNDEKİLER

Künye:	5
Sunuş:	
Önsöz:	
Teşekkür:	
Tarihi Hatıra Mendilleri:	8
Mendiller ve Siyasi Olaylar	
II. Abdülhamid	11
II. Abdülhamid Dönemi Mendilleri	12
V. Mehmed Reşad	19
II. Meşrutiyet	21
II. Meşrutiyet Dönemi Mendilleri	22
V. Mehmed Reşad Dönemi Mendilleri	28
İttihat ve Terakki	34
Osmanlı Donanma Mendilleri	47
Osmanlı Askeri Mendilleri	50
Mısır Mendilleri	55
Dini Mendiller	65
Osmanlı İmparatorluğu Mendilleri	80
Kırım Savaşı	84
I. Dünya Savaşı Mendilleri	93
Kurtuluş Savaşı ve Mustafa Kemal Atatürk	119
Mustafa Kemal Atatürk	121
İngiliz Kraliyet Mendilleri	131
Hatıra Mendilleri	145
Yabancı Kökenli Mendiller	157

Tarihi Hatıra Mendiller

Kumaş yüzyıllar boyunca günlük yaşamda önemli bir rol oynamıştır. Zaman içinde de medeniyetler arasında iletişim kurma biçimlerinden bir tanesine dönüşmüştür. Binlerce yıldan fazla bir süredir kumaşın üzerine siyasal ve toplumsal anlamlar örülmektedir. Antik Çağ'da statü sembolleri olarak kullanılan özel renkler bilinmektedir. Bu renkler sahibinin iktidarını ve servetini simgeliyordu. Renkler, desenler, kumaş dokuları yalnızca bir kişinin toplumsal sınıfını işaret etmekle kalmayıp aynı zamanda başka bir toplumsal sınıfın siyasetine bağlılığını da gösteriyordu.

Mendil, Roma döneminden bu yana kullanılmaktadır ancak ilk dönemlerinde zengin sınıfla ilişkilendirilmiştir. 18. yüzyıldan itibaren baskı alanında kaydedilen ilerlemeler ve tekstil endüstrisinin sanayileşmesi sayesinde kumaş daha hızlı ve daha ucuza üretilebilir hale geldi. Böylelikle farklı amaçlar için de kullanılmaya başlandı. Süreç içinde mendillere hatıra resmi basıldığı takdirde, satışlarda süreklilik elde edildiği keşfedildi. Bu şekilde hatıra tasarımların üretimi de başlamış oldu. Bu tasarımlar savaşlarda kazanılan zaferler, kraliyetle ilgili olaylar, bilgi amaçlı metinler, haritalar olarak görülmeye başlandı. Hem iktidarın hem de siyasi karşıtlarının kullandığı bir yayın aracına dönüştü. Propaganda yapmak için kolaylıkla kullanılabilirdi. Kitlesel olarak üretilebileceği için de yaygınlaştı.

Ülkemizde güncel olarak bir benzeri daha olmayan tarihi mendil koleksiyonu incelendiğinde ve mendillerin çıkış noktasına doğru bir yolculuk yapıldığında öncelikli üretim amaçlarının işlevsellikten çok propaganda amacı güttüğü aşikârdır. Döneme ait siyasi hareketlerin olgunlaşması, savaşlar için destek bulma, milliyetçiliğin artırılması, ülkelerin ve hükümdarların büyüklüklerini sergileme çabaları bu mendillerde açıkça görülebilmektedir.

Orijinal bağlamları göz önünde bulundurularak incelendiğinde mendillerin özel anlatım dilleri olduğu görülmektedir. Mendiller, hatıra olması amaçlanarak hazırlanmış ve basılmış olsalar bile tarihsel bağlamı incelendiğinde birçok siyasal anlam içerdikleri, bu nedenle tarihi belge niteliği taşıdıkları görülmektedir.

Koleksiyondaki mendillerde özellikle İttihat ve Terakki Cemiyeti ile Padişah V. Mehmed Reşad arasındaki bağ ve bu ilişki üzerinden yürütülen algı politikası tüm açıklığıyla görülmektedir. İttihat ve Terakki'nin desteğiyle 65 yaşında tahta çıkan V. Mehmed Reşad için ciddi bir propaganda yürütülmüştür.

Dönemleri içinde düşünöldüklerinde mendillerin halka ulaşmak için doğru yöntem olduğu kuşkusuzdur. Diğer yandan siyasi ve toplumsal olarak destek sağlamak amacıyla da kullanılmışlardır. Örneğin Osmanlı İmparatorluğu'nda kurulan cemiyetlere bağış toplamak adına cemiyetlerin yaptığı faaliyetler mendiller üzerinde görölebilmektedir. Donanma Cemiyeti bunun en güzel örneklerinden biridir.

Aynı durum yeni kıtada da görölmektedir. Büyük Krallık'ta üretilen ve popüler olan kralın mendillerine karşı, yeni kıtada Washington'ın mendilleri üretilmeye başlamıştı. Mendillerde yeni ulusu resmeden, ileriye yönelik işaretler bulunuyordu.

Zaman zaman kraliyeti yüceltmek, zaman zaman yeni siyasi hareketleri duyurmak için kullanılan mendiller ayrıca savaşlarda halktan destek bulmak için de kullanılmıştır. Diğer yandan savaşan askerler için üretilen mendiller de görölmektedir. Örneğin yeni üretilen bir tüfeğin tanıtım ve kullanım talimatı mendil üzerinde görölebilmektedir. Mendil zaman zaman baskılardan kurtulmak için de çözüm olmuştur. 1831 yılında Berthold tarafından yayımlanan bir gazete, damga vergisinden kaçınmak için kumaşa basılmıştı. Sadece on sayı yayımlanan gazete, kumaşın iletişim aracı olarak kullanılmasının güzel bir örneğidir.

Sonuç olarak bu kitaptaki her mendil, döneminin düşünce yapısını yansıtan tarihi birer belgedir.

** Metinlerde geçen yn bilgileri okurun bakış yönüne göre yazılmıştır.*

*** Mendillerin ölçüleri yükseklik x genişlik olarak verilmiştir.*

II. ABDÜLHAMİD

II. Abdülhamid, Osmanlı İmparatorluğu'nun 34. padişahıdır. Osmanlı İmparatorluğu açısından oldukça zor ve karışık bir dönemde tahta çıkmıştır. Tahta geçtiği dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun mali iflası ilan edilmiş, Balkanlarda devleti savaşa götürecek büyük bir bunalım patlak vermiştir. Önce amcası Abdülaziz hemen ardından ise ağabeyi V. Murad tahttan indirilmiştir. II. Abdülhamid bu kaos döneminde 31 Ağustos 1876'da tahta çıkmıştır.

II. Abdülhamid'in sadrazamı Mithat Paşa, dönemin önemli figürlerinden biridir. Mithat Paşa, Padişah Abdülaziz (1861-1876) döneminde savunduğu reform politikalarıyla tanınmış bir devlet adamıdır. 1876'da Padişah Abdülaziz'in tahttan indirilmesi hemen ardından da Padişah V. Murad'ın tahttan indirilerek II. Abdülhamid'in tahta geçirilmesinde etkin rol oynamıştır. Abdülhamid'in 23 Aralık 1876'da ilan ettiği Kanun-i Esasi'nin mimarlarından biri olarak gösterilir. Mithat Paşa, Padişah Abdülaziz'in öldürülmesiyle ilişkisi olduğu gerekçesiyle 1881 yılında mahkeme tarafından idama mahkûm edilmiş; cezası Padişah Abdülhamid tarafından Taif'te hapis cezasına çevrilmiştir. Mithat Paşa üç yıl sonra Taif'te öldürülmüştür.

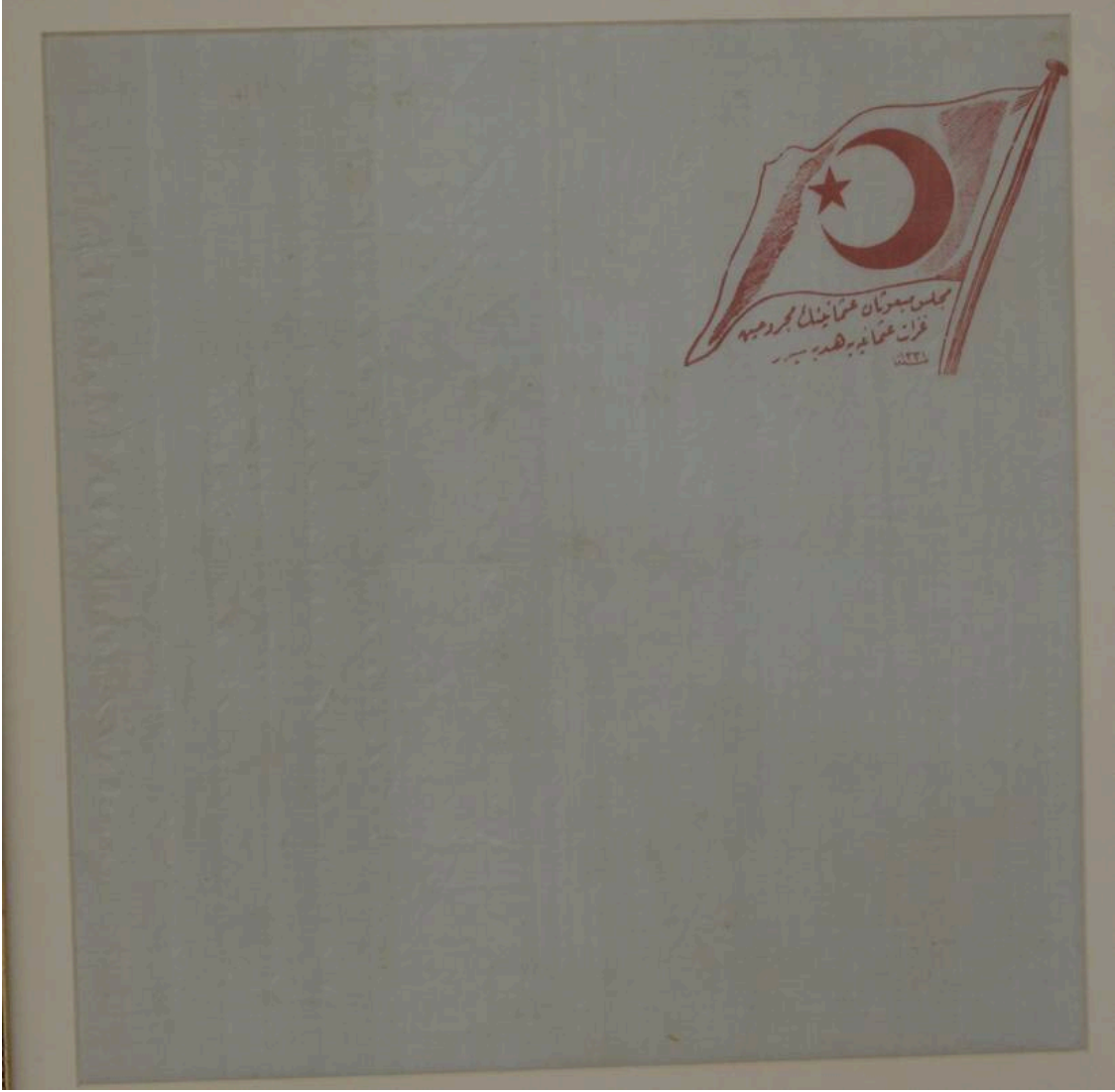
Abdülhamid dönemi birçok önemli olaya sahne olmuştur. Bunlardan ilki 23 Aralık 1876'da ilk Osmanlı Anayasası olarak bilinen Kanun-i Esasi'nin ilan edilmesidir. 19 Mart 1877'de meclis açılmış ve I. Meşrutiyet dönemi başlamıştır. Hükûmdarlığı süresince siyasi karışıklık ve ekonomik sorunla mücadele etmek durumunda kalmıştır. Osmanlı İmparatorluğu bu dönemde başlayan Osmanlı-Rus Savaşı nedeniyle birçok cephede savaşmak zorunda kalmıştır. İmparatorluk birçok noktadan parçalanmaya çalışılırken Balkanlar, Kıbrıs, Tunus, Mısır, Afrika gibi coğrafyalardaki sorunlarla mücadele etmiştir. Tüm bu sorunlar içinde iç karışıklıklar da hızla artmış ve II. Abdülhamid, 13 Şubat 1878'de meclisi tatil etmiştir. Ardından, İstibdat Devri olarak adlandırılan basına sansür ve baskı uygulamalarının görüldüğü dönem başlamıştır.

Bu dönemde kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti (1889) ise Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılına şekil verecektir. 1908'de İttihat ve Terakki yanlısı subaylar Manastır¹ ve Selanik kentlerinde ayaklandı. Amaç anayasanın yeniden yürürlüğü girmesiydi. Baskıların üzerine II. Abdülhamid, 24 Temmuz 1908'de anayasayı yeniden yürürlüğe soktu. Böylece II. Meşrutiyet dönemi başladı. Seçimler sonucunda Meclis, 17 Aralık 1908'de açıldı.

Tarihe 31 Mart Olayları olarak geçen (13 Nisan 1909, rumi takvime göre 31 Mart) İstanbul'daki isyan II. Abdülhamid için sonun başlangıcıydı. Selanik'te kurulan Hareket Ordusu 23-24 Nisan gecesi İstanbul'a girerek isyanı bastırdı. Ardından II. Abdülhamid 27 Nisan'da tahttan indirildi ve yerine V. Mehmed Reşad tahta çıktı.

¹ Günümüzde Makedonya sınırları içinde yer alan şehir 530 yıl Osmanlı İmparatorluğu hâkimiyeti altında kalmıştır.

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ MENDİLLERİ

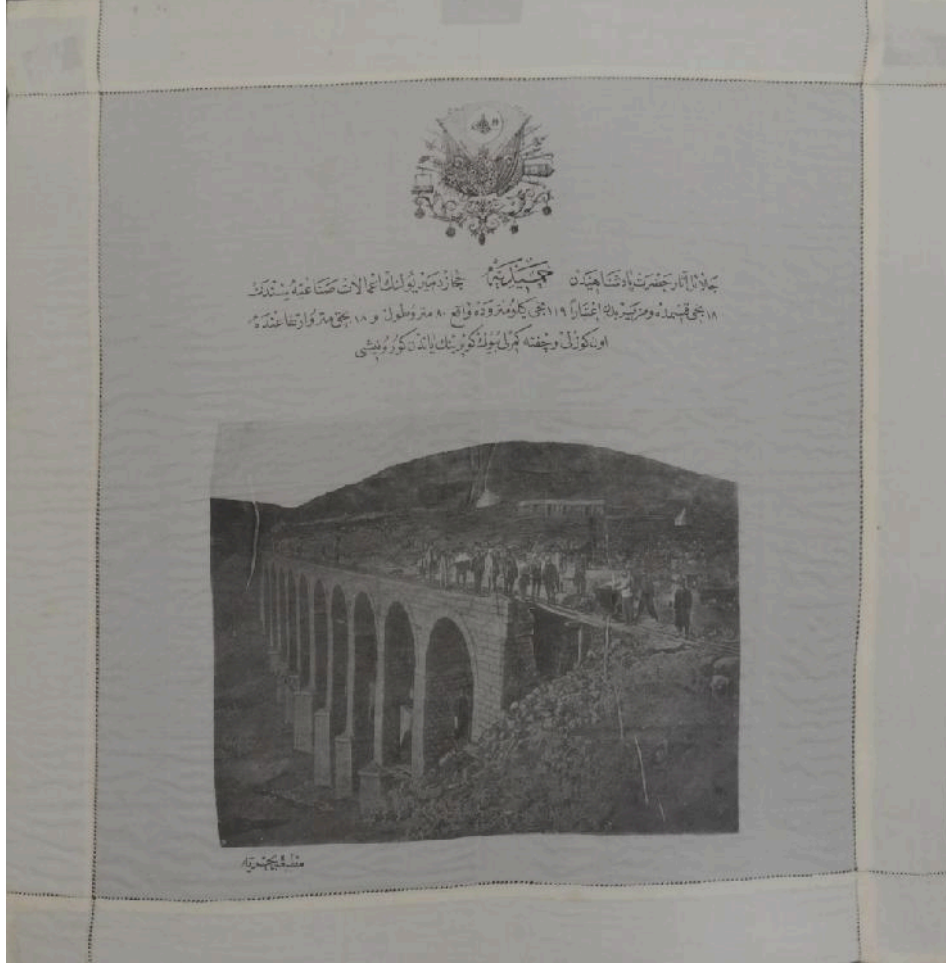

MECLİS-İ MEBUSAN

Mendilin Boyutları: 40x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 15

Mendil, Meclis-i Mebusan tarafından yaralı ve gazi Osmanlılara hediye olarak bastırılmıştır. Meclis-i Mebusan, 23 Aralık 1876'da, Padişah II. Abdülhamid döneminde, ilan edilen Kanun-i Esasi'ye (anayasa) göre kurulmuş yasama organıdır. Osmanlı tarihindeki ilk meclis, 19 Mart 1877'de açılmış; böylece I. Meşrutiyet dönemi başlamıştır. Mendilin sağ üst köşesinde Meclis-i Mebusan-ı Osmani'nin Mecruhin ve Guzat-ı Osmaniye'ye Hediyesidir (*Osmanlı Mebusan Meclisi'nin Yaralı ve Gazi Osmanlılara Hediyesidir*) yazmaktadır.

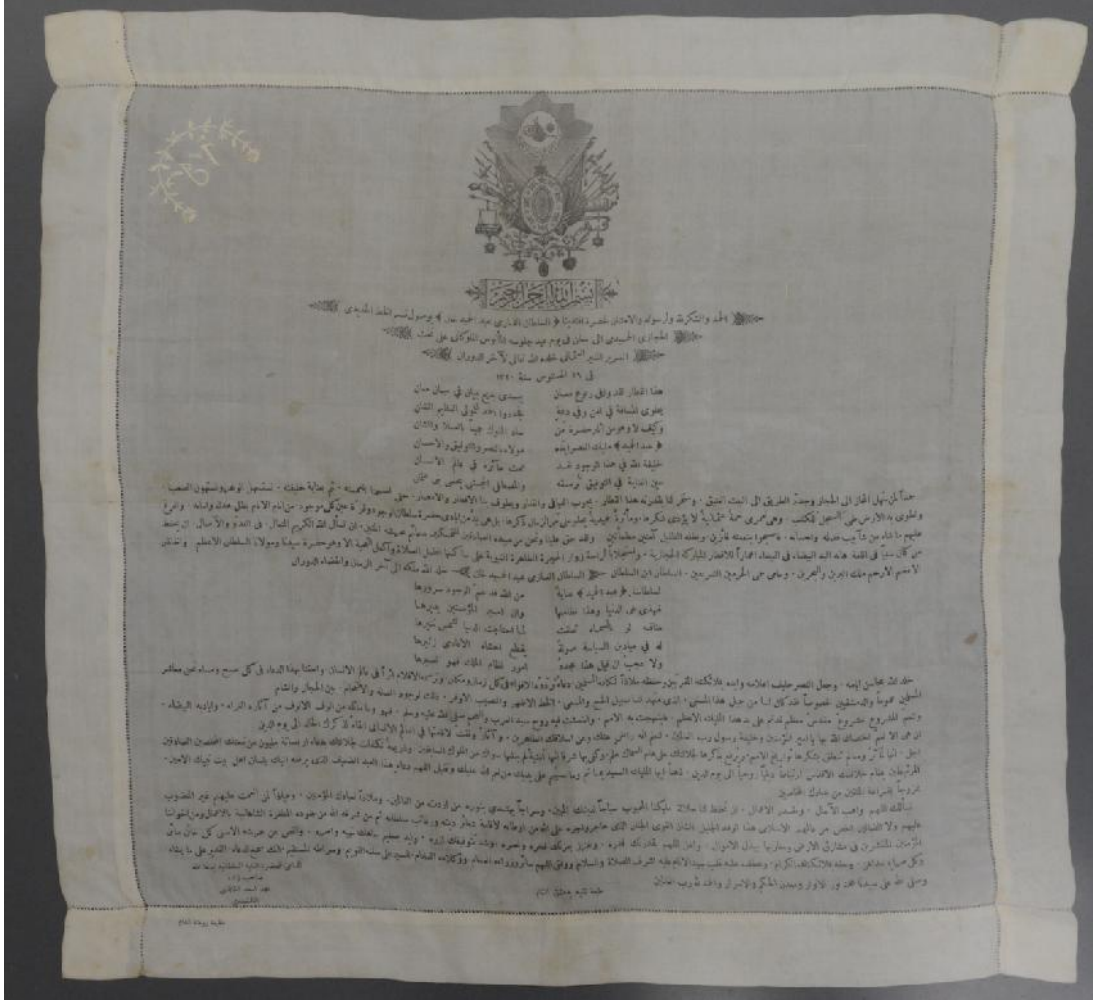
HİCAZ DEMİRYOLU

Mendilin Boyutları: 40x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 78

Mendilin üzerinde Hicaz Demiryolu'nun bir parçası olan köprü resmedilmiştir. Hicaz Demiryolu, II. Abdülhamid döneminde 1900-1908 yıllarında Şam ile Medine arasında inşa ettirilen büyük bir ulaştırma projesidir. Ana amaç başkent İstanbul'dan başlayan demiryollarının imparatorluğunun her köşesine ulaşmasıdır.

Mendilin üzerinde “Celail-i Asar-ı Hazret-i Padişahiden Hamidiye Hicaz demiryolunun imalat-ı sanaiyyesinden 18'inci kısımda Müzeyrib'den itibaren 119'uncu kilometrede vaki 80 metre tûl ve 18,5 metre irtifaında on gözlü ve çifte kemerli büyük köprünün yandan görünüşü” (*padişah hazretlerinin büyük eserlerinden Hamidiye Hicaz Demiryolu'nun yapımından 18. kısımda Müzeyrib'den itibaren 119. kilometrede olan 80 metre uzunluk ve 18,5 metre yükseklikte on gözlü ve çifte kemerli büyük köprünün yandan görünüşü*) yazmaktadır. Sol alt köşede Matbaa-yı Bahriye yazmaktadır.

HİCAZ DEMİRYOLU İNŞASININ TAMAMLANMA HATIRASI

Mendilin Boyutları: 48x50 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 79

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla

Hamd ve şükür Allah’a ve resûlunedir. Minnet ise nurlu Osmanlı tahtına –Allah onu dünyanın sonuna kadar dâim eylesin– cülûsu bayramında (yıldönümünde), 19 Ağustos 1320 tarihinde, Hicaz Demiryolu bölümünün Ma’ân’a ulaşması dolayısıyla efendimiz Gazi Sultan Abdülhamid Han’adır.”

Şiir:

(1) Bu tren Ma’ân’ın mahallelerine ulaştı. En güzel beyanı, manaların beyanında açığa çıkardı.

- (2) Güvenlik ve rahatlık içinde mesafeyi dürüp kapatır. İşte böylece (bu vesileyle) şanı yüce Mevlâ'ya hamdı yenileyin!
- (3) Nasıl olmasın ki? O, yücelik ve şanla meliklere hükmeden hazretin eserlerindendir.
- (4) Zamanın meliki Abdülhamid, Mevlâ'sı onu zafer, tevfik ve ihsanla desteklesin.
- (5) Bu varlıkta (varlık âleminde) Allah'ın halifesidir. Onun hayırlı yadigârları (başarılı eserleri) insanlık âlemine yayılmıştır.
- (6) İnayet gözü, tevfik ile onu gözetiyor. Seçilmiş Mustafa, Osmanogullarını himaye ediyor.

Hicâz'a geçişi kolaylaştıran, Beyt-i Atik'e (Kâbe'ye) giden yolu yenileyen ve kudretiyle bu treni bizim kullanımımıza sunana hamd olsun. (O [Allah]) otsuz ovaları ve kırları yarıp açtı. Bizi, nahiyelerde ve şehirlerde dolaştırdı. Onun nimetiyle, sonra da halifesinin inayetiyle sarp yerleri kolay addediyoruz, zorlukları hafif görüyoruz. Onunla (o trenle) yeryüzünü, yazılı kâğıt tomarlarının dürülmesi gibi dürüyoruz. Yemin olsun ki o, şükrü eda edilemeyecek bir Osmanlı nimeti, zaman geçtikçe zikredilmesi hoş a gidecek bir Hamidi (Abdülhamid Han'a ait) yadigârdır. Hatta o, varlığın sultanı ve her bir mevcudun göz aydınlığı olan, insanları adaletinin ve güvenliğinin gölgesinde uyutan hazretin nimetlerinden bir nimettir. Onun fazilet ve ihsanının bereketli yağmurlarından onların (insanların) üzerine boşanmıştır. (İnsanlar) onun nimetiyle kurtuluşa erdiler, onun geniş gölgesiyle güvende ve mutmain oldular. Onun sağlam tahtının sütunlarına sımsıkı tutunan sadık kulları olan bizlere de, çölde bu aydınlık nimetin ikame edilmesine sebep olanı (sultanı) korumasını Kerim ve Müteâl olan Allah'tan sabah akşam istemek vacip oldu. (Bu trenle) mübarek Hicâz bölgeleri imar edilmiş, (Hz. Peygamber'in) temiz nebevi hücresinin –ki en faziletli salat ve en kâmil selamlar onun sahibine (Hz. Peygamber'e) olsun– ziyaretçilerinin rahatı temin edilmiş oluyor. İşte (bunları yapan o zat) seyidimiz ve efendimiz, en yüce sultan, en heybetli ve merhametli hakan, iki karanın ve iki denizin meliki, iki Harem-i Şerif'in (Mekke ve Medine'nin) hamisi, sultan oğlu sultan, Gazi Sultan Abdülhamid Han'dır. Allah onun mülkünü zamanın sonuna ve dünyanın bitişine kadar daim eylesin.

Şiir:

- (1) Sultanımız Abdülhamid'in Allah'tan bir inayeti vardır ki onun sevinci bütün varlığı kaplamıştır.
- (2) İşte dünya bu, bu da onun nizamı. Şüphesiz müminlerin emiri onu idare etmektedir.
- (3) Onun menkıbeleri gökyüzüne asılsa, dünya kendisini aydınlatacak bir güneşe ihtiyaç duymazdı.
- (4) Onun siyaset meydanlarında bir kuvveti vardır ki (o kuvvetin) kükreyişi (korkudan) düşmanların bağırılarını keser.
- (5) İşte bu bir müceddiddir, denilse şaşılacak bir şey yok. Mülkün nizamına ait işlerin destekleyicisi odur.

Allah onun güzel günlerini ebedi kılsın, zaferi onun bayraklarının ayrılmaz yoldaşı eylesin. Mukarreb melekleriyle onu desteklesin, bütün Müslümanların sığınağı olarak onu korusun. (Bu bir) duadır ki ağızlar onu her zaman ve mekânda tekrarlar, kalemler insanlık âleminde bir eser olarak onu resmeder. (Allah) genel olarak biz Müslümanlara, özel olaraksa Dimeşkililere

her sabah ve akşam bu duayı vacip kıldı. Zira hiç şüphesiz hac ve sa'y yolunu bizim için kolaylaştıran bu güzel çalışmadan en açık pay ve en çok nasip bize düştü. Bu da Hicâz ve Şam arasında bir bağlantı ve içi çelik olması sebebiyledir. Bu en yüce melikin elinde tamamlanan mukaddes ve muazzam girişim ne güzeldir bir girişimdir! Ümmetler onunla sevinmiş, Arap ve Acem'in Efendisinin ruhu –Allah ona salat ve selam eylesin– (âdeti) onda yeniden canlanmıştı. Bu ve buna benzer milyonlarca parlak eser ve faydalı nimet, öyle nimetlerdir ki Allah seni onlarla ayrıcalıklı kılmıştır, ey müminlerin emiri ve âlemlerin rabbinin resulünün halifesi! Bilesin ki O (Allah), senden ve senin temiz seleflerinden razıdır. (Yine bunlar öyle) eserlerdir ki ebedi namın kıyamet gününe kadar bâki kalsın diye insanlık âleminde onları ikame etmeye muvaffak kıldın. Evet, onlar ümmetlerin tarihlerinin (tarih kitaplarının) şükrünü dile getirdiği, senin yüce makamına ait olarak anılmasıyla bayrakların göndere çekildiği eserler ve alametlerdir. Senden başka önceki meliklerin nail olamadıkları bir istek olması ona şeref olarak yeter. (Ve yine şeref olarak yeter ki o) kıyamet gününe kadar dini ve ruhi bir bağlılıkla en mukaddes hilâfetinin makamına bağlanmış ihsanlı ve sadık dört milyon tâbinin duasını almana kefil olmuş bir vesiledir. Şimdi, ey saadetli melik, Allah'ın sana verdiği nimetlerden senin elinde tamamlanmış ve tamamlanacak olanlar kutlu olsun! Allah'ım, bu zayıf kulun, güvenilir peygamberinin ehlibeytinin dilinden, ihsanlı ve takvalı kullarının yakarışıyla mezcederek sana iletmediği duasını kabul eyle.

Emelleri bahşeden, amelleri takdir eden Allah'ım! Senden, sevgili melikimizi din-i mübin'in için bir koruyucu kalkan, nuruyla âlemlerden dilediğinin hidayet bulacağı bir kandil, mümin kulların için bir sığınak ve nimetlendirdiğin, gazaba uğramamış ve sapmamışlar için de bir korunak olarak bizim için korumanı (bize bağışlamayı) istiyoruz. İslâm âleminde Allah'ın dininin şiarlarını ve onun saltanatının gereklerini ikame etmek için vatanlarından hicret etmiş –ki ecirlerini Allah verecektir– şanı yüce ve kalbi güçlü bu heyeti özellikle zikrediyorum. Sonrasında da onun muzaffer ve şahane ordusundan ve yeryüzünün doğusunda ve batısında yayılmış mümin kardeşlerimizden Allah'ın amellerle ve malları sarf etmekle şereflendirdiği (müminleri özellikle zikrediyorum). Allah'ım, kudretinle onun kadrini yücelt. İzzetinle onun övücünü ve zaferini güçlendir. Tefvikinle onun gücünü şiddetlendir. Yüce makamınla onun yasağını ve emrini destekle. Onun yüce tahtının etrafındaki bütün hain, yalancı, riyakâr ve dalkavukları uzaklaştı. Onu saygın meleklerle çevrele. İnsanların efendisinin –en şerefli salat ve selam ona olsun– kalbini ona meylettir (yönelt). Allah'ım, onun diğer azametli vezirlerini ve heybetli vekillerini, onun düzgün geleneği ve dosdoğru yolu üzere yürümeye muvaffak kıl. Sen duaları işiten ve her dilediğine gücü yetensin. Allah, nurların nuru ve hikmet ve sırların madeni efendimiz Hz. Muhammed'e salat eylesin. Hamd, âlemlerin rabbi Allah'adır.

Yüce sultanlık makamının –Allah onu desteklesin– duacı
Sâhibzâde
Muhammed Es'ad el-Hâlidî
en-Nakşibendî

Dımeşk-i Şâm'da ikinci baskı

Ravzatu'ş-Şâm Matbaası.

II. ABDÜLHAMİD – V. MEHMED REŞAD

Hal' Fetvası (Padişah II. Abdülhamid'in Tahttan İndirilme Fetvası)

Mendilin Boyutları: 25,5x27,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 99

Mendilin sol bölümde V. Mehmed Reşad'ın portresi bulunmaktadır. V. Mehmed Reşad Osmanlı İmparatorluğu'nun 35. padişahıdır. Nisan 1909 ile Temmuz 1918 tarihleri arasında hüküm sürmüştür. Vefatının ardından Osmanlı İmparatorluğu'nun son padişahı Sultan Vahdettin (VI. Mehmed) tahta çıkmıştır. Mendilde yer alan portrenin üzerindeki yazıda “Şevketlü, Saadetlü, Sultan Mehmed-i Hamis Hazretleri” (*Haşmetli, Allah'ın Rızasına Ermiş Sultan Beşinci Murad Hazretleri*) yazmaktadır.

Yan bölümdeki metin işe şu şekilde: “İmam-ı Müslimin olan Zeyd bazı mesalih-i mühimme-yi şeriyeyi kütüb-ü şeriyeden tayy ve ihraç ve kütüb-ü mezkureyi men ve hark ve ihrak ve beytü’l-malda tebzir ve israfı mesuğ-ı şer’i hilafında tasarruf ve bila-sebeb-i şer’i katl ve habs ve tagrib-i raiyye ve sair gûna mezalimi itiyad eyledikten sonra salaha rücu etmek üzere ahd ve kasep etmişken yemininde hanis olarak ahval ü umur-ı Müslimini bi’l-külliye muhtel kılacak fitne-yi azime ihdasta ısrar ve mukatele ika’ etmekle menâ-i müslimin Zeyd-i mezburun tagallübünü izale ettiklerine ve bilad-ı İslamiyenin cevanib-i kesiresinden mezburu mahlu’ tanıdıklarına dair ahbar-ı mütevaliye vürud edip mezburun bekasında zarar muhakkak ve zevalinde salah melhuz olmağın Zeyd-i mezbura imamet-i saltanattan feragat teklif etmek veya hal’ etmek suretlerinden hangisi erbab-ı hall ü akd ve evliya-yı umur taraflarından ercah görülürse icrası ensep olur mu? El-cevap; olur. Ketebehu el-fakir es-seyyid Muhammed Ziyaeddin afa anhu”

(Müslümanların imamı olan kimse, bazı önemli şer-i konuları şeriat kitaplarından çıkarsa ve bu kitapları yasaklasa, yaksa, yırtsa devlet hazinesini israf edip şeriatı aykırı şekilde harcasa, idare ettiği kimseleri şer’i sebep olmadan öldürse, hapsetse, sürse, başka türlü zulümleri de adet edindikten sonra, doğru yola dönmek üzere yemin etmişken sözünden dönse, Müslümanların yaşayışını tamamen bozacak şekilde fitne çıkarmakta direnir onları birbirine öldürtse, buna engel olacak durumdaki Müslümanlar, onun zora dayanan tutumunu ortadan kaldırıp, İslam memleketlerinin pek çok yerinde adı geçen hal edilmiş olarak bildiklerine dair haberler gelip yerinde kalmasında zarar ve ayrılışında iyilik olduğu düşünülürse, kendisine imamlık ve sultanlıktan vazgeçme teklif etmek veya hal etmek şekillerinden hangisi sorun çözümleyebilen ve iş başında olanlar tarafından uygun görülürse, bu kararın uygulanması yerinde ve gerekli olur mu? Cevap; olur. Bunu fakir Es-seyyid Muhammed Ziyaeddin yazdı Allah onu bağışlasın.)

V. MEHMED REŞAD

V. Mehmed Reşad 1848-1918 arasında yaşamıştır. Abdülmecid ile Gülcemal Sultan'ın oğludur. Padişah II. Abdülhamid tahttan indirildikten sonra 65 yaşında tahta çıkan V. Mehmed Reşad Osmanlı İmparatorluğu'nun 35. padişahıdır. Abdülhamid, İmparatorluk parçalanmaya çalışıldığı dönemde birçok sorunla mücadele etmişti. Balkanlar, Kıbrıs, Tunus, Mısır, Afrika gibi coğrafyalardaki sorunlar ve savaşlar içeride de birçok siyasi sorunu tetiklemişti. Bunun sonucunda II. Abdülhamid, 13 Şubat 1878'de meclisi tatil etti. Bu olay II. Abdülhamid döneminin en sarsıcı kararlarından biri olmuştur. 1908 yılından İttihat ve Terakki yanlısı subaylar Manastır ve Selanik kentlerinde ayaklandı. Anayasanın yeniden yürürlüğü girmesini istiyorlardı. Sonunda 24 Temmuz 1908'de anayasa yeniden yürürlüğe sokuldu. Böylelikle II. Meşrutiyet dönemi başladı. Tarihe 31 Mart Olayları olarak geçen (13 Nisan 1909-Rumi takvime göre 31 Mart) İstanbul'daki isyan, II. Abdülhamid için sonun başlangıcıydı. Selanik'te kurulan Hareket Ordusu 23-24 Nisan gecesi İstanbul'a girerek isyanı bastırdı. Fakat 27 Nisan'da II. Abdülhamid tahttan indirilecek, yerine V. Mehmed Reşad tahta çıkarılacaktı.

Padişahlığı döneminde birçok siyasi karışıklık ve savaş meydana gelmiştir. Trablusgarp, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı onun döneminde meydana gelmiştir. Ayrıca Türk tarihi açısından son derece önemli olan Çanakkale Savaşı da bu dönemde yaşanmıştır. V. Mehmed Reşad açık bir şekilde İttihat ve Terakki'nin desteğiyle tahta çıkmıştı. V. Mehmed Reşad dönemi başlığındaki mendillerde V. Mehmed Reşad'ın İttihat ve Terakki ile olan ilişkisi açıkça görülmektedir.

V. MEHMED REŞAD

Mendilin Boyutları: 37x38 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 16

Mendil Padişah V. Mehmed Reşad'ın tahta çıkışının anısına hazırlanmıştır. Merkezde Osmanlı İmparatorluğu'nun 35. padişahı V. Mehmed Reşad'ın portresi bulunmaktadır. Portrenin üst çerçevesinde “Sultan Mehmed Han-ı Hâmis” (*Sultan V. Mehmed*) yazmaktadır. Alt çerçevede ise “Avènement 4/27 Sultan Mehmed Khan V Avril 1909” (*Sultan V. Mehmed Reşad'ın Tahta Çıkışı 27/04/1909*) yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

II. Meşrutiyet, Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk ve son anayasası olan Kanun-i Esasi'nin 29 yıl askıda kaldıktan sonra, 23 Temmuz 1908'de yeniden yürürlüğe girmesiyle başlayan dönemdir.

Kanun-i Esasi 23 Aralık 1876'da Padişah II. Abdülhamid döneminde ilan edilmiş fakat 1878 yılında ise yine II. Abdülhamid tarafından askıya alınmıştı. II. Meşrutiyet 23 Temmuz 1908'de yürürlüğü girdikten sonra seçimleri İttihat ve Terakki Partisi kazanmış, Kanun-i Esasi yeniden yürürlüğe girmiş ve meclis çalışmaları başlamıştır. Seçimleri kazanan İttihat ve Terakki de tüm Avrupa gibi Fransız İhtilali'nin değişim dalgalarından etkilenmiştir. İhtilalin sloganları “liberté, égalité, fraternité” İttihat ve Terakki için de sloganlara dönüşmüş “hürriyet, adalet, müsavat” sıkça kullanılmıştır. Ayrıca dördüncü bir slogan “uhuvvet” yani kardeşlik de kullanılmıştır. II. Meşrutiyet dönemi ağırlıklı olarak İttihat ve Terakki'nin yönetiminde geçmiştir.

II. Meşrutiyetin ilanının ardından İttihat ve Terakki seçimleri kazanmakla birlikte yönetimi II. Abdülhamid ve Bâb-ı Âli'ye bırakmış, kendisi yönetime perde arkasından ağırlığını koymaya çalışmıştır. Bu durum 31 Mart Olayı'na kadar devam etmiştir. 31 Mart Olayı'ndan sonra hükümette İttihat ve Terakki temsilcilerine yer verilmiştir. 13 Ocak 1913'te Babiâli baskınıyla hükümet tamamen İttihat ve Terakki kontrolüne girmiştir.

Bu bölümde yer alan eserlerde Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasi olarak en çalkantılı dönemlerinden birinde İttihat ve Terakki'nin mendilleri nasıl propaganda amacıyla kullandığı görülebilir.

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ MENDİLLERİ

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 47x47 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 8

Bu mendil II. Meşrutiyet'in ikinci yıldönümünde basılmıştır. Mendilin üst orta bölümündeki sancakların üzerinde, ortada “hürriyet”, sağ tarafında “adalet” solda ise “müsavat” (eşitlik) yazmaktadır.

II. Meşrutiyet 23 Temmuz 1908'de ilan edildikten sonra *(kimi tarihçiler II. Meşrutiyet'in ilan edilmesi yerine Kanun-i Esasi'nin yani anayasanın yeniden yürürlüğe girmesi olarak algılanması gerektiğini belirtir)* yapılan seçimleri İttihat ve Terakki Fırkası kazanmıştır. Mendil üzerinde yazan “hürriyet, adalet ve müsavat” kelimeleri İttihat ve Terakki'nin sloganlarıydı. Bu sloganları (liberté, égalité, fraternité) ilk kez Fransız İhtilali'nde görmekteyiz. İttihat ve Terakki Cemiyeti Fransız Devrimi'nin sloganlarını kullanmıştır. Ayrıca İttihat ve Terakki Fırkası'nın bu mendilde bulunmayan dördüncü bir sloganı daha vardır: “Uhuvvet” (kardeşlik).

Mendilin orta bölümündeki portrenin sağ tarafında “yaşasın Enver Bey”, sol tarafında “Yaşasın Niyazi Bey” yazmaktadır. Merkezdeki portrede ise “merhum Mithat Paşa” yazmaktadır. Ortadaki portrenin altında “yaşasın askerlik”, sağ bölümdeki dünya resminin içinde “İstanbul”, solda ise “Selanik” yazmaktadır. Mendilin alt sağ bölümünde “11 Temmuz”, orta satırda “sene 1326” (24 Temmuz 1910) alt sol satırda ise 1324 (24 Temmuz 1908) yazmaktadır.

Mendilin üzerinde yer alan kişiler İttihat ve Terakki'nin önde gelen simalarıdır. İttihat ve Terakki'nin amacı Kanun-i Esasi'yi devreye sokmaktır. Kanun-i Esasi Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk anayasası olarak da tanımlanır. 23 Aralık 1876'da II. Abdülhamid döneminde ilan edilmiş, 1878 yılında ise yine II. Abdülhamid tarafından askıya alınmıştır. 24 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet ilan edildikten sonra yeniden yürürlüğe girmiştir.

Mendilin merkezinde yer alan portrede Mithat Paşa resmedilmiştir. Mithat Paşa, Padişah Abdülaziz (1861-1876) döneminde savunduğu reform politikalarıyla tanınmış bir devlet adamıdır. 1876'da Padişah Abdülaziz'in tahttan indirilmesi, ardından Padişah V. Murad'ın tahttan indirilerek II. Abdülhamid'in tahta geçirilmesinde etkin rol oynamıştır. Abdülhamid'in 23 Aralık 1876'da ilan ettiği Kanun-i Esasi'nin mimarlarından biri olarak gösterilir. Mithat Paşa, Padişah Abdülaziz'in öldürülmesiyle ilişkisi olduğu gerekçesiyle 1881 yılında mahkeme tarafından idama mahkûm edilmiş daha sonra cezası Padişah Abdülhamid tarafından Taif'te hapis cezasına çevrilmiştir fakat üç yıl sonra burada öldürülmüştür.

Mendilin sağ bölümünde bulunan Enver Paşa, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önderleri arasında bulunmuş bir asker ve devlet adamıdır. Sol bölümde yer alan Resneli Niyazi ise II. Meşrutiyet'in ilanına yol açan ayaklanmanın lideridir. Mendil üzerinde yer alan kişiler II. Meşrutiyet'e giden süreçteki önemli kişilerdir. Mendil bu yönüyle Osmanlı İmparatorluğu'nun reform hareketlerinin kronolojik tablosu niteliğindedir.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 44,5x43 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 75

Sivas Valisi Ahmet Muammer Bey'in himayesinde II. Meşrutiyet'in yedinci senesinde Eylül, Ekim 1914 yılında Sivas'ta açılacak sergi için hazırlanmış hatıra mendil. Mendilin üzerinde yukarıdan aşağıya doğru sırasıyla Padişah V. Mehmed Reşad'ın tuğrası, hemen altındaki yazıda "Vali-yi Vilayet Ahmed Muammer Beyefendi Hazretlerinin" (*Vilayet Valisi Ahmet Muammer Beyefendi Hazretlerinin*), "taht-i himaye-yi fehimanelerinde" (*yüce himayeleri altında*), "Meşrutiyet-i Osmaniye'nin yedinci senesine tesadüf eden üç yüz otuz" (*Osmanlı meşrutiyetinin yedinci yılına rastlayan*), "senesi eylülünde (*Eylül-Ekim 1914*) Sivas'ta küşad olunacak sergi hatırasıdır" (*1330 senesi Eylül ayında [1914 Eylül-Ekim] Sivas'ta açılacak olan sergi hatırasıdır*) yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 49x57 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 55

Mendilin sağ üst kısmındaki portrenin altında “Enver Bey”, hemen altında “hürriyet”, sol üst kısımdaki portrenin altında “Kamil Paşa”, hemen altında “adalet”, sağ alt resmin altında “Niyazi Bey”, yan bölümde ise “müsavat”, sol alt resim altında “Noradunkyan Kapril (Gabrile) Efendi”, yanında “uhuvvet” yazıyor. Mendil üzerinde yazan “hürriyet, adalet, müsavat, uhuvvet” kelimeleri İttihat ve Terakki’nin sloganlarıydı.

Orta bölümdeki haritanın içinde: “Urusya, Bahr-i Siyah, Edirne, Selanik, Odesa, Kırım, Batum, Erzurum, Sivas, Konya, İzmir, Adana, Bakü, Hazar, Tahran, Tebriz, Şiraz, Bağdat, Kudüs-ü Şerif, Bahr-i Sefid, Kıbrıs, Girit, İskenderiye, Kahire, Mısır, Bahr-i Ahmer, Nil, Hartum, Medine, Arabistan, Macar Demiryolu, Aden, İran Körfezi, Umman” yazıyor.

Mendilin sol üst bölümünde bulunan Kâmil Paşa, Osmanlı İmparatorluğu'nda dört kez sadrazamlık görevine getirilmiştir. II. Abdülhamid döneminde üç kez; V. Mehmed Reşad döneminde ise bir kez sadrazamlık yapmıştır. Son sadrazamlığı mendilin sağ üst köşesinde portresi olan Enver Paşa tarafından Bâb-ı Âli Baskını sırasında zorla sonlandırılmıştır. Sağ altta Resneli Niyazi Bey'in portresi bulunmaktadır. II. Meşrutiyet'in ilanına yol açan ayaklanmanın lideridir. Sol altta Noradunkyan Kapril (Gabrile) Efendi'nin portresi yer almaktadır. Ermeni asıllı Osmanlı diplomat ve devlet adamıdır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 48x49 cm

NOT: (Bu mendil 24 Jüillet 1908 sol taraf olacak şekilde yerleştirilecek)!

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 54

Mendilin dört köşesindeki hilallerin üzerinde sağ üstte “vatan”, sol üstte “nizam”, sol altta “adalet”, sağ altta “servet” yazmaktadır. Mendilin ortasında bir hilal yer almaktadır. Hilalin içinde “müsavat (eşitlik), hürriyet, uhuvvet (kardeşlik)” yazmaktadır. Aynı sloganları mendilin üzerinde Fransızca olarak da görmekteyiz. Mendilin sol bölümünde “liberté” (özgürlük), üstte “égalité” (eşitlik), sağ bölümde ise “fraternité” (kardeşlik) yazmaktadır. İttihat ve Terakki, Fransız Devrimi’nin sloganlarından etkilenecek bu sloganları kullanmıştır. Mendilin orta bölümündeki hilalin üstünde “11 Temmuz sene (1)324 (24 Temmuz 1908)”, hilalin altında ise “Kanun-i Esasi” yazmaktadır. 24 Temmuz 1908 II. Meşrutiyet’in ilanı ve yeniden yürürlüğe giren Kanun-i Esasi vurgulanmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 30x24 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 131

Mendilin üzerindeki hilalin içinde “Hatıra-ı Meşrutîyet 10 Temmuz 1908” yazmaktadır. Köşelerde ise o “müsavât (eşitlik), hürriyet, uhuvvet (kardeşlik), adalet” yazmaktadır.

V. MEHMED REŞAD DÖNEMİ MENDİLLERİ

II. MEŞRUTİYET ve PADİŞAH V. MEHMED REŞAD

Mendilin Boyutları: 52x58 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 35

Mendilin üzerinde İttihat ve Terakki'nin sloganları yer almaktadır. Dört köşesinde yer alan çerçevenin içinde, üst köşesinde “hürriyet”, alt çerçeve içinde “uhuvvet”, sağda “müsavat”, solda ise “adalet” yazmaktadır. Mendilin merkezindeki hilal içinde Osmanlı İmparatorluğu'nun 35. padişahı olan V. Mehmed Reşad'ın portresi bulunmaktadır. Portrenin üzerinde “*Sultan Mehmed Han-ı Hâmis (beşinci) Hazretleri*” altında ise “*Padişahım Çok Yaşa*” yazmaktadır. İttihat ve Terakki'nin desteğiyle tahta çıkan padişah İttihat ve Terakki'nin sloganlarıyla resmedilmiş.

PADİŞAH V. MEHMED REŞAD

Mendilin Boyutları: 31,5x35,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 10

Mendilin sağ üst bölümünde Mahmud Şevket Paşa'nın portresi yer almaktadır. Hemen sol bölümde ise piyade subayları ve askerleri görülmektedir. Sol alt bölümdeki resimde “padişah-ı nev cahımızın tüfenk, seyf resmi” (*yeni tahta çıkmış padişahımızın tüfek ve kılıç töreni*) ve “Padişah-ı nev cahımızın kılıç alayı” (*yeni padişahımızın kılıç alayı*) yazmaktadır. V. Mehmed Reşad'ın tahta çıkışı için yapılan törenler resmedilmiştir. Sağ alt bölümde ise “Mustafa Şamlı ve mahdumları, Dersaadet” (*Mustafa Şamlı ve oğulları, Dersaadet [başkent]*) yazmaktadır.

Mendilin sağ üst bölümünde yer alan Mahmud Şevket Paşa Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerine ait önemli bir isimdir. Padişah II. Abdülhamid'in tahttan indirilip yerine V. Mehmed Reşad'ın tahta çıkartılmasıyla sonuçlanan 31 Mart Olayı'nın bastırılmasında önemli rol oynayan isimlerden biridir. Ayaklanma sırasında Harbiye Nazırı olan Mahmud Şevket Paşa, isyanın bastırılması için Selanik'ten gelen ordunun başına geçerek isyanı bastırmıştır. Mahmud Şevket Paşa, V. Mehmed Reşad döneminde Sadrazam ve Harbiye Nazırlığı görevlerini üstlenmiştir. 11 Haziran 1913'te suikast sonucunda öldürülmüştür.

PADİŞAH V. MEHMED REŞAD

Mendilin Boyutları: 31x35 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 6

Mendilin sol üst köşesinde Padişah V. Mehmed Reşad'ın (1909-1918) portresi yer alıyor. Portrenin altında "Sultan Mehmed han-ı hâmis" (*beşinci*) yazmakta. Yanındaki sahnede ise "I. Muhammediye silah-endaz taburu muzikası" (*I. Muhammediye tüfekli taburu bandosu*) yazıyor. Mendilin sol alt köşesinde Barbaros Hayrettin, sağ altta ise Mesudiye zırhlısı görülmektedir. Barbaros Hayrettin Zırhlısı, Donanma Cemiyeti'nin topladığı yardımlarla 1910 yılında donanmaya katılmıştır. Mesudiye Zırhlısı ise, Padişah Abdülaziz döneminde başlatılan modernizasyon çalışmaları sürecinde 1875 yılında Osmanlı donanmasına katılmıştır.

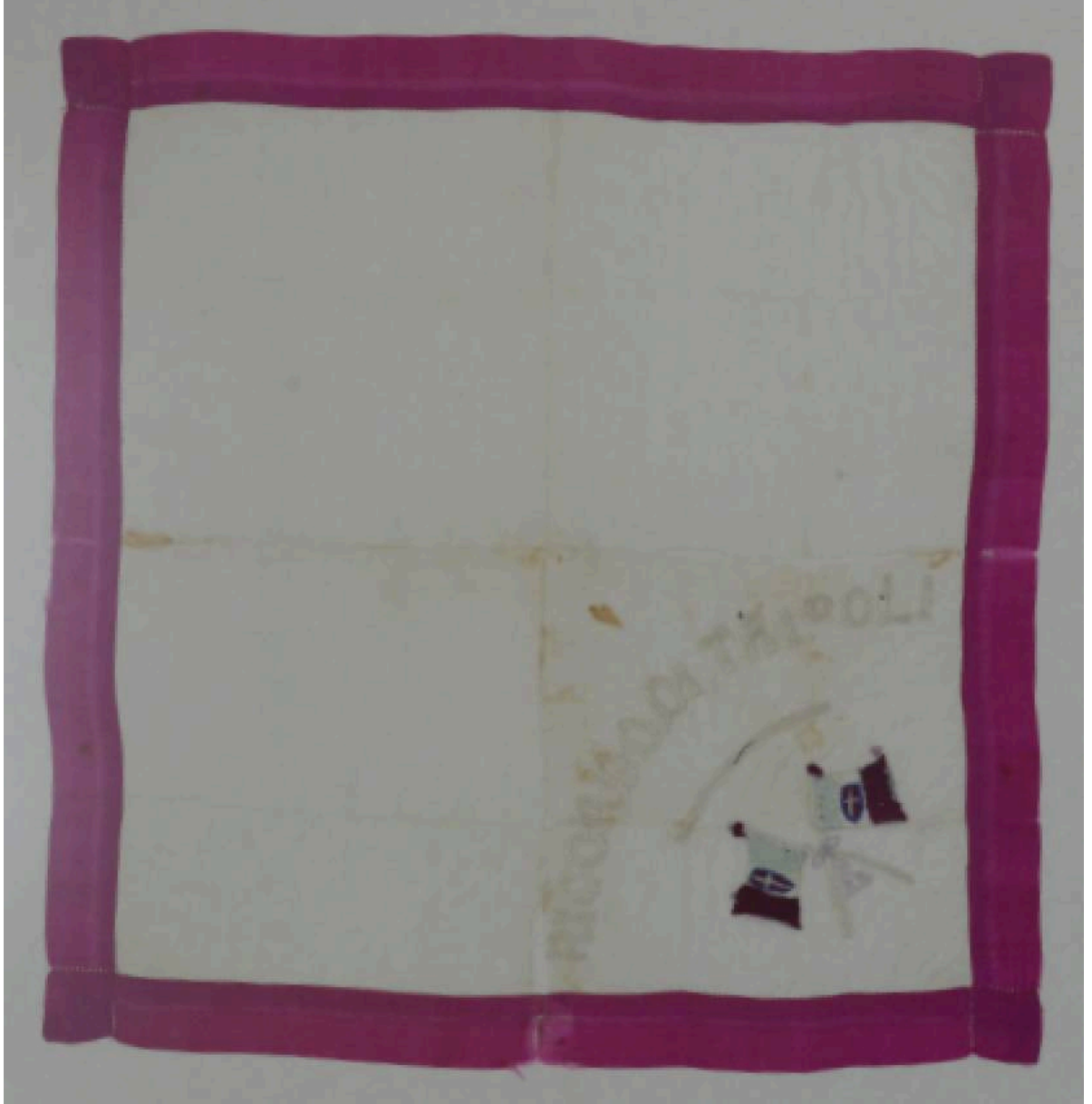

PADİŞAH V. MEHMED REŞAD

Mendilin Boyutları: 31,5x35,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 3

Mendilin merkezinde bayrak içinde Osmanlı İmparatorluğu'nun 35. padişahı V. Mehmed Reşad'ın portresi bulunmaktadır. Portrenin hemen altında "Sultan Mehmed Han-ı Hâmis (beşinci) hazretleri" yazmaktadır. Mendilin altındaki bölümde ise "Yaşasın Kanun-i Esasi 10 Temmuz 1324" (23 Temmuz 1908) yazıyor. Dört köşede yer alan dairelerin içinde sağ üst köşede "hürriyet", sol üstte "adalet", sağ altta "müsavat" ve sol altta "uhuvvet" yazıyor. V. Mehmed, II. Abdülhamid'in 1909'da tahttan indirilmesinin ardından İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin desteğiyle tahta çıktığı için bu destek mendilde açıkça görülmektedir. V. Mehmed sırasıyla Abdülmecid, Abdülaziz, V. Murad ve II. Abdülhamid dönemlerini görmüş ve ancak 65 yaşında tahta çıkabilmiştir.

İTALYAN İŞGALİ

Mendilin Boyutları: 33x33 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 49

Osmanlı İmparatorluğu, Trablus'u (Libya'daki Trablus şehri) alınca Suriye'de bulunan aynı isimli şehirle karışmasını önlemek için sonuna "garp" kelimesini eklemiştir. Böylece bölge Trablusgarp olarak adlandırılmıştır.

Mendil Tripoli'nin (Trablusgarb) İtalyanlar tarafından Osmanlı İmparatorluğu'ndan koparılması üzerine hazırlanmış. Trablusgarp Savaşı Osmanlı İmparatorluğu ile İtalya Krallığı arasında 1911-1912 yılları arasında gerçekleşmiştir. Fakat iki ülke arasındaki savaş Adriyatik Denizi, Ege Denizi gibi farklı noktalarda da sürmüştür. Savaşın son kısmında Osmanlı İmparatorluğu'nu antlaşmaya zorlamak isteyen İtalya Krallığı, Ege Denizi'ndeki On İki Ada'ya asker çıkardı ve Çanakkale'de bazı askeri noktalara ateş açtı. On İki Ada daha sonra, yapılan antlaşma gereği, geri verilse de bir sorun olarak Türk Kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar varlığını sürdürecektir.

Padişah V. Mehmed döneminde gerçekleşen savaş devam ederken Balkan Savaşları'nın başlaması üzerine İtalyanlarla barış imzalandı. Antlaşmaya göre, Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya verildi.

1911 yılında İtalyanlar Trablusgarp'ta Osmanlı İmparatorluğu'na harp ilan edince Mustafa Kemal, Trablusgarp'a gönüllü gitmek üzere arkadaşlarıyla beraber İstanbul'dan ayrıldı. İtalyanlarla Trablusgarp'ta gerçekleşen savaşta, Tobruk ve Derne'de görev aldı. 22 Aralık 1911'de İtalyanlara karşı Tobruk Savaşı'nı kazandı. 6 Mart 1912'de Derne Komutanlığı'na getirildi.

İTTİHAT ve TERAKKİ

İttihat ve Terakki Cemiyeti, 1889 yılında Askeri Tıbbiye öğrencisi beş genç tarafından İttihad-ı Osmani Cemiyeti olarak kurulmuştur. Daha sonra Paris'te Ahmed Rıza tarafından İttihat ve Terakki'ye dönüştürülmüştür. Selanik merkezli Osmanlı Hürriyet Cemiyeti ile de 1907'de birleşmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun kurtuluşunun II. Abdülhamid'in iktidardan uzaklaştırılması ve Meşrutiyet'in ilanında görüyorlardı.

Avrupa'daki düşünce hareketlerinden etkilenen kişilerin bir araya gelerek kurduğu Cemiyet, tüm Avrupa gibi Fransız İhtilali'nin değişim dalgalarından etkilenmiştir. İhtilalin sloganları “liberté, égalité, fraternité” İttihat ve Terakki için de sloganlara dönüşmüş “hürriyet, adalet, müsavvat” sıkça kullanılmıştır. Ayrıca dördüncü bir slogan “uhuvvet” yani kardeşlik de kullanılmıştır.

II. Meşrutiyet'in ilanı diğer bir deyimle 29 yıl askıda kalan Kanun-i Esasi'nin yürürlüğe girmesi için mücadele etmişlerdir. II. Meşrutiyet 23 Temmuz 1908'de yürürlüğe girdikten sonra yapılan ilk seçimleri bir cemiyet olarak kurulan; fakat daha sonra siyasi bir harekete dönüşen İttihat ve Terakki Fırkası kazanmıştır. İttihat ve Terakki II. Meşrutiyet'in ilanından 1918'de kapanmasına dek kesintiler olsa da devlet yönetimine egemen olmuştur.

İTTİHAT ve TERAKKİ

Mendilin Boyutları: 31x35 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 9

Bu mendilde beş portre yer almaktadır. Sol üstte Ahmed Rıza Bey, sol altta Enver Bey, ortada Midhat Paşa, sağ üstte Kemal Bey (Namık Kemal), sağ altta Niyazi Bey yer alıyor. Mendildeki beş portre de İttihat ve Terakki'nin önde gelen ve önemli isimleridir. Önceki mendillerde görmediğimiz Ahmed Rıza Bey de, diğer portrelerdeki isimler gibi İttihat ve Terakki'nin önemli isimlerinden ve önderlerindendir.

Ahmed Rıza Bey, Jön Türk hareketinin önderlerinden ve Paris şubesinin başkanıdır. August Comte'un düşüncelerinden etkilenmiş ve onun düzen ve ilerleme (ordre et progres) ilkesini kabul ederek cemiyetin adının İttihat ve Terakki şeklini almasında etkili olmuştur. Meşrutiyetten sonra Meclis-i Mebusan reisliği yapmıştır.

PADİŞAH V. MEHMED REŞAD-İTTİHAT ve TERAKKİ

Mendilin Boyutları: 69x75 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 90

Bu mendil koleksiyondaki dört ayrı mendilin birleştirilmesiyle oluşturulmuş ayrı bir mendildir. Kitapta önceki dört sayfada yer alan mendiller sırasıyla şu şekilde sıralanmıştır:

Sol üstte YENİ FOTOĞRAF ÇEKİMİNDEKİ KLASÖR NUMARASI: 10

Sol altta YENİ FOTOĞRAF ÇEKİMİNDEKİ KLASÖR NUMARASI: 3

Sağ üst YENİ FOTOĞRAF ÇEKİMİNDEKİ KLASÖR NUMARASI: 9

Sağ alt YENİ FOTOĞRAF ÇEKİMİNDEKİ KLASÖR NUMARASI: 6

ENVER PAŞA

Mendilin Boyutları: 45,5x42,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 73

Mendilde Osmanlı devlet adamı, Harbiye Nazırı, İttihat ve Terakki'nin önde gelen isimlerinden Enver Paşa'nın portresi yer almaktadır. Portrenin üzerinde "Sivas'ın misafır-i âli nejadı" (*Sivas'ın soylu misafiri*) yazmaktadır. Portrenin altında ise "Türklüğün asırlara hâkim vesakımızı ve hamasetini yirminci asrın en kuvvetli fakat en zulümkâr devletlerine karşı ihraz eyledikleri şanlı galebelerle kabul ettiren muhterem baş kumandan vekilimiz Enver Paşa hazretleri." (*Türklüğün asırlara hâkim yeminimizi ve kahramanlığını yirminci asrın en kuvvetli fakat en acımasız devletlerine karşı gösterdikleri şanlı zaferlerle kabul ettiren muhterem başkumandan vekilimiz Enver Paşa hazretleri*) yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 41x42 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 81

Mendilin orta bölümünde İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önde gelen isimlerinden Resneli Niyazi Paşa'nın portresi yer almaktadır. II. Meşrutiyet'in ilanına yol açan ayaklanmanın lideri olan Niyazi Paşa'nın portresinin altında "Kahraman Niyazi Bey sene 11 Temmuz 1324" (24 Temmuz 1908) yazmaktadır. Mendilin köşelerinde ise, sol üstte "yaşasın kahraman askerler", sol altta "yaşasın vatan", sağ üstte "yaşasın hürriyet" ve sağ altta "yaşasın İttihat ve Terakki Cemiyeti" yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 39x38 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 11

Mendilin ortasında iki hilal içinde sağdan sola “Adalet, Kanun-i Esasi, Hürriyet” yazmaktadır. Dört köşede ise birer portre bulunmaktadır. Sol üstte yer alan portrenin altında “Merhum Midhat Paşa” yazmaktadır. Sağ üst köşede “Kemal Bey”, sağ altta “Enver Bey” ve sol altta “Niyazi Bey” yazmaktadır. Mendilin alt orta bölümünde ise “Yadigâr 11 Temmuz 1324” (24 Temmuz 1908) yazmaktadır.

Sol üstte yer alan portredeki Midhat Paşa, Padişah Abdülaziz (1861-1876) döneminde savunduğu reform politikalarıyla tanınmış bir devlet adamıdır. 1876'da Padişah Abdülaziz'in tahttan indirilmesi ve yine Padişah V. Murad'ın tahttan indirilerek II. Abdülhamid'in tahta geçirilmesinde etkin rol oynamıştır. Abdülhamid'in 23 Aralık 1876'da ilan ettiği Kanun-i Esasi'nin mimarlarından biri olarak gösterilir. Midhat Paşa, Padişah Abdülaziz'in öldürülmesiyle ilişkisi olduğu gerekçesiyle 1881 yılında mahkeme tarafından idama mahkûm edilmiş daha sonra cezası Padişah Abdülhamid tarafından Taifte hapis cezasına çevrilmiştir. Fakat üç yıl sonra burada öldürülmüştür. Sağ üst köşede Kemal Bey (Namık Kemal) yer alıyor. Namık Kemal, Yeni Osmanlılar Cemiyeti'nin üyelerinden ve I. Meşrutiyet'in düşünce insanlarından, yazar ve şair. Mendilin sağ bölümünde bulunan Enver Paşa, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önderleri arasında bulunmuş bir asker ve devlet adamıdır. Sol bölümde yer alan Resneli Niyazi ise II. Meşrutiyet'in ilanına yol açan ayaklanmanın lideridir. Mendil üzerinde yer alan kişiler II. Meşrutiyet'e giden süreçteki önemli kişilerdir.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 34x32,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 14

Mendil II. Meşrutiyet'in ardından çalışmalara başlayan Meclis-i Mebusan'ın hatırasına hazırlanmıştır. Mendilin üzerinde bulunan iki bayrağın hemen altında “Yadigâr-ı Meclis-i Mebusan” (*Meclis-i Mebusan Hatırası*) yazmaktadır. Onun altında ise “fî 4 Kanun-i Evvel sene 1324” (*17 Aralık 1908*) yazmaktadır. Bu tarih Meclis-i Mebusan'ın çalışmalara başladığı tarihtir. Mendilin sağ üst köşesinde “hürriyet”, sol üstte “adalet”, sağ altta “müsavvat” ve sol altta ise “uhuvvet” yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 38x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 27

Mendilin dört köşesinde ay yıldız bulunmaktadır. Bu bölümdeki hilallerin altında sağ üstte “uhuvvet” (kardeşlik), sol üstte “hürriyet”, sağ altta “müsavat” (eşitlik), sol altta ise “adalet” yazmaktadır. Mendilin üst bölümündeki armanın üzerinde “Tarih-i hürriyet fi 10 Temmuz sene 1324” (*hürriyet tarihi 23 Temmuz 1908*) yazmaktadır. Armanın altında, iki bayrağın arasında ise “Osmanlı Meclis-i Mebusan’ı Resm-i Küşadı (*Açılış Töreni*) hatırası olmak üzere İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin İzmir merkezine mensup üçüncü Tilkilik Kulübü yadigârıdır fi 4 Kanun-i Evvel 1324 (*17 Aralık 1908*)” yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 39x41 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 18

Mendilin üst bölümünde “Yaşasın Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti”, orta bölümde “İlan-ı Kanun-i Esasi” ve “fi 11 Temmuz 1324” (24 Temmuz 1908) yazmaktadır. Sol kenarda “yaşasın millet”, sağ kenarda “yaşasın vatan” ve alt kenarda “yaşasın hürriyet” yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 31x30 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 28

Kırmızı bir çerçevesi olan mendilin sol alt köşesinde bayrakların üzerinde “Hereke”, altında ise “fi 10 Temmuz 1324” (23 Temmuz 1908), “yadigâr-ı hürriyet” (hürriyet yadigârı) yazmaktadır. Mendilde, II. Meşrutiyet’in ilan tarihine atıf yapılarak hürriyet tarihi olarak 23 Temmuz 1908’e vurgu yapılmıştır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 26x35 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 47

Kırmızı bir çerçevesi olan mendilin ortasında hilal ve yıldız görülmektedir. Hilalin içinde “Kanun-i Esasi” yazmaktadır. Yıldızın içinde ise “hatıra-yı münceliyesi 10 Temmuz 1325” (*parlak hatırası 23 Temmuz 1909*) yazmaktadır. Ayrıca sağ üst köşede “yaşasın millet”, sol üst köşede “yaşasın askerler”, sağ alt köşede “yaşasın vatan” ve sol alt köşede ise “yaşasın hürriyet” yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 44,5x43,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 72

Mendilin sol alt köşesinde yer alan bayrakların altında II. Meşrutiyet'in ilan tarihi "10 Temmuz 1324" (23 Temmuz 1908) yazmaktadır. Tarihin altında ise hürriyet, adalet, müsavat (eşitlik) ve uhuvvet (kardeşlik) yazmaktadır.

II. MEŞRUTİYET

Mendilin Boyutları: 86x86 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 89

Mendilin dış çerçevesini oluşturan yazılarda “müsavat (eşitlik), uhuvvet (kardeşlik), hürriyet ve adalet” yazmaktadır. İç satırda “padişahım çok yaşa 1324 (1908-9)” yazmaktadır. Orta kısımda ise “müsavat (eşitlik), uhuvvet (kardeşlik), hürriyet, adalet ve padişahım çok yaşa” yazmaktadır.

OSMANLI DONANMA MENDİLLERİ

I. DÜNYA SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 39x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 86

Mendilin üzerinde Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye parasını ödemediği fakat alamadığı "Sultan Osman-ı Evvel" (*Sultan Birinci Osman*) Drenotu görülmektedir. Drenot 20. yüzyılın başlarında üreilmeye başlanan zırhlı savaş gemilerinin genel adıdır. Bu gemilerin üreilmeye başlanmasıyla denizlerdeki silahlanma yarışı hızlanmıştır. Resmin üzerinde "Osman-ı Evvel" (*Birinci Osman*) yazmaktadır. Balkan Savaşı'nın ardından Osmanlı donanmasının yenilenmesi gündeme gelmiş; bunun üzerine "Donanma-ı Osmani Muavenet-i Milliye Cemiyeti" kurulmuştu. Amaç yeni gemilerle donanmayı güçlendirmektir. Bunun için de halktan yardım toplandı ve İngiltere'ye zırhlı siparişi verildi. Bu zırhlıya dönemin hükümdarının isminden yola çıkarak "Reşadiye" adı verilmişti. İkinci zırhlıya "Sultan Osman" denilecekti. Sultan Osman ve Reşadiye'nin zırhlılarının 1914 yılında inşası bitmesine karşın İngiltere gemileri teslim etmedi. İngiltere iki gemiyi ya da gemilerin maliyetini Osmanlı'ya vereceğini taahhüt etti. Bunun için şartı Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa girmemesiydi. Bu sıralarda Akdeniz'de İngiliz donanmasından kaçan iki Alman gemisi "Goben" ve "Breslau", Çanakkale'de Osmanlı İmparatorluğu'na sığındı. Gemilere bir süre sonra Yavuz (Goben) ve Midilli (Breslav) isimleri verilecek ve bu gemiler Karadeniz'e çıkarak Rus sahillerini bombalayacaktı. Bu hamle, Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı'na girmesine yol açtı.

HAMİDİYE KRUVAZÖRÜ

Mendilin Boyutları: 34,5x34,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 69

Mendilin orta bölümünde ilk ismi Abdülhamid Kruvazörü olan İngiltere yapımı zırhlı görülmektedir. Osmanlı Donanması'na 1905 yılında katılan zırhlının ismi sonradan "Hamidiye" olarak değiştirilmiştir. Hamidiye, Balkan Savaşı sırasında çok başarılı olmuş, özellikle Yunan Donanması'na karşı Ege ve Akdeniz'de yedi buçuk ay süren Akın Harekatını düzenlemiştir. Ayrıca I. Dünya Savaşı sırasında çeşitli harekatlara katılmış ve 1947 yılına kadar hizmet vermiştir.

Hamidiye kruvazörü, çeşitli görevlerde yer alarak başarılar göstermiş bir gemidir. Varna Deniz Muharebesi (Aralık 1912) ve yedi aydan uzun süren Akın Harekatı (Ocak 1913'te başlar ve Ağustos 1913'te biter) sırasında oldukça önemli başarılar elde etmiştir.

DONANMA CEMİYETİ

Mendilin Boyutları: 36x36 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 68

Mendilin sağ alt köşesinde Osmanlı Donanma Cemiyeti yazısı yer almaktadır. Yazının üzerinde Osmanlı İmparatorluğu ve Alman İmparatorluğu sancakları bulunmaktadır. II. Meşrutiyet'in ilanı ile Osmanlı toplumunda toplanma ve dernek kurma hakkı yasal bir zemine oturtuldu. Bu çerçevede kurulan ilk derneklerden birisi Donanma Cemiyeti oldu. Osmanlı Donanması'na gemi satın almak amacıyla yardım toplamak üzere 19 Temmuz 1909 tarihinde kurulan cemiyet, yaklaşık on yıl boyunca faaliyetlerini sürdürdü. Donanma Cemiyeti'nin topladığı yardımlarla ilk olarak Balkan Savaşlarında yer alan gemiler Barbaros Hayreddin ve Turgut Reis zırhlıları alındı. Cemiyet 1912'de İngiltere'ye Sultan Osman ve Reşadiye isimli iki büyük zırhlı siparişi veriyse de İngiltere ücreti ödenen bu gemilere el koydu.

OSMANLI ASKERİ MENDİLLERİ

1897 OSMANLI – YUNAN SAVAŞI HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 37,5x37,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 58

Mendil 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'nın anısına yapılmıştır. 1832'de İstanbul Antlaşması ile bağımsızlığını kazanarak Osmanlı'dan ayrılan Yunanistan, tarih 1897'yi gösterdiğinde bir kez daha Osmanlı ile savaşa girmiştir. Yaklaşık olarak bir ay süren savaş, Osmanlı İmparatorluğu'nun kesin zaferiyle sonuçlanmıştır. Bu zafer ülkede geniş şekilde kutlanmış, zaferin anısı bu mendilde görüldüğü gibi resmedilmiştir.

Yunanistan'ın Teselya bölgesinde gerçekleşen savaşta, Osmanlılar açık bir şekilde üstünlük sağlamıştı. Bunun üzerine Atina'yı alma fikri gündeme gelmiş; fakat Rus Çarı II. Nikolay'ın devreye girmesiyle 20 Mayıs 1897 tarihinde barış antlaşma imzalanmıştır.

Mendilin üst bölümünde savaş meydanından bir kesit bulunmaktadır. Alt bölümünde ise bir harita görülmektedir. Mendilin sol alt köşesinde “Devlet-i Aliyye ve Yunan Muharebesi” yazmaktadır. Ayrıca “Baht-ı himaye-yi feyzvane-i cenab-ı hilafetpenahide evlad-ı şüheda ve mecruhin-i asakir-i şahane” (*hilafetin sığınağı erdemli yüce kişinin himayesinde olan şehit çocukları ve yaralı Osmanlı askerleri*) fi 19 Ağustos 1313 (31 Ağustos 1897) yazmaktadır. Haritada “Yunanistan, Selanik Körfezi, Yanya Vilayeti, Şerefice Sancağı, Ergiri Sancağı, Mengel Dağı, Purla Deresi, Karadağ, Galos Körfezi, Bülbülce Boğazı, Uzi Boğazı, Zeytin Körfezi, Atalanti Körfezi, Şimal” gibi isimleri okumak mümkündür.

EVLAD-I ŞÜHEDA ve MALULİN-İ GUZAT-I ASAKİR-İ ŞAHANE

Mendilin Boyutları: 39x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 13

Mendilin üzerinde “Evlad-ı Şüheda ve Malûlîn-i Guzât-ı Asâkir-i Şahane İanesi Sergisi yadigarıdır” (*Osmanlı Askeri Malul Gazileri ve Şehit Çocukları Yardım Sergisi Hatırasıdır*) yazmakta. 1897 Osmanlı-Yunan Harbi’nde şehit düşenlerin ailelerine veya malullere yapılan yardımların neredeyse tamamı “Evlad-ı Şüheda ve Malûlîn-i Guzât-ı Asâkir-i Şahane” bağışları çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Kampanyaya saray mensupları, bakanlar, bürokratlar, memurlar, tüccar ve esnaf olmak üzere her kesimden her inançtan insan katılmıştır.

MAHMUD KAMİL PAŞA

Mendilin Boyutları: 45x43,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 66

Mendilin merkezinde Üçüncü Ordu Kumandanı Mahmud Kâmil Paşa'nın portresi yer almaktadır.

Portrenin üzerindeki yazıda okunamayan bir kısım vardır. Okunabilen bölüm şu şekildedir. “..... Mefkurenin İstihsaline Hasr-ı Mesalet Eden.....” (*Ülkünün Sağlanmasına Başarılı Katkılar Sağlayan*) yazmaktadır.

Portrenin sol alt köşesinde “Sivas Vilayet Matbaası” yazmaktadır. Alt bölümde ise “Üçüncü Ordu Kumandanı Mahmud Kamil Paşa Hazretleri'nin Sivas'a misaferetleri (konaklama) hatırası 2 Kanun-i Evvel sene (1321” (*15 Aralık 1905*) yazmaktadır.

SAVAŞ SAHNESİ

Mendilin Boyutları: 36x38 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 44

Mendilin üst bölümünde “Carte du Théâtre de la Guerre” (*Savaş Sahnesi Haritası*) yazmaktadır. Merkezinde Anadolu’nun bulunduğu haritanın sol üstünde “Autriche” (Avusturya), hemen yanında “Russie d’Europe” (Avrupa Rusyası), Balkan coğrafyasının üzerinde “Turquie” (Türkiye), Anadolu ve Anadolu’nun doğusundaki coğrafyada ise “Turquie d’Asie” (Asya Türkiyesi) yazıyor.

İLK HAVA ŞEHİTLERİ

Mendilin Boyutları: 48,5x48,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 74

Mendilin ortasında bir uçak resmedilmiştir. Dört köşesinde ise “Ah Felek” yazmaktadır. Mendilin köşelerindeki dairelerin içinde sol üstte “Şehid-i mağfur Nuri Bey 1329” (1913-1914), sol altta “Şehid-i mağfur Sadık Bey 1329” (1913-1914), sağ altta “Şehid-i mağfur Fethi Bey 1329” (1913-1914) yazmaktadır. Sağ üstte net okunamayan bir kelimeden sonra “Tayyare Cemiyeti 1331” (1915) yazmaktadır. Bu mendilde Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk hava şehitleri olan üç isim görülmektedir. Fethi, Sadık Beyler ilk şehitlerdir. Çok kısa bir zaman sonra da Nuri Bey, uçağının düşmesi sonucu şehit olmuştur.

MISIR MENDİLLERİ

İSMAİL PAŞA ve ŞEHZADELERİ

Mendilin Boyutları: 45x49 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 22

Mendilde 1863-1879 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır Hidivi olan İsmail Paşa merkezde, şehzadeleri ise mendilin dört köşesinde resmedilmiş. İsmail Paşa, amcası Said Paşa'nın ölümü üzerine 1863'te Mısır hıdivi oldu. Süveyş Kanalı'nın açılışı Kasım 1869'da onun döneminde gerçekleşmiştir. Padişahı II. Abdülhamid, İsmail Paşa'yı Haziran 1879'da görevden almış; yerine oğlu Tevfik Paşa Mısır hıdivi olmuştur.

II. ABBAS PAŞA

Mendilin Boyutları: 39x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 23

Osmanlı İmparatorluğu'nun egemen olduğu Mısır (Mısır ve bugünkü Sudan'ın bir bölümü) 1841 yılında padişahın imtiyaz fermanıyla Kavalalı Mehmed Ali Paşa sülalesine bırakılmıştır. İç işlerinde bağımsız olan bu yapı, dış işlerinde Osmanlı'ya bağımlıydı. Mendilin sol alt köşesinde babası Tefvik Paşa'nın ölümü üzerine 18 yaşında hıdivliğe getirilen Abbas Paşa'nın portresi yer almaktadır. Portrenin altında "Abbas Paşa" yazmaktadır. II. Abbas Hilmi Paşa Ocak 1892 ile Aralık 1914 tarihleri arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun son Mısır hıdividir. Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'na girmesinden sonra İngiltere'nin onu hıdiv olarak tanımadığını ilan etmesiyle son Mısır hıdivi olarak anıldı. İngilizler, II. Abbas Hilmi Paşa yerine amcası Hüseyin Kamil Paşa'yı sultan unvanıyla başa getirdiler.

II. ABBAS

Mendilin Boyutları: 40x42,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 24

Mendilin merkezinde Osmanlı İmparatorluğu'nun son Mısır Hıdivi Abbas Paşa'nın portresi yer alıyor. Ocak 1892 ile Aralık 1914 tarihleri arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun son Mısır Hıdivi olan Abbas Hilmi Paşa, Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'na girmesinden sonra İngiltere'nin onu hıdiv olarak tanımadığını ilan etmesiyle son Mısır hıdivi olarak anıldı.

MISIR HATIRASI

Mendilin Boyutları: 41x48 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 117

Mendilin üst bölümünde “İnşaallah yekunu’n-nasru halifena” (*Allah isterse halifemize yardım eder*) yazmaktadır. Altında iki bayrağın arasında “God save the King” (*Tanrı Kral’ı korusun*) yazmaktadır. Osmanlı’nın egemen olduğu Mısır ve bugünkü Sudan’ın bir bölümünde 1840 yılında Mısır Hıdivliği kuruldu. İç işlerinde bağımsız olan bu yapı, dış işlerinde Osmanlı’ya bağımlıydı. Osmanlı İmparatorluğu I. Dünya Savaşı’na girince, İngiltere karşı hamlede bulunarak Osmanlı İmparatorluğu’nun Mısır üstündeki haklarını tanımadığını ilan etti ve bu sırada Mısır Hıdivi II. Abbas Hilmi Paşa’nın yerine amcası Hüseyin Kamil Paşa’yı “Sultan” unvanıyla Mısır’ın başına getirdiler. Aralık 1914 ile Ekim 1917 tarihleri arasında bu unvanı taşıdı. Bu hamleyle Mısır Hıdivliği, Mısır Sultanlığı’na dönüştü. Mendildeki üç adet ay yıldız bulunan bayrak Mısır Sultanlığı’nın bayrağıdır. Bayrağın üzerinde ise Sultan Hüseyin Kamil görülmektedir. Hemen yanında ise Birleşik Krallık Hükümdarı V. George (1910-1936 yılları

arasında hüküm sürmüştür) görülmektedir. Fonda Mısır piramitlerinin görüldüğü mendilin sol bölümünde Fransa bayrağı üzerinde Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré (1913-1920 yılları arasında cumhurbaşkanlığı görevini sürdürmüştür), altında Rusya İmparatoru Nikolay Aleksandroviç Romanov (1894-1917 yılları arasında hüküm sürmüştür) bulunuyor. Sağ bölümde üstte İtalya Kralı III. Vittorio Emanuele (1900-1946 yılları arasında hüküm sürmüştür) ve onun da altında Belçika Kralı I. Albert'in (1909-1934 yılları arasında hüküm sürmüştür) portresi yer alıyor.

Mendilin alt kısmındaki bayrağın altında

“Heaven’s light our guide

Rule Britania

Evil be to him who evil thinks

God Save the King”

(Cennetin ışığı rehberimiz

Hükmet Britanya

Kötüye kötü ol

Tanrı Kral’ı korusun) yazıyor.

Sağ alt köşede ise “Souvenir of Egypt” (*Mısır Hatırası*) yazıyor.

MISIR HATIRASI

Mendilin Boyutları: 43x44 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 4

Mendildeki üç adet ay yıldız bulunan bayrak Mısır Sultanlığı'nın bayrağıdır. Bayrağın üzerinde "İnşaallah Yekunu'n-nasra Halifena" (*Allah isterse halifemize yardım edecektir*) yazıyor. Birleşik Krallık bayrağı üzerinde ise "God save the King" (*Tanrı Kral'ı korusun*) yazıyor. Bayrakların ortasında Sultan Hüseyin Kamil (Aralık 1914-Ekim 1917), yanında ise Birleşik Krallık Hükümdarı V. George (1910-1936) görülmektedir. Arka fonda Mısır piramitlerinin görüldüğü mendilin sol bölümünde Fransa bayrağı üzerinde Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré (1913-1920 yılları arasında cumhurbaşkanlığı görevini sürdürmüştür), altında Rusya İmparatoru Nikolay Aleksandroviç Romanov (1894-1917) bulunuyor. Sağ bölümde üstte İtalya Kralı III. Vittorio Emanuele (1900-1946) ve onun da altında Belçika Kralı I. Albert'in (1909-1934) portresi yer alıyor.

Mendilin alt bölümündeki bayrağın altında
“Heaven’s light our guide
Rule Britania
Evil be to him who evil thinks
God Save the King”

*(Cennetin ışığı rehberimiz
Hükmet Britanya
Kötüye kötü ol
Tanrı Kral’ı korusun) yazıyor.*

Sağ alt köşede ise “Souvenir of Egypt” (Mısır Hatırası) yazıyor.

MISIR HATIRASI

Mendilin Boyutları: 43,5x40,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 94

Mendilde sağ üstten başlayarak İtalya Kralı III. Vittorio Emanuele (1900-1946), Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré (1913-1920 yılları arasında cumhurbaşkanlığı görevini sürdürmüştür), Birleşik Krallık Hükümdarı V. George (1910-1936), Mısır Sultanı Hüseyin Kamil (Aralık 1914-Ekim 1917) onun alt sırasında yukarıdan aşağıya Rusya İmparatoru Nikolay Aleksandroviç Romanov (1894-1917) ve son olarak Belçika Kralı I. Albert'in (1909-1934) portreleri yer alıyor.

Mendilin sağ alt köşesinde “Souvenir of Egypt” (Mısır Hatırası) yazmaktadır. Ayrıca mendilin alt bölümünde bir dörtlük yer almaktadır.

“Heaven’s light our guide
Rule Britania
Evil be to him who evil thinks
God Save the King”

*(Cennetin ışığı rehberimiz
Hükmet Britanya
Kötüye kötü ol
Tanrı Kral’ı korusun) yazmaktadır.*

MISIR BAYRAĞI

Mendilin Boyutları: 39x38 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 25

Mısır'ın 1922 ile 1953 arasında kullanılan yeşil zemin üzerine hilal ortasında üç yıldızdan oluşan bayrağı mendilde kullanılmış. Mısır 28 Şubat 1922'de bağımsızlığı ilan etmiş ve Mısır Sultanlığı yıkılarak Mısır Krallığı kurulmuştur. Krallıktan önce 1914-1922 yılları arasında Mısır Sultanlığı bulunmaktaydı. Mısır Sultanlığı kırmızı üzerine üçer adet hilal ve yıldızdan oluşan bir bayrak kullanıyordu. Mısır Krallığı ise yeşil zeminde tek hilal ve hilalin içinde üç adet yıldızdan oluşan bir bayrak kullandı. Bu bayrak 1953 yılında kurulan Mısır Cumhuriyeti'ne kadar kullanılmaya devam etti.

DİNİ MENDİLLER

HAC ve ZİYARET HATIRASI

Mendilin Boyutları: 40x42 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 93

Mendilin dört köşesindeki resimlerin altında sağ üst köşede “Er-ravzatu’ş-şerifetu” (*kutsal bahçe*), sol üst köşede “El- haremü’ş-şerif ve’t-tavaf” (*Kâbe çevresi ve tavaf*), sağ alt köşede “El-kâbetü’ş-şerife ve b’ir-i zemzem” (*Kâbe ve zemzem kuyusu*), sol alt köşede ise “El-medinetü’l-münevveretü” (*nurlu Medine*) yazmaktadır.

Merkezde yer alan resmin üzerinde “Tizkarü’l-hac ve’z-ziyareti” (*Hac ve ziyaret hatırası*), altında ise “Cebel-i Arafat” (*Arafat Dağı*) yazmaktadır. Merkezdeki resmin solunda ve sağından “la ilahe illallah Muhammeden resulullah” (*Allah’tan başka ilah yoktur, Muhammed aleyhisselam da onun resulüdür*) yazmaktadır.

MEDİNE-İ MÜNEVVERE HATIRASI

Mendilin Boyutları: 50x51 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 43

Mendilin üst bölümünde “la ilahe illa’l-lah Muhammedün Resulu’l-lah” (*Allah’tan başka ilah yoktur. Muhammed Aleyhisselam da onun Resulüdür*) yazmaktadır.

Mendilin sağ bölümünde bulunan Kâbe'nin üzerindeki yazıda

“Allahu celle celaluhu

Fihi âyâtün beyyinâtün makâmu İbrahim” (*Orada apaçık nişâneler, (ayrıca) İbrahim'in makamı vardır*) yazmaktadır; Al-i İmran Suresi, 97. ayet.

Resmin altında, Beytullah'il-Haram (*Allah'ın kutsal evi*) yazıyor.

Sol bölümde

“Muhammed aleyhisselam

Ve ma erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemin” (*Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik*) yazmaktadır; Enbiya Suresi, 107. ayet.

Resmin altında ise “Ravzatü'n-Nebi aleyhisselâm” (*Peygamber aleyhisselamın ravzası [kabri]*) yazmaktadır.

İki resmin orta kısmında

“Ebubekir, Ömer

Hasan, Hüseyin

Osman, Ali” isimleri okunmaktadır.

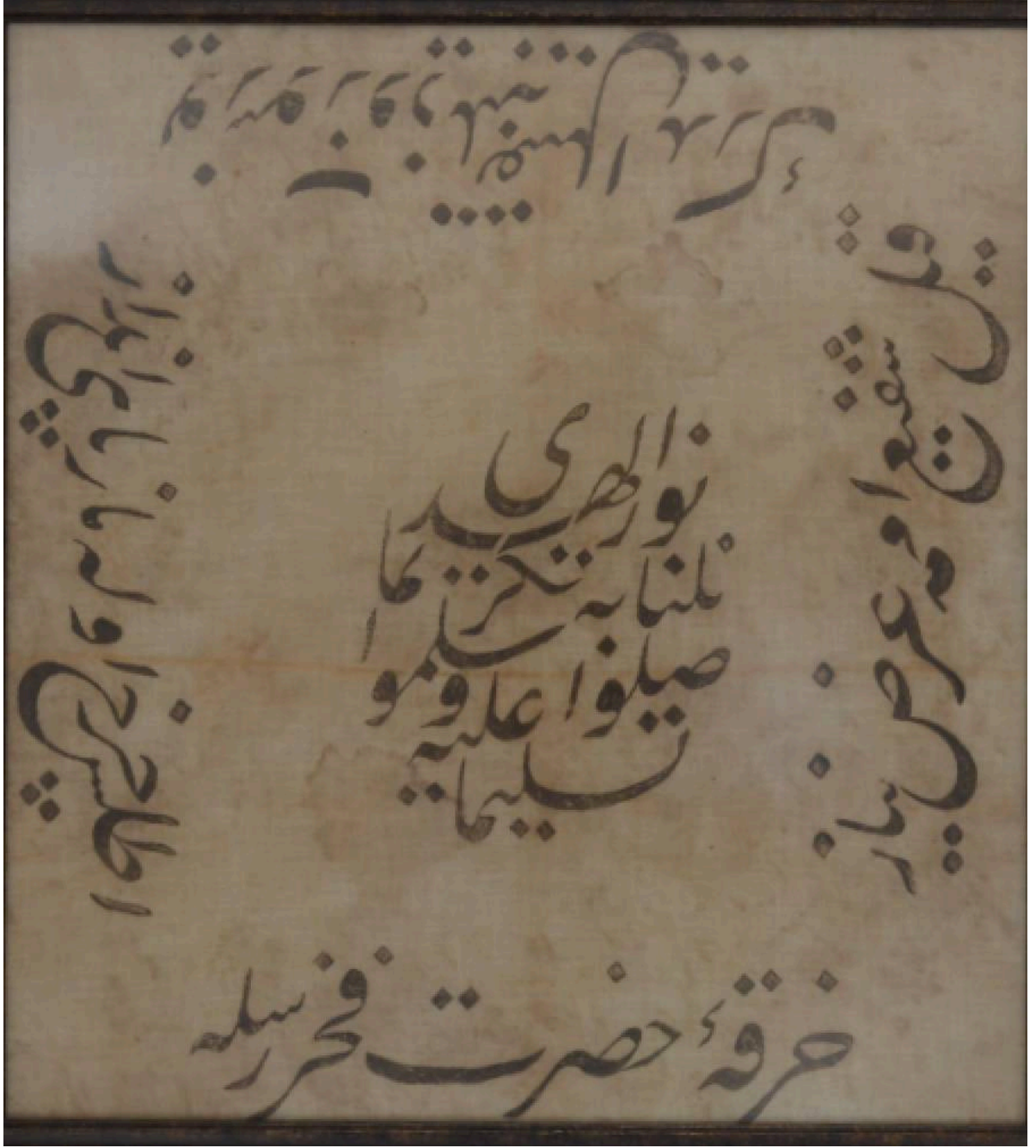
Mendilin en alt kısmında ise

“Tezkâr'ül-Medinet'il- Münevvere (*Medine-i Münevvere hatırası*)

Abdullah Rıza Et-Türki El-Hattat (*Şahıs ismidir*)

El-Medine el-Münevvere (*Medine-i Münevvere*)

Şâri'ü'l-Ayniyye (*El-Ayniyye Caddesi*)” yazmaktadır.

DESTİMAL

Mendilin Boyutları: 58,5x54,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 77

Fotoğraf grafikte böyle olmalı!

Mendilin üzerinde bir şiir yer alıyor.

Mendilin alt bölümünde “Hırka-i hazret-i fahr-i resule” (*Hazret-i Peygamber’in hırkası*), sol bölümde “Atlas-ı çarh olamaz pay-endaz” (*gökyüzü ayağının halısı olamaz*), üst bölümünde “Yüz sürüp zeyline takbil ederek” (*onun eteğine yüz sürüp öperek*), sağ bölümde “Kıl şefi’ ümeme arz-ı niyaz”, (*ümmetlerin şefaathisine niyaz et*) yazmaktadır. Şiir, Şeyhülislam Arif Hikmet Bey’e ait.

Ortada ise:

“Nur’ul-Huda

Kulna bihi tekrima

Sallu aleyhi vesellimu teslima” yazmaktadır. Anlamı: “*Allah’ın nuru. Onu (peygamberi) yüceltsin diye deriz: Ona salat ve selam getirin*”.

Destimal Farsça mendil anlamına gelmektedir. Osmanlı İmparatorluğu’nda ramazan ayında her sene Topkapı Sarayı’nda yapılacak olan “destimal törenleri” için hayırseverlere (yoksulları doyuranlara, öğrencilere burs verenlere, okullar, hanlar, kervansaraylar yaptıranlara) davetiye gönderilirdi. Topkapı Sarayı’nda destimal odasına Hz. Muhammed’in hırkası getirilir ve daha sonra destimaller SAV hırkasına dokundurulur ve davetlilere hediye edilirdi. Bir ömür boyu saklanan bu mendiller, sahibi vefat ettiği zaman defnedilirken yüzüne örtülürdü. Bu şekilde defnedildiği için de mendillerin çoğu günümüze ulaşmamıştır.

HAC HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 39x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 33

1919 tarihinde (Hicri 1339) Hacı Ahmet Bey'e Hac hatırası olarak verilen ipek mendilin köşelerinde “Hac Hatırası ve Medine Hatırası”, “edeb maldır; onu kullanmak kemaldır” yazmaktadır.

DUA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 46x46 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 95

Mendilin ortasında “re'sül hikmete mehafallah” (*hikmetin başı Allah korkusudur*) yazıyor.

Çevresinde bir şiir yer almakta,
“İnnilte ya riha's-sabâ, yevmen ile'l-ardi'l-haram
Belliğ selâmi ravdaten fihe'n-nebiyyi'l-muhteram
Ekbâdünâ mecrûhatün min seyfi hicri'l-Mustafâ
Tûbâ li ehli beldetin fihe'n-nebiyyi'l-muhteram”

Türkçesi:

*“Ey sabâ rüzgarı, bir gün o mukaddes topraklara varırsan
O Yüce Nebi’nin ravzasına selamımı ulaştır
Ciğerlerimiz yaralıdır, Mustafâ’dan ayrılığın kılıcı ile
O Yüce Nebi’nin şehrinin insanlarına ne mutlu.”*

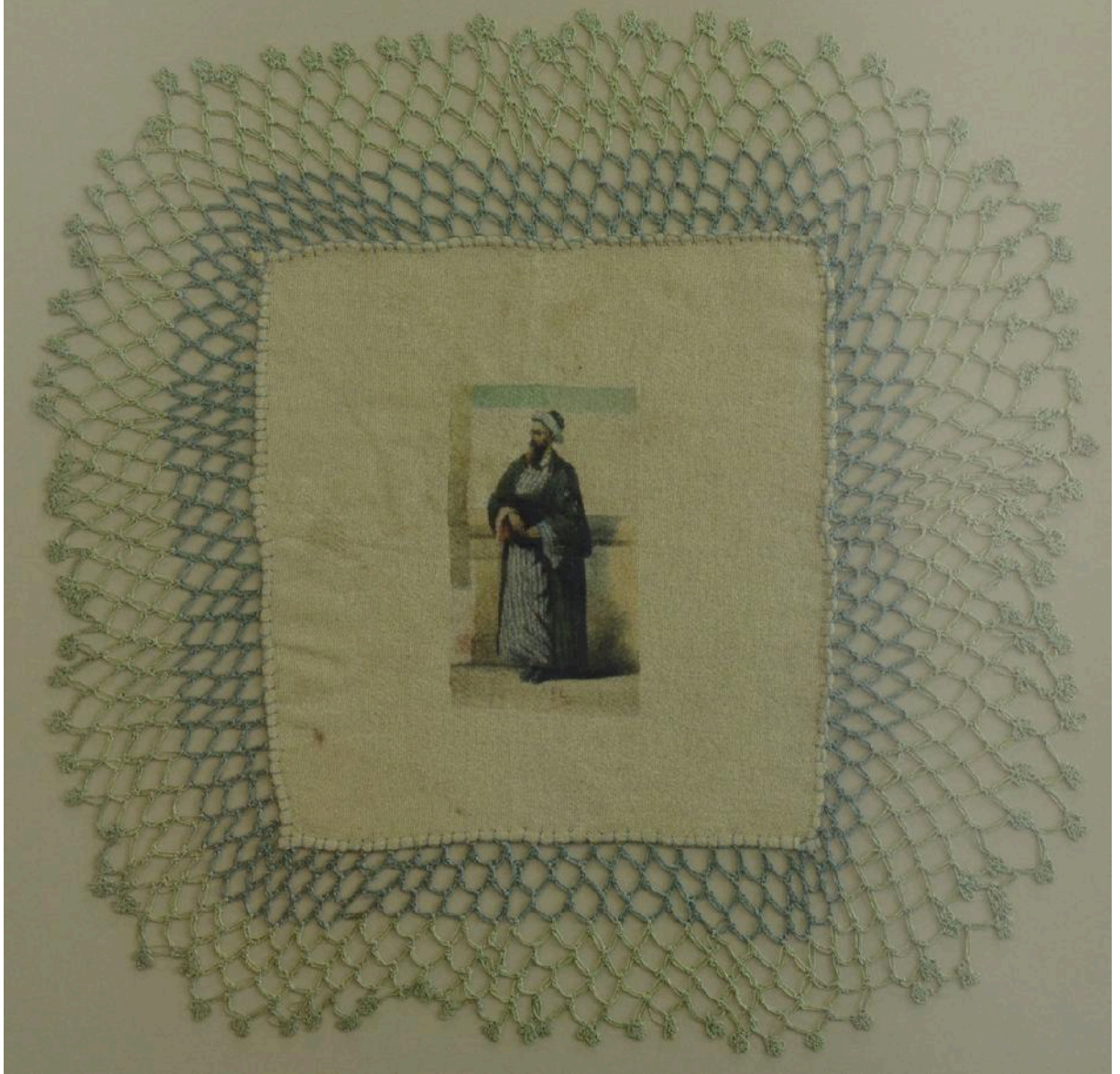

CAMİ AÇILIŞI HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 50x48 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 101

Beyrut vilayetinde Yahya Camii'nin açılışıyla ilgili mersiyeye.

DERVİŞ

Mendilin Boyutları: 15.5 x 14.5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 104

Kenarları dantelle işlenmiş mendilin merkezinde bir derviş resmedilmiştir.

KİLİSE HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 44x57 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 61

Mendilin üst sınırındaki başlıkta “Konstantinopolis, Yeni Roma Başpiskoposu” yazmaktadır. Sol kenar boşluğunda “Tanrının Dimitri, Eleo (?)”, sağ boşlukta “ve Ekümenik Patrik” yazmaktadır. Alt çerçevede ise “1572 Temmuz ayındaki (?) (IOULION) Patriklerden” yazmaktadır.

Her köşede bulunan çember içinde Yeni Ahit’in dört İncil’ini yazan dört havari temsil edilmiş. Her bir havari, mahşerin dört canlı yaratığından biri olarak sembolize ediliyor; Yeni Ahit’in son kitabı Apokalips’teki (Vahiy) 4:6-9 bir aslan, öküz, insan (erkek) ve kartaldan söz eder.

Giriş sözleriyle birlikte sol üstte bir insanın sembolize ettiği Aziz Matta; sol altta aslanın sembolize ettiği Aziz Markos; sağ altta öküzün sembolize ettiği Aziz Luka; sağ üstte kartalın sembolize ettiği Yuhanna.

Orta panoda İsa'nın çarmıha gerildiği haç betimlenmiştir. Başlık ise “kabirde dökülen gözyaşı.”

Yerde yatan İsa'nın halesinde: OΩN veya Ówv harfleri yazılıdır; yani “... Ki Bizzat Kendisidir” yani Ölümsüz Olan, Her şeye Kadir Olan. Onu kucaklayan annesi Meryem'dir. Adı halesinde yazılıdır.

İsa'nın çevresindeki ve arkasındaki çehreler, soldan sağa doğru. Yuhanna, babası, Salome, Magdalalı Meryem, Klopas'ın eşi Meryem, Meryem, James'in annesi ve Nikodem.

Alt panoda Tanrı'nın yemeği ya da son yemek resmedilmiştir. Üst panoda bir ziyafet masasında üç melek vardır.

Sol panoda, askerlerinin İsa'nın giysileri için parti sürdüğü öyküyü hatırlatan üç zarla üzerine cüppe takılı bir merdiven resmedilmiştir. Çekiç ve çiviler, İsa'nın çarmıhta nasıl çivilendiği sembolize etmektedir. Sağ panoda tutku öyküsünden resimler yer almaktadır. Horoz, sabah erken saatlerde öttükten sonra Peter'in İsa'yı reddetme hikâyesini anımsatıyor. Mızrak, çarmıhta asılı bir halde dururken İsa'nın yan tarafını delip geçtiğini hatırlatıyor.

AZİZ GEORGİOS / AYA YORGİ

Mendilin Boyutları: 43x35 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 71

Aziz Georgios'un (Aya Yorgi) ejderha efsanesinin işlendiği mendil. Mendilin üzerindeki "Aziz Georgios", en çok saygı gösterilen Hristiyan azizlerinden bir tanesidir. Ejderhayı öldürme efsanesi günümüze kadar ulaşmıştır.

Hristiyan kültüründe halktan kişilerin ve savaşçıların koruyucu azizi genel olarak at üzerinde tasvir edilir. Hristiyan dünyasındaki bir diğer önemli aziz de Aziz Demetrios'tur. Aziz Georgios günü 23 Nisan, Aziz Demetrios günü 26 Ekimdir. Çiftçinin tarım takviminde Aziz Georgios ile yaz, Aziz Demetrios ile de kış başlar.

Aziz Georgios çiftçinin, çobanların, aynı zamanda tutsakların, fakirlerin ve askerlerin azizidir. Efsaneye göre Likya'da bir gölde civar halkın tanrı olarak taptığı bir ejderha vardır. Tarlaların yazın sulanabilmesine karşılık, bu canavar her yıl bir çocuğun kendisine kurban edilmesini ister. Sıra kralın kızı Prensese Elisabe'ye geldiğinde Kapadokyalı Aziz Georgios atına binerek gelir ve canavarı öldürür. Mendilin üzerindeki resme dikkatle bakılırsa mızrağın üst kısmı haç şeklindedir. Bu da Aziz Georgios'un zaferinin kendisine değil, Tanrı'ya ait olduğunun göstergesidir. Bu olayın üzerine pek çok putperest ve İmparator Diokletian'ın karısı Hristiyan dinine geçer.

Bir başka söylenceye göre, Aziz Georgios Hristiyan inancı yüzünden 303 yılında şehit edilir. Sebati nedeniyle de pek çok insan Hristiyanlığa geçmiştir. Yunan, Sırp, Romen ve Rus ikonalarında at üstünde, genç, sakalsız, kısa askeri saç tıraşıyla ve soldan görüntülenir. Beyaz bir at üzerindedir. Bu tasvirlerde üzerindeki askeri pelerini kırmızı, zaferin ve şehit kanının renginde arkasında havalanır. Yine bu tasvirlerde mızrağını ejderin ağzına sokmuş şekildedir. Akdamar Adası'nda bulunan kilisedeki tasvir ise farklıdır. Erken tasvirlerden biri olan örnekte yaşlı şekilde betimlenmiştir. At üstündedir; fakat ejderha yoktur.

9. yüzyıldan itibaren büyük şehitler arasında Demetrios, Theodoros ve Merkurios ile birlikte ayakta tasvir edilir. Genç, şövalye kıyafetiyle, mızrak ve kalkanyla kilise duvarlarını süsler. Ejderha efsanesine dinler tarihi açısından bakılırsa Aziz Georgios'un ejderhayla savaşı Hristiyanlığın putperestlik üzerindeki zaferini simgeler. İyinin kötüye karşı zaferini, aydınlığın karanlığa ve ışığın geceye karşı zaferini simgeler.

Resmin altındaki metinde,

“BÜYÜK ŞEHİT AZİZ GEORGİOS

Ey Yüce Şanlı İsa yolunda şehit olan Aziz Georgios, Tanrı'nın ahlaklı kullarına Viyana'daki Şapel'de dua et. 1853” yazmaktadır.

PEDER IOANN ILYIÇ SERGIYEV

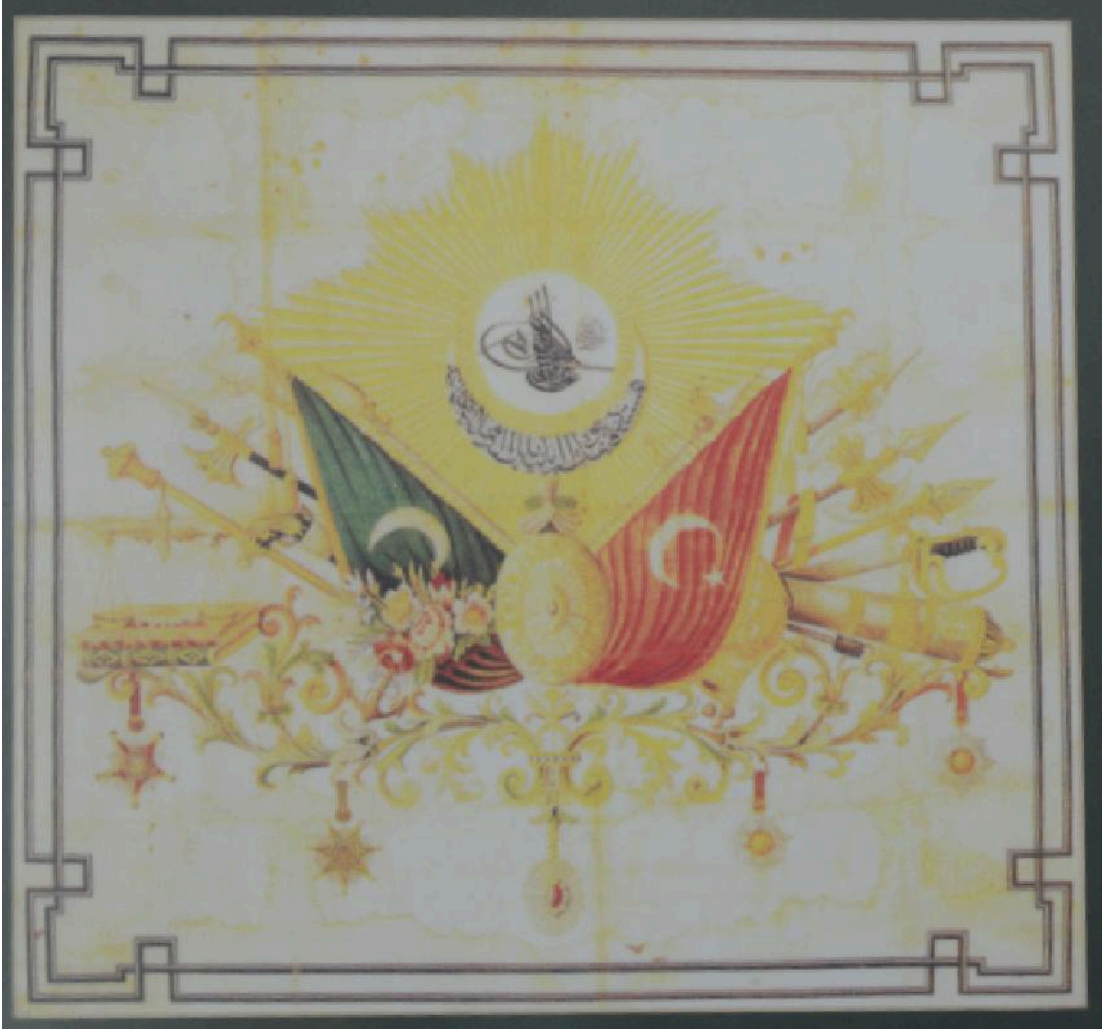
Mendilin Boyutları: 64x70 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 124

Merkezdeki portenin altında “Father Ioann Ilyich Sergiyev Kronstadtsky” (*Kronstadtlı Peder İoann İlyiç Sergiyev*) yazmaktadır.

Peder Ioann Ilyiç Sergiyev (Ekim 1829-Aralık 1908) mucizeler yaratan bir aziz olarak bilinir. 1855 yılından başlayarak “Kronstadt” Deniz Üssü’nde bulunan katedralde papaz olarak çalıştı. Kendini hayırseverliğe adanarak sık sık Rus İmparatorluğu içerisinde yolculuğa çıktı. 1890’lı yıllarda artık çok iyi tanınıyordu. Rusya’nın her yanından insanlar onu görmeye geliyordu. Mart 1881 ile Kasım 1894 arasında tahtta olan Çar III. Aleksandr ölmek üzereyken bu ilahi şahsiyetin Kırım’a gelerek kendisini görmesi için çağrı yaptı. 1909’da son Rus İmparatoru II. Nikolas onun ölüm gününü (20 Aralık 1908) anma günü olarak ilan etti.

OSMANLI İMPARATORLUĞU MENDİLLERİ

OSMANLI DEVLET ARMASI

Mendilin Boyutları: 26,5x28,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 51

Osmanlı İmparatorluğu armasının resmedildiği mendilde “Mülkü’ d-devlet-i Osmaniye” (*Osmanlı Devleti Toprakları*) yazmaktadır. Bu arma, 19. yüzyılda Avrupa devlet geleneğindeki armalardan etkilenecek Osmanlı İmparatorluğu için hazırlanmıştır. Değişikliğe uğrayan arma son şeklini II. Abdülhamid döneminde almıştır.

HANEDAN MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 44x49 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 21

Düz beyaz zeminli mendilin sol alt köşesinde taç figürü yer almaktadır.

İMPARATORLUK HARİTASI

Mendilin Boyutları: 22,5x28 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 31

John Speed'in 1626'da basılan dünya atlası içinde bulunan Türk imparatorluğu haritası. Haritanın sol alt köşesinde Türk imparatorluğu yazmaktadır.

KIRIM SAVAŞI

Rusya, 1853 yılına gelindiğinde özellikle Boğazlar üzerindeki hedeflerine ulaşmak için yürüttüğü politikalar nedeniyle Osmanlı İmparatorluğu ile karşı karşıya gelmiştir. Rusya'nın Balkanlar ve Boğazlar üzerindeki talepleri, olayı uluslararası bir sorun boyutuna taşımış; Rusya'nın Doğu Akdeniz üzerinde daha etkin konuma gelme ihtimali, İngiltere ve Fransa'yı oldukça rahatsız etmiştir. Bu iki ülke, Rusya'nın Osmanlı İmparatorluğu'na karşı yürüttüğü politikanın kendi çıkarlarına uymaması nedeniyle savaşta Osmanlı İmparatorluğu'nun yanında yer almıştır. Bu birliğe daha sonra Sardinya Krallığı da katılarak dört ülke bir taraf oluşturmuştur.

Mart 1856'da biten savaşı Osmanlı İmparatorluğu kazansa da savaş bütçesi ekonomik açıdan büyük bir yük getirmiştir. Zaten zor durumda olan Osmanlı maliyesi Kırım Savaşı'nın getirmiş olduğu yeni yükleri karşılayabilmek amacıyla dış borç almak zorunda kalmıştır. Kırım Savaşı, Osmanlı Devleti'ni göç ve göçmen sorunlarıyla da tanıştırmıştır. Kırım Türklerinin müracaatı üzerine Osmanlı topraklarına bir göç hareketi yaşanmıştır.

KIRIM SAVAŞI (1853-1856)

Mendilin Boyutları: 87x86 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 126

Mendilin üzerinde 16 kişi yer almaktadır. Bu kişilerin alt kısmında “our brave defenders” (*cesur savunucularımız*) yazmaktadır. Mendildeki kişiler sağdan sola doğru Amiral Deschamps, General Brown, Amiral Lyons, Amiral Amelin, Prens Napoleon, Amiral Napier, Ömer Paşa, Lomi Raglan (*Kırım’da İngiliz ordularının başkumandanıydı, savaş sırasında koleradan öldü*) General Cambert, Amiral Dumas, Cambridge Dükü Schamyl, Baraguayd Hilliers, Marshal S’Armand, Amiral Phrinridge, Koramiral Brent.

Mendilin sağ bölümünde Amiral Amelin’in işaret ettiği yerde Kırım haritası görülmektedir. Mendil, Ekim 1853 ile Mart 1856 tarihleri arasında gerçekleşen Kırım Savaşı’nda, Osmanlı İmparatorluğu’nun yanında yer alan ülkeleri simgelemektedir. Osmanlı-Rus Savaşı’nda Birleşik Krallık, Fransa ve Sardinya Krallığı, Osmanlı İmparatorluğu’nun yanında savaşa katılmışlardır. Savaş sırasında Osmanlı Ordusu’nun başında mendilde de portresi olan Ömer Paşa bulunmaktadır. Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu kazanmıştır.

TÜRK-RUS HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 31,5x28 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 38

Boston menşeli S.S. Houghton firmasının 1853-1856 Kırım Savaşı için bastırıldığı hatıra mendilidir. Mendilin üst bölümünde,

“The House to Purchase Good Goods at Fair Prices
We Sell All Kinds
Shawls, Black Silks, Calicoes, de Laines, Flannels, Cottons, Linen Goods, Ribbons,
Embroideries, Lace Goods, Needles, Pins, Tapes, &c.”

“İyi Malların Makul Fiyatlara Satın Alındığı İşletme
Ne Ararsanız Var
Şallar, Siyah İpekliler, Basmalar, Yünlüler, Flaneller, Pamuklular, Ketenli Mallar,
Kurdeleler, Süslemeler, Dantelliler, İğneler, Broşlar, Biyeler vs”

yazmaktadır. Mendilin merkezinde İstanbul betimlenmiştir. Çizimin üzerinde “The City of Constantinople” (*Konstantiniyye*) yazmaktadır. Çizimin sol kenarında Rus Çarı I. Nikolay’ın (Aralık 1825-2 Mart 1855 arasında tahta kalmıştır) portresinin altında “Emperor of Russia” (*Rus İmparatoru*) yazmaktadır. Çizimin sağ tarafında ise, Osmanlı Padişahı Abdülmecid’in (Temmuz 1839-Haziran 1861 arasında tahtta kalmıştır) portresinin altında “Sultan of Turks” (*Türkler’in Sultanı*) yazmaktadır. Mendilin sol alt bölümündeki çizimin altında “Russians” (*Ruslar*), orta bölümde “Turkish Troops” (*Türk Birlikleri*), sağ alt köşede “Wallachians” (*Eflak Halkı*) yazmaktadır.

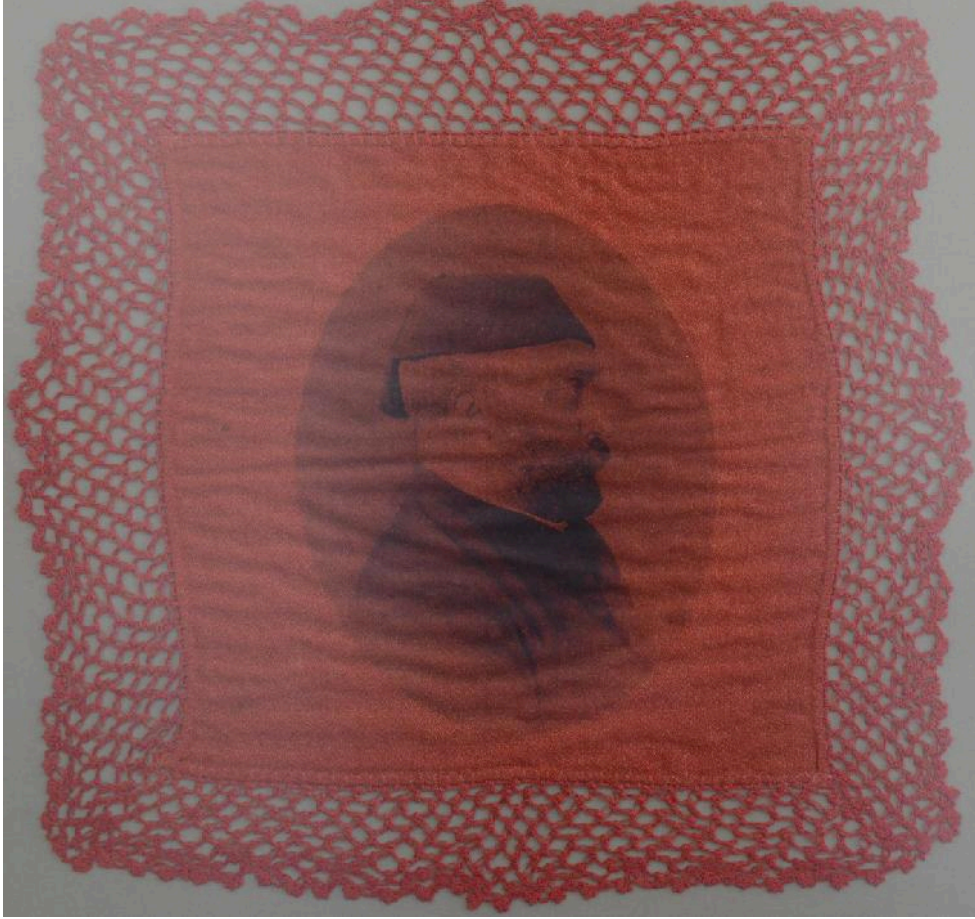

KIRIM SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 31x30 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 105

Mendil, Kırım Savaşı'nın anısına hazırlanmıştır. Ekim 1853 ile Mart 1856 tarihleri arasında gerçekleşen Kırım Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun yanında yer alan ülkeleri simgelemektedir. Osmanlı-Rus Savaşı'nda Birleşik Krallık ve Fransa, Osmanlı'nın yanında savaşa katılmışlardır. Mendilin merkezinde Kraliçe Victoria (Haziran 1837-Ocak 1901 arasında tahtta kalmıştır) görülmektedir. Hemen ardında Padişah Abdülmecid (Temmuz 1839-Haziran 1861 arasında tahtta kalmıştır) yer almaktadır. Mendilde İngiliz ve Fransız komutanlar yer almaktadır. En sağda ise, III. Napoléon (*Louis Napoléon Bonaparte*) görülmektedir.

PADİŞAH ABDÜLAZİZ

Mendilin Boyutları: 28x29 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 100

Kenarları dantelle işlenmiş mendilin merkezinde Padişah Abdülaziz'in portresi yer almaktadır. Mendilin üzerinde görülen fotoğraf, 1863 yılında padişahın özel fotoğrafçısı olan Abdullah Biraderler (üç kardeşten oluşan ticari şirketin adı) tarafından çekilen fotoğraftır.

Abdülaziz, 25 Haziran 1861 tarihinde 31 yaşındayken 32. Osmanlı padişahı olarak tahta çıkmıştır. Hükümdarlığı süresince (Haziran 1861-Mayıs 1876) Mısır, Fransa, İngiltere, Belçika, Almanya, Avusturya-Macaristan'a seyahatler düzenlemiştir. Bu dönemde Batı ile iyi ilişkiler kurulmasına özellikle dikkat edilmiştir.

Sultan Abdülaziz'in hükümdarlığının son yılları isyanlarla geçti. 1875-76 Hersek İsyanı ile 1876'da iyice yayılan Bulgar isyanları padişahı zor durumda bıraktı. Aynı zamanda devletin mali iflası da gerçekleşti. 30 Mayıs 1876'da tahttan indirildi ve yerine yeğeni V. Murad tahta çıktı; fakat sadece 93 gün tahtta kaldı. Sultan Abdülaziz ise gözaltında bulundurulduğu 4 Haziran 1876 günü bilekleri kesilmiş şekilde ölü olarak bulundu.

TÜRK RUS DOĞU SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 44,5x46 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 98

Mendil 1877-1878 yıllarında gerçekleşen Türk-Rus Harbi'nin taraflarını göstermektedir. Rumi takvime göre 1293 yılına gerçekleşen savaş Osmanlı tarihinde 93 Harbi olarak bilinmektedir.

Mendilin üst bölümünde "Guerre d'Orient" (*Doğu Savaşı*) yazmaktadır. Bu yazının üst bölümünde İstanbul resmedilmiştir. Mendilin sağ ve sol üst köşelerinde "Constantinople" (*Konstantiniye*) yazmaktadır.

Mendilin iki kenarında savaşın taraflarını simgeleyen hükümdarların portreleri yer almaktadır. Sol kenarda “Le Czar Alexandre II” (*Çar II. Aleksandr*), sağ kenarda ise “Le Sultan Abdulhamid II” (*Sultan II. Abdülhamid*) yazmaktadır.

Mendilin merkezindeki haritada, Osmanlı ve Rus coğrafyasının bir kısmı görölmektedir. Haritada “Russie” (*Rusya*), “Autriche” (*Avusturya*), “Turquie” (*Türkiye*) “Turquie d’Asie” (*Asya Türkiyesi*) yazıları okunabilmektedir.

Çarlık Rusyası’nın Hristiyan ve Slav azınlıkları ileri sürerek Osmanlı Devleti’nin iç işlerine karışması, Balkanlar’daki Osmanlı topraklarını ele geçirmek ve sıcak denizlere inmek istemesi, Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya’yı karşı karşıya getirmiştir. Bu gerginliğin sonunda Rusya, 24 Nisan 1877’de savaş ilan etti. Romanya, Sırbistan ve Karadağ Prenslikleri de Osmanlı İmparatorluğu’na isyan ederek savaşta Rusya’nın yanında yer aldı. 93 Harbi, Osmanlı İmparatorluğu açısından bir savunma savaşıdır. Balkan ve Kafkas cephelerinde gerçekleşen savaşta Rus ordusu, İstanbul Yeşilköy’e kadar gelmiştir. Önce Ayastefanos Antlaşması imzalanmış fakat daha sonra iptal edilerek Berlin Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı İmparatorluğu, büyük toprak kaybı yaşamış, ayrıca savaş tazminatı ödemeye mahkûm olmuştur. Balkanlar’da ise Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız birer devlet haline gelmiştir.

ARMA

Mendilin Boyutları: 47x44 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 46

Ortasında arma bulunan mendilin çevresinde süslemeler mevcuttur.

I. DÜNYA SAVAŞI MENDİLLERİ

I. DÜNYA SAVAŞI MÜTTEFİKLERİ

Mendilin Boyutları: 32,5x32 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 26

I. Dünya Savaşı'ndaki müttefik devletlere ait hatıra mendilidir; üzerinde beş portre yer almaktadır. Üst sırada soldan sağa doğru Kasım 1894 ile Mart 1917 arasında hükümdarlık yapan Rus İmparatoru II. Nikolay yer almaktadır. Nikolay, I. Dünya Savaşı bitmeden tahttan uzaklaştırılmıştır. Yanında Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında tahtta kalan Belçika Kralı I. Albert ve Temmuz 1912 ile Aralık 1926 arasında tahtta kalan Japon İmparatoru Taishō Tennō portreleri yer almaktadır.

Alt sırada ise Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık Hükümdarı V. George ve 1913 ile 1920 arası Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré'nin portreleri yer almaktadır. Portrelerin altında "Victory of the Allies" (*Müttefiklerin Zaferi*) yazmaktadır.

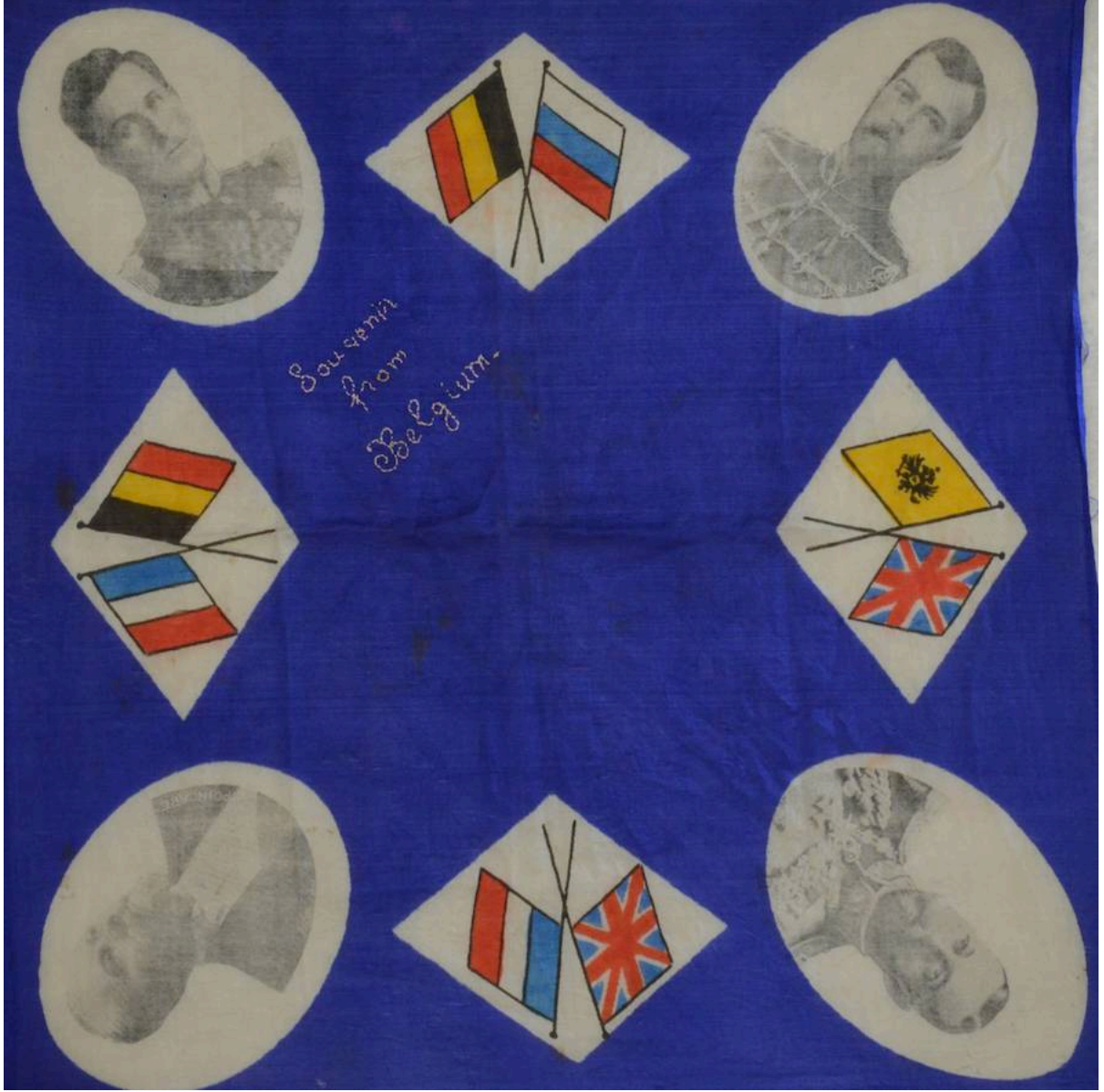

I. DÜNYA SAVAŞI HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 31,5x32 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 50

1914 ile 1918 yılları arasında gerçekleşen I. Dünya Savaşı'na ait bir hatıra mendildir. Mendilde İtilaf Devletleri olarak adlandırılan ülkelerden dördünün lideri görülmektedir. Sol üstte Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık Hükümdarı V. George, sağ üstte Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında tahtta kalan Belçika Kralı I. Albert, sol altta Kasım 1894 ile Mart 1917 arasında hükümdarlık yapan Rus İmparatoru II. Nikolay, sağ altta ise 1913 ile 1920 arası Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré'nin portreleri yer almaktadır.

BELÇİKA HATIRASI

Mendilin Boyutları: 28,5x26,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 109

1914 ile 1918 yılları arasında gerçekleşen I. Dünya Savaşı'na ait bir hatıra mendildir. Mendilde İtilaf Devletleri olarak adlandırılan ülkelerden dördünün lideri görülmektedir. Sol üstte Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında tahtta kalan Belçika Kralı I. Albert, sağ üstte Kasım 1894 ile Mart 1917 arasında hükümdarlık yapan Rus İmparatoru II. Nikolay, sol altta 1913 ile 1920 arası Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré ve sağ altta Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık Hükümdarı V. George'un portreleri yer almaktadır.

VATANSEVERLİK ŞARKISI

Mendilin Boyutları: 46x47,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 128

“Boys in Khaki Boys in Blue” (*mavi, haki üniformalı askerler*), I. Dünya Savaşı sırasında İngiliz Kraliyet Ordusu tarafından söylenen vatanseverlik şarkısıdır. Mendilin üzerinde, şarkının notaları ve sözleri yer almaktadır.

Mendilin dört köşesinde İtilaf Devletleri olarak adlandırılan ülkelerden liderler görülmektedir. Sol üst köşede Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık Hükümdarı V. George, sağ üst köşede 1913 ile 1920 arasında Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré, sol alt köşede Kasım 1894 ile Mart 1917 arasında hükümdarlık yapan Rus İmparatoru II. Nikolay ve sağ alt köşede Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında tahtta olan Belçika Kralı I. Albert görülmektedir.

Mendilin üzerinde çeşitli bayraklar görülmektedir. Üst bölümde Birleşik Krallık, Fransa, İtalya ve Rusya bayrakları yer almaktadır. Merkezdeki şarkı sözlerinin her iki tarafında, gemi direklerine çekilmiş bayraklar görülmektedir. Sol bölümde Birleşik Krallık, Japonya ve Belçika, sağ bölümde ise Fransa, İtalya ve Rusya bayrakları yer vardır.

Ayrıca mendilin sol, sağ ve alt çerçevesinde bayraklar yer almaktadır. Soldan sağa doğru Birleşik Krallık, Fransa, Rusya, Japonya, Belçika Kanada, Karadağ, Sırbistan, Avustralya, Güney Afrika, Hindistan ve Yeni Zelanda.

I. DÜNYA SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 48,5x62 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 122

I. Dünya Savaşı için hazırlanan bir hatıra mendildir. Mendilin üst bölümünde “A Souvenir of the Great War” (*Büyük Savaş’tan Bir Hatıra*) yazmaktadır. Merkezdeki mühürlü kâğıdın üst kısmında “Liberty & Peace” (*Özgürlük ve Barış*), kâğıdın altında ise “our word our bond” (*sözümüzün eriyiz*) yazmaktadır.

Mendilin üzerindeki isimler (saat yönüne göre):

Saat 11: Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık hükümdarı olan V. George, Temmuz 1912 ile Aralık 1926 arasında Japon İmparatoru olan Taişo bulunmaktadır. Portrenin altında Japon imparatorlarına verilen unvan, “Mikado” yazmaktadır. Hemen yanlarında ise Hindistan valisi görülmektedir.

Saat 12: Britanya'nın Savaş Bakanı Lord Kitchener, General French (John French, genelkurmay başkanı olarak 1911 yılında Britanya Ordusu'nda görevlendirilmiştir. French 1915 yılında, Büyük Savaş başladıktan sadece bir yıl sonra görevinden istifa etmiştir), General Joffre (Joseph Joffre, 1911 yılında Fransız ordusunun genelkurmay başkanı olarak görevlendirilmiştir), I. Dünya Savaşı'nda Rus ordularının başkomutanlığını yapan Grandük Nikola, 1915-1917 yılları arasında ise Rusya'nın Kafkasya valisidir.

Saat 1: Aralık 1918 ile Ağustos 1921 arasında Sırbistan Kralı I. Peter, Kasım 1894 ile Mart 1917 arasında hükümdarlık yapan Rus İmparatoru II. Nikolay, Güney Afrikalı asker ve devlet adamı Louis Botha. Botha, Mayıs 1910 ile Ağustos 1919 tarihleri arasında ülkenin ilk başbakanıdır.

Saat 2: General Smith Dorrien. Sir Horace Lockwood Smith Dorrien, Güney Afrika'da, Britonlar ve Boerler arasındaki II. Boer Savaşı'nda İngiliz kuvvetlerinde komutanlık yapmıştır. 1918-23 tarihleri arasında Cebelitarık Valisi olarak görev yapmıştır.

Saat 3: General Sir David Henderson, I. Dünya Savaşı'nda İngiliz askeri havacılığının kıdemli lideriydi ve Kraliyet Hava Kuvvetleri'nin bağımsız bir birim olarak kuruluşunda başrol oynamıştır.

Saat 4: General Allenby. Sir Edmund Henry Allenby, 1884-88 arasında Güney Afrika'da görev yapmış ve 1899-1901 yılları arasında II. Boer Savaşı'nda yer almıştır. I. Dünya Savaşı'nda Batı Cephesi Komutanı olarak görev almıştır. 1914 I. Ypres Savaşı'ndan sonra Üçüncü Ordu Komutanlığı'na terfi etmiştir. 1919 yılında Feldmareşal yapılmış, asalet unvanı verilmiştir. 1925 yılında Edinburgh Üniversitesi rektörü olarak emekli olmuş, öldükten sonra Westminster Abbey'de defnedilmiştir.

Saat 5: Albay Sam Hughes, Belçikalı General Gérard Leman, Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında tahtta kalan Belçika Kralı I. Albert.

Saat 6: İngiliz Mareşal Douglas Haig, Amiral Jellicoe (I. Dünya Savaşı'nın başında İngiltere'nin en çok tanınan amiraliydi. 1911'de deniz bakanı olan Sir Winston Churchill, Jellicoe'yu Birinci Filo'nun ikinci komutanlığına atamıştır. Jellicoe Almanya'ya karşı uygulanan ekonomik ablukada çok başarılı olmuştur. 1916 Jutland Savaşı'ndaki performansı ise hayal kırıklığı yaratmıştır. 1916 yılında deniz kuvvetleri komutanı olmuştur), İngiliz Amirali Lord Fisher, İngiliz Politikacı Winston Churchill, İngiliz Tümamiral Beatty ve Lord Landsdowne.

Saat 7: Amiral Bonar Law. Andrew Bonar Law, (Britanyalı siyasetçi, 1911'de Muhafazakâr Parti lideri, 1922'de başbakan oldu. 1923'te ise vefat etti. Doğum yeri İngiliz adalarının dışında bulunan ilk ve tek İngiliz başbakanıdır), 1913 ile 1920 arası Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré ve İngiliz devlet adamı Sir Edward Grey.

Saat 8: Herbert Henry Asquith, 1908-1916 arası Birleşik Krallık başbakanı.

Saat 9: Lord Frederick Roberts, Hindistan Ayaklanması, Abissiniya Seferi ve II. İngiliz-Afgan Savaşı'nda hizmet vererek II. Boer Savaşı'nda İngiliz güçlerini başarıyla yöneten komutan. 14 Kasım 1914 tarihinde I. Dünya Savaşı'nda Fransa'da savaşıyan Hindistan birliklerini ziyaret ederken zatürre nedeniyle ölmüştür.

Saat 10: Maharaja of Cooch-Bihar (Hindistan Prensi).

GELİBOLU

Mendilin Boyutları: 46x61 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 1

Mendilin üzerinde, Çanakkale Boğazı'ndan başlayarak İstanbul'a kadar olan bölümü gösteren büyük bir harita vardır. Haritada, Türk birliklerine ait stratejik noktaların isimleri belirtilmiştir. Ayrıca yerleşim merkezlerini, Fransız, İngiliz ve Anzak Birlikleri'nin çıkartma yerlerini de görmek mümkündür. Sağ alt bölümde İstanbul Boğazı'nı gösteren bir harita bulunmaktadır.

Mendil, savaşın sonucundan emin olarak tasarlanmıştır. İngilizler savaşın sonucundan o kadar emindir ki Osmanlı İmparatorluğu'nu işgal ettikten sonra kullanacakları sömürge bayrağını sol alt köşeye eklemişlerdir fakat Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu güçlü bir savunma savaşı vererek İtilaf Devletleri kuvvetlerini yenmiştir.

ÇANAKKALE SAVAŞI HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 59,5x67 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 2

Mendilde, Çanakkale Boğazı ve yakın coğrafyasını gösteren bir harita resmedilmiş. Bu alanın altında ise “Hatıra-yı eyyam-ı asar-ı atıkam 1331” (*eski eserlerimin geçmiş günlerinin hatırası 1915*), “Haziran muharebelerinde Sultaniye Boğazı’nda istihkar-ı hayat edercesine namus-ı vatanı müdafaa eylerken mecruh olan gazilerimiz ve imalat-ı harbiye fabrikası kılınç ve kasatura şubesi memurin ve sanatkârınının bir takdim-i nâçizanesidir” (*haziran muharebelerinde Sultaniye Boğazı’nda hayatlarını hiçe sayarcasına vatanın namusunu savunurken yaralanan gazilerimiz ve savaş malzemeleri fabrikası ve kılıç ve kasatura şubesi memurları ve sanatkarlarının naçizane takdimleridir*) yazmaktadır.

Çanakkale Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu ile liderliğini İngiltere’nin çektiği İtilaf Devletleri arasında, denizde ve karada yapılan savaştır. Bu savaşın ardından, İtilaf Devletleri Çanakkale Boğazı’nı geçememiş, İstanbul’a ulaşamamıştır. Tarihçiler, “Çanakkale’nin geçilememesi sonucunda I. Dünya Savaşı’nın uzadığı” görüşünde birleşir. Osmanlı İmparatorluğu, Çanakkale Savaşları’nda yüz binden fazla okumuş insanını kaybetmiştir. Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk bu durumu “*biz Çanakkale’de bir darülfünun (üniversite) gömdük*” diyerek belirtmiştir.

İNGİLİZLER TARAFINDAN HAZIRLANAN ÇANAKKALE SAVAŞI HATIRASI

Mendilin Boyutları: 46,5x61 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 52

Mendile Çanakkale Savaşı öncesi Osmanlı coğrafyası işlenmiştir. İmparatorluk sınırlarını da gösteren mendilin sağ alt köşesinde Çanakkale Boğazı ve yakın coğrafyasını gösteren bir harita bulunmaktadır. İtilaf Devletleri, savaşın sonucundan oldukça emindir fakat Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu güçlü bir savunma savaşı vererek İtilaf Devletleri kuvvetlerini yenmiştir.

Çanakkale Savaşı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün büyük başarılarına sahne olmuştur. Savunmadaki Türk askerlerinin, Mustafa Kemal komutasında 10 Ağustos günü Conk Bayırı'nda yapmış olduğu saldırıyla kazandığı zafer Çanakkale Savaşı'nın sonucunu tayin etmiştir. İngilizlerin mağlubiyeti, Gelibolu Yarımadası'ndaki düşman kuvvetlerinin tahliye sürecinin de başlangıcıdır.

I. DÜNYA SAVAŞI İTTİFAK DEVLETLERİ (1914)

Mendilin Boyutları: 71x74 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 118

Mendilin üzerinde dört ülkenin bayrakları görülmektedir. Bu dört ülke, I. Dünya Savaşı'nda İttifak Devletleri'ni oluştururlar. (Bu gruba 1915 yılında Bulgaristan Krallığı da eklenecektir) Mendilin merkezinde 1914 tarihi görülmektedir.)

Sol üstte Avusturya İmparatorluğu'nun bayrağı ve arması, hemen yanında dış işlerinde ortak hareket ettiği Macaristan İmparatorluğu'nun bayrağı ve arması yer almaktadır.

Sol altta Alman İmparatorluk bayrağı ve arması yer alırken sağ altta Osmanlı İmparatorluğu'nun bayrağı yer almaktadır.

SELANİK HATIRASI

Mendilin Boyutları: 31x31 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 45

Mendilin üst bölümünde “Souvenir de Salonique” (*Selanik Hatırası*) yazmaktadır. Bu yazının üzerinde Fransız General Maurice Sarrail’in portresi yer almaktadır. Portrenin hemen altında ise “Le General Sarrail” (*General Maurice Sarrail*) yazmaktadır.

Mendilin sol üst köşesinde “La Pensée de la Patrie” (*Vatan Düşüncesi*), sağ üst köşede “La Pensée de la Victoire” (*Zafer Düşüncesi*), sol alt köşede “La Pensée de la Famille” (*Aile Düşüncesi*), sağ alt köşede “La Pensée de ma Chérie” (*Sevgilimin Düşüncesi*) yazmaktadır.

Mendilin merkezindeki çizimin hemen altında “Le squelette du zeppelin L.Z.85 de 135 m. de long, abattu par les alliés dans la nuit du 4 au 5 Mai 1916 et exposé près la tour blanche à Salonique” (*4 ve 5 Mayıs 1916 tarihlerinde müttefikler tarafından düşürülerek beyaz kule yakınında teşhir edilen 135 metre uzunluğundaki L.Z.85 zeplininin iskeleti Selanik*) yazıyor.

SELANİK HATIRASI

Mendilin Boyutları: 32x32 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 59

Mendilin üst bölümünde “Souvenir de Salonique” (*Selanik Hatırası*) yazmaktadır. Sol üst köşede “La Pensée de la Patrie” (*Vatan Düşüncesi*), sağ üst köşede “La Pensée de la Victoire” (*Zafer Düşüncesi*), sol altta “La Pensée de la Famille” (*Aile Düşüncesi*), sağ altta ise “La Pensée de ma Chérie” (*Sevgilimin Düşüncesi*) yazmaktadır. Mendilin merkezinde iki çizim yer alıyor. Sol bölümdeki çizimin altında “Aéroplane Allemand Capturé Par Un Avion Français” (*bir Fransız uçağı tarafından ele geçirilen Alman uçağı*) yazıyor. Sağ bölümde ayakta duran askerin altında ise “Le Poilu à Salonique” (*Sakallı Selanik'te²*) yazıyor.

² Le poilu: I. Dünya Savaşı'nda Fransız sakallı piyade erlerine verilen ad.

I. DÜNYA SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 41x46 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 29

Mendilin üzerinde Fransa haritası yer alıyor. Haritanın sol bölümünde “La France reconstituée par la victoire du droit 1914-1918” (*Fransa adaletin zaferiyle yeniden kuruldu 1914-1918*) yazıyor. Çerçevesi Fransa bayrağının renklerinden oluşan mendilin dört köşesinde portreler bulunmaktadır. Sol üstte Mareşal Joffre, sağ üstte Mareşal Foch, sol alt köşede Mareşal Petain ve sağ alt köşede Başbakan Clemenceau’nun (I. Dünya Savaşı’ndan önce ve savaşın son döneminde başbakanlık yapmıştır) portreleri bulunmaktadır.

I. DÜNYA SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 28x28 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 30

Mendilin üzerinde, I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri olarak adlandırılan ülkelerin bayrakları ve liderlerin portreleri var. Üst sırasında 1913 ile 1920 arası Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré, ikinci sırada Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında Belçika Kralı I. Albert ve Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık Hükümdarı V. George görülmektedir. Üçüncü sırada Mart 1913 ile Mart 1921 arasında ABD başkanlığı yapan Thomas Woodrow Wilson ve 1900 ile 1946 arasında İtalya kralı olan III. Vittorio Emanuele yer alıyor. III. Vittorio Emanuele, krallığı süresince iki dünya savaşını da görmüştür. Bu portrelerin altında “Souvenir de la Grande Guerre” (*Birinci Dünya Savaşı Hatırası*) yazıyor.

En alt bölümde ise Fransız General Joseph Joffre ve İngiliz Mareşal Sör John French'in portreleri yer alıyor. Joseph Joffre, 1911 yılında Fransız ordusunun genelkurmay başkanı olarak görevlendirilmiştir. John French ise genelkurmay başkanı olarak 1911 yılında Britanya ordusunda görevlendirilmiştir. French 1915 yılında, Büyük Savaş başladıktan sadece bir yıl sonra görevinden istifa etmiştir. Bu yedi portrenin yanı sıra bir Fransız Farman bombardıman uçağının ve bir topun çizimleri de görülmektedir.

BİRLEŞİK MÜTTEFİKLER

Mendilin Boyutları: 42x44 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 129

Mendilin üst bölümünde "Souvenir of the European War 1914" (*Avrupa Savaşı 1914 Hatırası*) ve "The United Allies" (*Birleşik Müttefikler*) yazmaktadır. Mendilin merkezinde Kral V. George'un portresi yer almaktadır. V. George, Mayıs 1910 ile Ocak 1936 arasında Birleşik Krallık hükümdarıdır. Mendilin sol üst köşesinde 1913 ile 1920 arasında Fransa Cumhurbaşkanı Raymond Poincaré, sağ üst köşede Aralık 1909 ile Şubat 1934 arasında Belçika Kralı I. Albert, sol alt köşede Kasım 1894 ile Mart 1917 arasında Rus İmparatoru II. Nikolay ve sağ alt köşede Haziran 1903-Aralık 1918 yılları arasında Sırbistan Kralı I. Petar yer almaktadır.

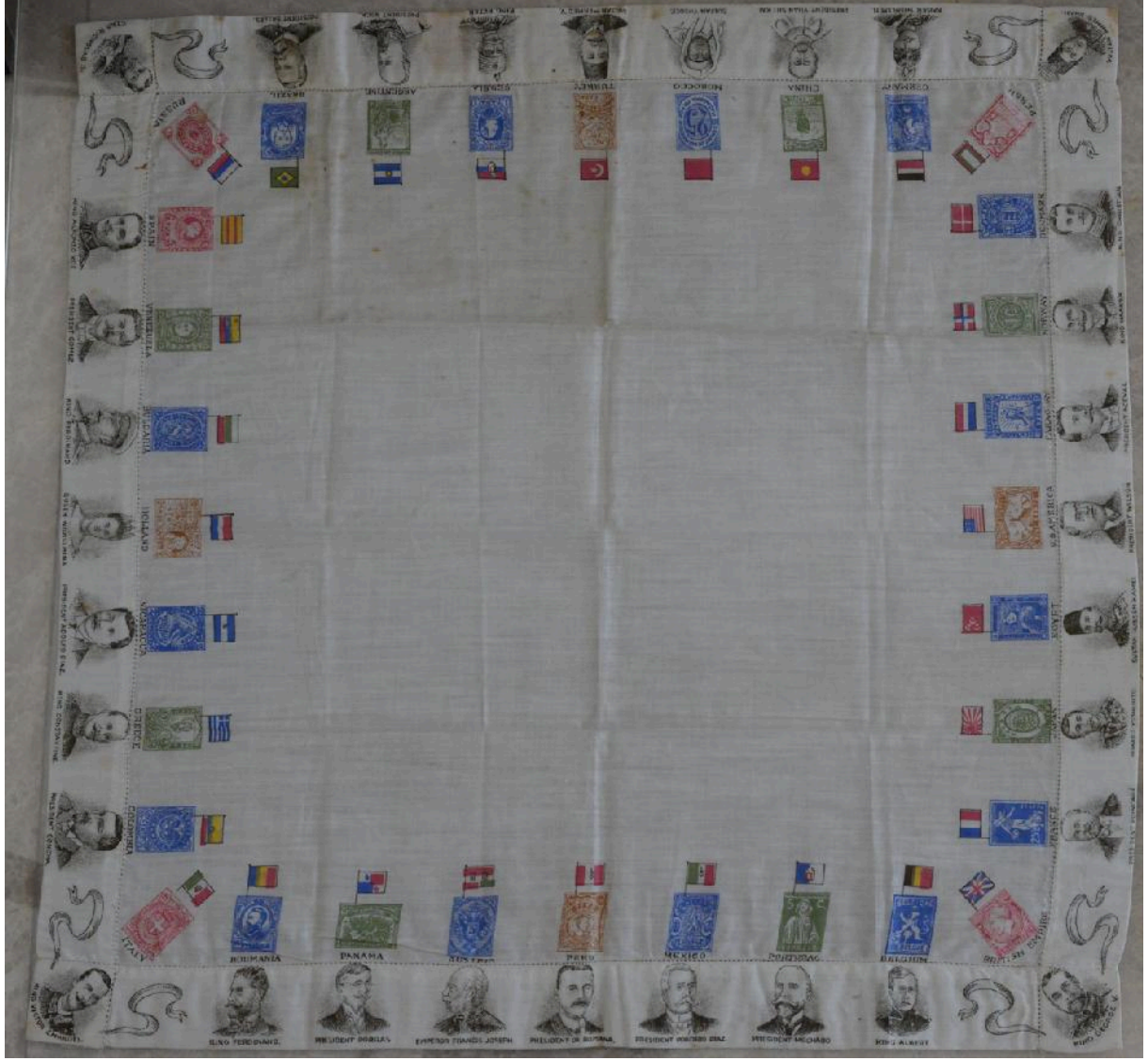
İTTİFAK DEVLETLERİ SAVAŞ HATIRASI 1914-1915

Mendilin Boyutları: 43,5x42 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 121

Mendilde, I. Dünya Savaşı'na katılan ve İttifak Devletleri olarak bilinen dört ülke (Osmanlı İmparatorluğu, Bulgar Krallığı, Avusturya-Macaristan ve Alman İmparatorluğu) resmedilmiştir. Mendilin üst bölümünde “Andenken des Krieges, 1914 und 1915” (1914 ve 1915 Savaş Hatırası) hemen altında ise “Einig und Treu” (Tek Vücut ve Sadık) yazmakta. Madalyanın altında “Wir stehen so fest als wie die Mauern” (Surlar Gibi Sağlam Duruyoruz) yazıyor.

Mendilin sol üst köşesinde Nisan 1909 ile 3 Temmuz 1918 arasında Osmanlı Padişahı V. Mehmed Reşad'ın portresi var. Altında “Mohammed V. Sultan of Turkey” (V. Mehmed, Osmanlı Padişahı) yazmaktadır. Sağ üst köşede Ekim 1908 ile Ekim 1918 arasında Bulgar kralı olan Ferdinand'ın portresi yer alıyor. Portrenin altında “Ferdinand King of Bulgaria” (Ferdinand, Bulgar Kralı) yazmaktadır. Bu portrelerin hemen altında, solda Haziran 1888 ile Kasım 1918 arasında hüküm süren Alman İmparatoru II. William, sağda ise Aralık 1848 ile Kasım 1916 arasında Avusturya-Macaristan İmparatoru Francis Joseph'in portresi yer alıyor.

DÜNYA LİDERLERİ

Mendilin Boyutları: 41,5x42,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 12

Mendilin üzerinde 32 ülkenin liderleri yer almaktadır.

Üst sırada soldan sağa doğru, Çar II. Nikolay (Kasım 1894-Mart 1917), Brezilya Başkanı Salles (Manuel Ferraz Campos Sales, Kasım 1898-Kasım 1902), Arjantin Başkanı Roca (Ekim 1898-11 Ekim 1904), Sırbistan Kralı Peter (Aralık 1918-Ağustos 1921), Osmanlı Padişahı Sultan V. Mehmed (Nisan 1909-Temmuz 1918), Fas Sultanı Yusuf (1912-1927), Çin Başkanı Yuan Shi Kai (1915-1916), II. Wilhelm (son Alman imparatoru, Haziran 1888-Kasım 1918) ve İran Şahı Ahmed (1909-1925).

Sol çerçevede yukarıdan aşağıya doğru, İspanya Kralı XIII. Alfonso (Mayıs 1886-Nisan 1931), Venezuela Başkanı Gomez (1908-1935), Bulgar Kralı Ferdinand (Ekim 1908-Ekim 1918), Hollanda Kraliçesi Wilhelmina (Kasım 1890-Eylül 1948), Nikaragua Başkanı Adolfo Diaz (Mayıs 1911-Ocak 1917), Yunan Kralı Constantine (1913-1917 ve 1920-1922) ve Kolombiya Başkanı Concha (1914-1918).

Sağ çerçevede yukarıdan aşağıya doğru, Danimarka Kralı Christian (1863-1906), Norveç Kralı Haakon (Kasım 1905-Eylül 1957), Paraguay Başkanı Aceval (Emilio Aceval, Kasım 1898-Ocak 1902), ABD Başkanı Wilson (Mart 1913-Mart 1921), Mısır Sultanı Hussen Kamel (Aralık 1914-Ekim 1917), Japon Hükümdarı Yoshimito (1912-1926) ve Fransa Cumhurbaşkanı Poincaré (1913-1920).

Alt çerçevede soldan sağa doğru, İtalya Kralı Victor Emanuel (Temmuz 1900-Mayıs 1946), Romanya Kralı Ferdinand (Ekim 1914-Temmuz 1927), Panama Başkanı Porras (Ekim 1912-Ekim 1916), Avusturya İmparatoru Francis Joseph (Aralık 1848-21 Kasım 1916), Peru Başkanı Romana (Eylül 1899-Eylül 1903), Meksika Başkanı Porfirio Diaz (Aralık 1884-25 Mayıs 1911), Portekiz Kralı Başkan Mechado (Aralık 1925-Mayıs 1926), Belçika Kralı Albert (Aralık 1909-Şubat 1934) ve Birleşik Krallık Kralı V. George (Mayıs 1910-Ocak 1936).

KAMPTAN SELAMLAR I. DÜNYA SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 37,5x37 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 110

Mendilin üzerinde, I. Dünya Savaşı'na ait bir kamp alanının resmi yer almaktadır. Üzerinde "Camp Greetings" (*Kamptan Selamlar*) yazmaktadır. Resmin hemen altında bir marş bulunmaktadır.

"By the camp fire they are dreaming of the little home they love
While the quiet stars are beaming like dear watchful eyes above;
A nation's joys are its beautiful boys, with their brave and smiling faces;
In them you'll find the unconquerable mind, that doubt and despair displaces.

O, the boys of Yankee land, you'll find them good and true!
They're ready at command and where there's work to do
He'll never drop and he never will stop, it takes a good lot to do him,
He learns at school the unbreakable rule of never evading duty."

*"Sevgili küçük evlerini düşlerler kamp ateşinin yanında
Sessiz yıldızlar, kollayan samimi gözler gibi parlarken yukarıda
Güzel çocuklarıdır bir ulusun mutluluğu, neşeli korkusuz yüzleriyle
Uzaklaşır fethedilmez zihinlerinden umutsuzlukla şüphe*

*Ey Yanki topraklarının çocukları, sadık ve iyi
Beklerler hazırda verilecek bir emri
Asla bırakmaz, asla durmaz zordur onun gibi olmak
Öğrenir okulda ve asla unutmaz, ilkesidir görevden kaçmamak."*

IT'S A LONG WAY TO TIPPERARY ŞARKISI

Mendilin Boyutları: 58,5x70 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 62

Mendilin merkezinde, askerlerin toplu olarak yürüdüğü bir resim bulunmaktadır. Bu resmin üzerinde Tipperary yazmaktadır. Mendil “it's a long way to Tipperary” şarkısının sözlerinin bulunduğu hatıra mendilidir. Bu şarkı, I. Dünya Savaşı sırasında İngiliz askerler arasında çok popüler olan bir şarkıdır.

Merkezdeki resmin sol tarafında

“It's a long way...
to Tipperary,”
(*Tipperary*'ye...
daha çok yol var).

Sağ kenarda

“Sung by the soldiers
...of the King”
(*Şarkıyı Kral’ın
...askerleri söyler*) yazmaktadır.

Mendilin üzerinde şarkının sözleri görülmektedir. Sol üst köşede:

“Up to mighty London came an Irishman one day
As the streets are paved with gold sure ev’ry
One was gay,
Singing songs of Piccadilly, Strand and Leicester
Square,
Till Paddy got excited, then he shouted to them
There...”

(*Bir gün kadim Londra ’ya geldi bir İrlandalı
Sokakları altınla kaplı,
Tabii herkes şen şakrak,
Dillerinde Strand, Leicester Meydanı,
ve Piccadilly şarkıları
Ta ki İrlandalı aşka gelip
Onlara şöyle sesleninceye kadar...*).

Üstte ortada:

“It’s a long way to Tipperary,
It’s a long way to go;
It’s a long way to Tipperary,
To the sweetest girl I know!...”

(*Tipperary’ye daha çok var,
Gidilecek daha çok yol var;
Tipperary’ye daha çok var,
Tanıdığım kızların en tatlısına!...*).

Sağ üst köşede:

“Paddy wrote a letter to his Irish Molly o,
Saying, should you not receive it write and let
Me know!
If I make mistakes in spelling, molly dear, said
He,
Remember it’s the pen that’s bad, don’t lay the blame on me.”

*(İrlandalı sevgilisi Molly’ye mektup yazdı,
Eline geçmezse bana yaz ki
bileyim dedi!
İmla hatası yaptıysam canım Molly’ciğim
Sanma ki suç bende, hep
bu kalemin yüzünden, dedi!”).*

Sol alt köşede:

“It’s a long way to Tipperary, it’s a long way to
go;
It’s a long way to Tipperary, to the sweetest
girl I know!
Good-bye Piccadilly, farewell Leicester Square,
It’s a long way to Tipperary, but my heart’s
right there”

*(Tipperary’ye daha çok var, gidilecek daha çok yol
var;
Tipperary’ye daha çok yol var, tanıdığım kızların en
tatlısına!
Elveda Piccadilly, elveda Leicester Meydanı,
Tipperary’ye daha çok yol var, ama benim gönlüm
ta orada)*

Sağ alt köşede:

“Molly wrote a neat reply to Irish Paddy o
saying “Mike Maloney wants to marry me, and so
leave the Strand and Piccadilly, or you’ll be to
blame,
For love has fairly drove me silly, hoping you’re
the same.”

*(Sevgilisi Molly İrlandalı ’ya müthiş bir yanıt yazdı:
“Mike Maloney benimle evlenmek ister,
Strand’i Piccadilly’yi bırak
yoksa suçu senin olacak
Aşk beni aptala döndürdü, sen de
öylesindir inşallah”).*

En altta ortada:

“Good-bye Piccadilly, farewell Leicester Square,
It’s a long long way to Tipperary, but my heart’s
right there
It’s a there!”

*(Elveda Piccadilly, elveda Leicester Meydanı
Tipperary’ye daha çok yol var, ama benim gönlüm
ta orada
tam da orada!)*

İTALYA I. DÜNYA SAVAŞI

Mendilin Boyutları: 47,5x56 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 123

Mendilin üzerinde 3 Kasım 1918 tarihi görülmektedir. Bu tarih, I. Dünya Savaşı'nın ardından imzalanan Villa Giusti Ateşkesi'ni işaret eder. I. Dünya Savaşı'nın ardından İtilaf Devletleri ile İttifak Devletleri arasında dört antlaşma yapılmıştır. Bunlar sırasıyla Bulgaristan ile Selanik Ateşkes Antlaşması (29 Eylül 1918), Osmanlı İmparatorluğu ile Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918), Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile Villa Giusti Antlaşması (3 Kasım 1918) ve Almanya ile Rethondes Ateşkes Antlaşması (11 Kasım 1918). Söz konusu devletlerle daha sonra barış antlaşmaları da imzalanmıştır. Bu antlaşmayla İtalya, nihai sınırlarına ulaşmıştır. Mendildeki sınırların, bugünkü İtalya sınırlarından biraz daha geniş olduğu görülmektedir.

KURTULUŞ SAVAŞI ve MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

HATIRA-YI ZAFER

Mendilin Boyutları: 42x43 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 67

Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesi verdiği Kurtuluş Savaşı'nın zaferine adanan mendildir. Mendilin üst bölümünde "Hatıra-yı Zafer" yazmaktadır. Yine üst bölümdeki dairelerin içinde, İstiklal Marşı'ndan alıntılar yer almaktadır. Sağ üst köşedeki dairenin içinde "Korkma, Sönmez Bu Şafaklarda Yüzen Al Sancak. O Benim Milletimin Yıldızıdır Parlayacak", sol üst köşedeki dairenin içinde "Dalgalan Sen de Şafaklar Gibi Ey Nazlı Hilal, Olsun Artık Dökülen Kanlarımın Hepsini Helal" yazmaktadır.

Yıldızın içinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün portresi yer almaktadır. Yıldızın üst köşesinde “Büyük Millet Meclisi'nin ilk ictimai (*toplantısı*) 22 Nisan 1336” (22 Nisan 1920) yazmaktadır. Yıldızı üst sol köşesinde “Sakarya Muzafferiyeti 12 Eylül 1337” (12 Eylül 1921), sol alt köşesinde “Dumlupınar Muzafferiyeti 11 Nisan 1327” (11 Nisan 1921), sağ üst köşesinde “Birinci İnönü Muzafferiyeti 10 Kanun-i sâni 1337” (10 Ocak 1921), sağ alt köşesinde “İkinci İnönü Muzafferiyeti 31 Mart 1337” (31 Mart 1921) yazmaktadır.

Hilalin iç kısmında “Yıldırım Gazi Müşir (*Mareşal*) Mustafa Kemal Paşa Hazretleri”, hilalin altında “ölmez bu vatan farz-ı mahal olsa da / çekmez cism-i kürenin o tabut-u cesimi” (*örnek olarak da versen bu vatan ölmez / yeryüzündeki o büyük tabutunu kaldırmaz*), en alt satırda ise “Dersaadet Şark Komisyon Evi” (Başkentteki Şark Komisyon Evi) yazmaktadır.

Hilalin içinde, Kurtuluş Savaşı'nın önemli isimleri yer almaktadır. Soldan sağa doğru, Selahattin Adil Bey, Nâzım Bey, Cevat Çobanlı, Cafer Eğilmez, Mareşal Fevzi Çakmak, Kâzım Özalp, Nurettin Paşa, Rauf Orbay, Refet Bele, Muhittin Paşa, İsmet İnönü, Halit Karsıalan, Sami Gökçen, Bekir Sami Kunduh, İhsan Sabis ve Kâzım Karabekir.

Mendilin sağ alt köşesindeki dairenin içinde “bir silsile-yi muvaffakiyet bahşeden ordumuzun umumi tecavüzü 26 Ağustos 1338” (*bir başarılar zinciri bahşeden ordumuzun genel taarruzu 26 Ağustos 1922*). Sol alt köşede yer alan dairede ise “tarih-i akd-i sulh” (*barışın akdedildiği tarih*) yazmaktadır.

Türk Kurtuluş Savaşı'nın son aşaması 26 Ağustos 1922'de başlamıştır. 30 Ağustos 1922'de Türk ve Yunan Orduları karşı karşıya gelmiş ve Başkomutan Mustafa Kemal Paşa tarafından yönetilen Türk Ordusu, kesin bir zafer kazanmıştır.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Mustafa Kemal Atatürk (19 Mayıs 1881-10 Kasım 1938), Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanıdır. Türkiye Cumhuriyeti'ni çağdaş bir seviyeye getirmek için birçok devrime imza atmıştır.

Saltanatın kaldırılması, cumhuriyetin ilan edilmesi, halifeliğin kaldırılması, medeni kanunun kabul edilmesi, laikliğin kabul edilmesi, kadınlara birçok hakkın tanınması, ölçü birimlerinde gelişmiş ülkelerin kullandığı sistemlere geçilmesi, eğitim ve öğretim inkılabı, dil inkılabı yapılan önemli çalışmaların sadece bazılarıdır.

Amacı Türkiye'nin çağdaş temeller üzerinde yükselmesiydi. Cumhuriyetin ilk yıllarında çeşitli kanunlarla eğitim alanında ve sosyal alanda kadınlara haklar tanındı. Ayrıca siyasi haklar elde etmeleri amacıyla önemli çalışmalar yapıldı. Kadınlar, 1930 yılında belediye seçimlerine katılma, 1933 yılında muhtar seçme ve seçilme, son olarak da 1934 yılında da milletvekili seçme ve seçilme hakkını elde etmişlerdir.

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni "egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ve "yurtta barış cihanda barış" ilkeleriyle yükseltmiştir.

Mustafa Kemal, Harp Akademisi'ni Ocak 1905'te yüzbaşı rütbesiyle tamamladı. 1905-1907 yılları arasında Şam'da 5. Orduda görev yaptı. 1911 yılında İtalyanlar Trablusgarp'ta Osmanlı İmparatorluğu'na harp ilan edince Mustafa Kemal, Trablusgarp'a gönüllü gitmek üzere gizlice arkadaşlarıyla beraber İstanbul'dan ayrıldı. İtalyanlar ile Trablusgarp'ta gerçekleşen savaşta Tobruk ve Derne'de görev aldı. 22 Aralık 1911'de İtalyanlara karşı Tobruk Savaşı'nı kazandı. 6 Mart 1912'de Derne Komutanlığı'na getirildi. Ekim 1912'de Balkan Savaşı başlayınca Mustafa Kemal Gelibolu ve Bolayır'daki birliklerle savaşa katıldı. Dimetoka ve Edirne'nin geri alınışında önemli hizmetleri oldu.

1914 yılında başlayan I. Dünya Savaşı'nda, Mustafa Kemal Çanakkale'de görev yaptı. 18 Mart 1915'te Çanakkale Boğazı'nı geçmeye çalışan İngiliz ve Fransız Donanmaları ağır kayıplar alınca, Gelibolu Yarımadası'na asker çıkarmaya karar verdiler. 25 Nisan 1915'te Arıburnu'na çıkan düşman kuvvetlerini, Mustafa Kemal'in komuta ettiği 19. Tümen, Conk Bayırı'nda durdurdu. Anafartalar Grubu Komutanı Mustafa Kemal, 9-10 Ağustos'ta Anafartalar Zaferi'ni kazandı. Bu zaferi 17 Ağustos'ta Kireçtepe, 21 Ağustos'ta II. Anafartalar Zaferleri takip etti. Mustafa Kemal'in askerlerine "ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum" emri cephenin kaderini değiştirdi. 17 Ocak 1916'da Anafartalar grubu komutanlığı dönemindeki üstün başarıları sebebiyle muharebe altın liyakat madalyası verildi.

Mondros Mütarekesi'nden sonra İtilaf Devletleri'nin işgale başlamaları üzerine Mustafa Kemal, 9. Ordu Müfettişi olarak 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı. Milli mücadeleyi başlatmak için Samsun'a ayak bastığı tarihi, sonraki yıllarda doğum günü olarak belirtecekti.

"Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir. Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." (Mustafa Kemal, 22 Haziran 1919)

9 Temmuz 1919'da Harbiye Nezareti'ne ve padişaha resmi vazifesiyle beraber askerlik mesleğinden istifa ettiğini bildiren telgrafi göndermiştir. 23 Temmuz-7 Ağustos 1919 tarihleri arasında Erzurum, 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında da Sivas Kongresi'ni toplayarak vatanın kurtuluşu için izlenecek yol haritasını belirlemiştir. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması yolunda önemli bir adım daha atılmıştır. Meclis Başkanlığı'na da Mustafa Kemal seçilmiştir.

11 Mayıs 1920'de Mustafa Kemal, İstanbul'daki mahkemede idama mahkûm edilmiştir. 24 Mayıs 1920'de idam kararı Padişah Vahdettin tarafından onaylanmıştır. 10 Ağustos 1920'de İstanbul Hükümeti ile İtilaf Devletleri arasında Sevr Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı İmparatorluğu, İtilaf Devletleri tarafından paylaşılmaktadır. 23 Ağustos 1921'de Sakarya Meydan Muharebesi başlamış ve 22 gün devam etmiştir. 13 Eylül 1921'de zafer elde edilmiştir.

26 Ağustos 1922'de Büyük Taarruz başlamış, 30 Ağustos 1922'de Yunan ordusunun tamamen yenilgiye uğratılmasıyla Dumlupınar Meydan Muharebesi kazanılmıştır. 9 Eylül 1922'de Türk Ordusu İzmir'i, Yunan işgalinden kurtarmıştır. Tüm bu süreçte Başkomutan Mustafa Kemal'dir. Kurtuluş Savaşı, 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması ile sonuçlanmıştır. Böylece Sevr Antlaşması ile parçalanmaya çalışılan topraklarda yeni ve çağdaş bir ülke kurulmasının temelleri atılmıştır. 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edilmiş ve Atatürk ilk cumhurbaşkanı seçilmiştir. Soyadı kanunu gereğince 24 Kasım 1934'te TBMM tarafından Mustafa Kemal'e, Atatürk soyadı verilmiştir.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
1881-1938

Mendilin Boyutları: 39x37 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 57

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
1881-1938

Mendilin Boyutları: 19,5x19,5 cm
FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 103

BAĞIMSIZLIK HATIRA MENDİLİ 1928

Mendilin Boyutları: 31x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 97

Türkiye'nin bağımsızlık savaşında yer alan önemli kişilerin ve olayların yer aldığı tablodur. Mendilin en üst noktasında bir ay-yıldız bulunmaktadır. Yıldızın içinde yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti "Ankara" ismi bulunuyor. Bu bölümün altında savaşın simgesi olan mermiler görülmektedir. Bu mermilerden dört tanesi yukarıya bakmakta ve üzerinde Türk askerine verilen genel isim "Mehmetçik" yazmaktadır. Mermilerin hemen altında ise "İsmet" (İnönü) yazıyor. İsmet İnönü, 30 Ekim 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının ardından, 11 Kasım 1938'te cumhurbaşkanı seçilerek ikinci cumhurbaşkanı olmuştur.

Bu bölümün hemen altında “9 Eylül 1922, İzmir’in Geri Alınması, Cumartesi. Yüzbaşı Şeref Bey” yazıyor. İzmir’in üç yıl dört ay süren işgali 9 Eylül 1922’de son bulmuştur. Yüzbaşı Şeref Bey komutasındaki süvari birliği hükümet konağına gelerek, Türk bayrağını göndere çekmiştir. Bu, Türk Kurtuluş Savaşı’nın simgelerinden biridir. Bu nedenle mendilde, Yüzbaşı Şeref Bey de yer almaktadır. Bu yazının sol tarafındaki merminin içinde “Ordumuz Kadıköy’de, Ekim 1923”; sağ tarafında “İstanbul’un tahliyesi 3 Ekim 1923” yazmaktadır.

Bu bölümün sol tarafından “Hâkimiyet-i İktisadiye” ve “Alem-i İslam” yazıları okunmaktadır. Üst kısımda “Afyon’un Geri Alınması, 26 Ağustos 1922” yazıyor. Bu yazının üzerindeki mermilerin içinde “Mudanya’nın Geri Alınması, 11 Eylül 1922” ve “Bursa’nın Geri Alınması, 9 Eylül 1922” yazıyor.

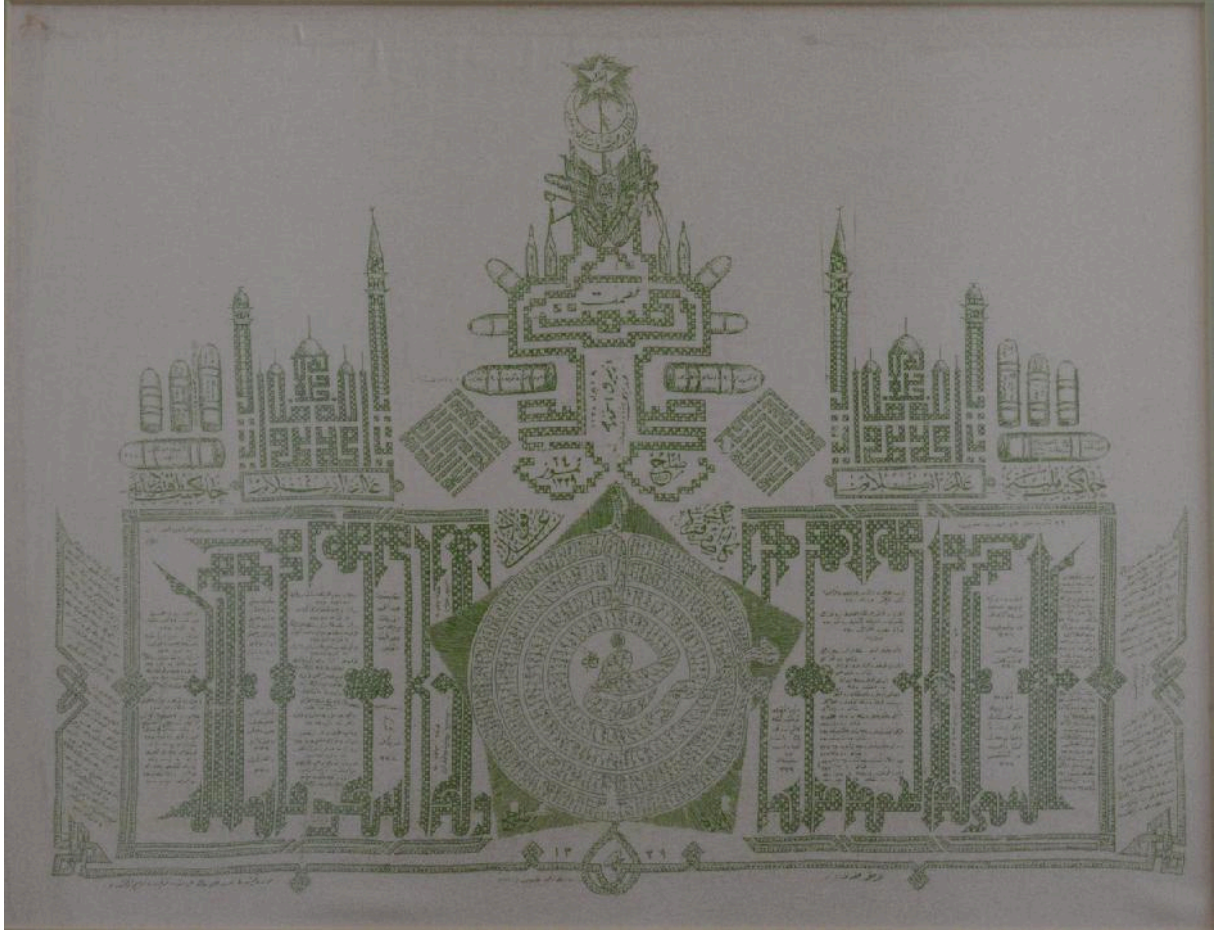
Mendilin sağ üst kısmında ise “Alem-i İslam” ve “Hâkimiyet-i Milliye” yazmaktadır. Üzerindeki mermilerin içinde “25-26 Ağustos gecesi sabaha karşı saat 3.30 Afyon’da Taarruz” yazıları okunuyor. Yine Türk Kurtuluş Savaşı’nın önemli kilometre taşları olan savaflara yer verilmiş. Üst bölümdeki mermilerin içinde “Dumlupınar Meydan Muharebesi, 26-28 Ağustos 1922” ve “5 Eylül 1922 Eskişehir’in Geri Alınması” yazıyor. (Eskişehir 2 Eylül 1922’de düşman işgalinden kurtarılmıştır).

Ortadaki büyük dairesel alanın üzerinde “24 Temmuz 1923, Lozan Sulhu” yazıyor. Kazanılan zafer sonrası Lozan Antlaşması, 24 Temmuz 1923 tarihinde İsviçre’nin Lozan şehrinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi temsilcileriyle Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Bulgaristan, Portekiz, Belçika ve Yugoslavya temsilcileri tarafından imzalanmıştır.

Dairesel alanın sol kısmında “Ali Fuat” ismi görülürken sağ tarafta “Kâzım Karabekir” ismi görülmektedir. Kâzım Karabekir, Türk Kurtuluş Savaşı’nı başlatan komutanların arasında yer almıştır. Ayrıca 1946 ile 1948 yılları arasında TBMM başkanıdır. Ali Fuat Cebesoy, Türk Kurtuluş Savaşı’nda önemli hizmetleri olmuş, milli mücadeleyi başlatan komutanlar arasındadır. Ayrıca Türk siyasi tarihinde ilk muhalefet partisini kuran kişiler arasındadır. Kâzım Karabekir’in ardından, 1948 yılında yaklaşık olarak on ay süresince TBMM başkanı olmuştur.

Dairesel alanın ortasında “Gazi Paşa” (Mustafa Kemal Atatürk’e hitaben) yazmaktadır. Alt bölümde ise “1399/(1923)” tarihi okunuyor. Dairesel alanın sol kısmında bulunan yazı tam olarak okunamamaktadır. Okunabilen kısımda “29 Ekim 1923” tarihi yazdığı görülmektedir. Sağ bölümde ise “29 Ekim 1923 Cumhuriyetin İlanı” yazmaktadır.

Mendilin basım tarihi 1928’den sonra olmalıdır. Çünkü genç Türkiye Cumhuriyeti’nde Latin harflerinin kullanımı 1 Kasım 1928’de kabul edilmiştir.

BAĞIMSIZLIK HATIRA MENDİLİ 1928

Mendilin Boyutları: 30x38,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 97-2

Mendilin üzerinde Türkiye'nin bağımsızlık savaşında yer alan önemli kişilerin ve olayların yer aldığı tablo görülmektedir.

BİR ÖNCEKİ SAYFADAKİ MENDİLİN AYNISI. DİL FARKLI

ADNAN MENDERES

Mendilin Boyutları: 28x30 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 37

Ali Adnan Ertekin Menderes (1899-1961), 1950-1960 yılları arasında on yıl boyunca Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanlığını yapmıştır. 27 Mayıs 1960'ta gerçekleşen askeri darbenin ardından, 17 Eylül 1961'de idam edilmiştir.

1931 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi'nden Aydın milletvekili seçilen Menderes, parti içinde yaptığı muhalefet nedeniyle 12 Haziran 1945'te ihraç edilmiştir. Partiden birlikte ihraç edildiği Celâl Bayar, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan ile birlikte 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti'yi kurmuştur. 1946'da yapılan seçimlerde Demokrat Parti'den Kütahya milletvekili seçilmiştir. Demokrat Parti bir sonraki seçimlerde, 14 Mayıs 1950'de oyların 53,5'ini alarak iktidar olmuştur. Menderes, bu tarihten itibaren on yıl boyunca başbakanlık yaptı. Siyasi hayatı boyunca üç farklı partide (Serbest Cumhuriyet Fırkası, Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokrat Parti'de) siyaset yapmıştır.

ADANA ÇİMENTO FABRİKASI HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 41x73 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 60

Adana Çimento Fabrikası'nın hizmete giriş hatırası olarak Adana Bossa Basma Fabrikası'nın hediyesi (26.05.1957) olarak hazırlanmış mendil. 1950'li yıllarda gelişmekte olan Türkiye'de büyük çaplı imar çalışmaları başlamış; bu çalışmalarda kullanılacak çimentoyu karşılamak üzere de Adana'da bir çimento fabrikası kurulmuştur. 1953'te kuruluş çalışmaları başlatılan fabrika Ekim 1954'te resmen kurulmuş ve 1957'de üretime geçmiştir.

Mendildeki Türkiye haritası üzerinde barajlar, hidroelektrik santralleri, termik santraller, limanlar, tekstil, şeker, çimento, ispirto ve azot fabrikaları görülmektedir. Aynı zamanda inşası devam eden fabrikalar da belirtilmiştir. Fabrikanın anısına yapılan mendilde Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün portreleri bulunmaktadır.

Mendilin sağ alt köşesinde, 1950 ile 1956 yılları arasında baraj yapımı için harcanan bütçe ve buna bağlı olarak artan üretim yansıtılmıştır. Ayrıca altı senede yapılan köprü sayısı, karayollarında yapılan çalışmalar, sanayiye ayrılan bütçe de yazılmıştır. Bunlara ek olarak Demokrat Parti iktidarının amaçları olan her köye içme suyu ve her vatandaşa asgari olarak ilkokul tahsili de mendil üzerinde yer almaktadır. Mendilin bir propaganda aracı olarak tasarlandığı görülmektedir.

MÜSLÜMAN ÜLKE LİDERLERİ

Mendilin Boyutları: 44x41,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 70

Mendilin üzerindeki liderler üst sırada solda, Pakistan bağımsızlık mücadelesinin önderi ilk Devlet Başkanı Muhammed Ali Cinnah (1913-1947), sağ tarafta Türk Bağımsızlık Savaşı'nın lideri ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Paşa görülmekte.

İkinci sırada soldan sağa doğru, Yemen'in Haziran 1904-Şubat 1948 arasındaki lideri İmam Yahya, ortada Nisan 1936-Temmuz 1952 arası Mısır Kralı I. Faruk, sağ tarafta ise Suudi Arabistan Krallığı'nın kurucusu ve ilk kralı Abdülaziz el-Suud (Ağustos 1932-Kasım 1953) bulunmaktadır.

Alt sırada soldan sağa 1921-1933 arasında Irak Kralı Faysal bin Hüseyin bin Ali el-Haşimi, Eylül 1941-Şubat 1979 arası İran Şahı Muhammed Rıza Pehlevi, Libya lideri ve Endonezya bağımsızlık hareketinin önderi ve 1949-1966 arasında Endonezya'nın ilk devlet başkanı Sukarno.

İNGİLİZ KRALİYET MENDİLLERİ

İngiliz Kraliyet Mendilleri başlığı altında toplanan bu mendil seçkisi, 19. yüzyıl Kraliçe Victoria döneminden Kraliçe II. Elizabeth dönemine uzanan bir yelpaze sunuyor. İngiliz kraliyet ailesinde yaşanan taç giyme töreni, doğum, evlilik yıldönümleri gibi önemli gelişmeleri kutlama ve anma amacıyla özel olarak hazırlanan çeşitli objeler ve hediyelik eşyalar tüm dünyada büyük ilgi görmektedir. Mendil de bu kültürün önemli bir parçasıdır. Seçkide yer alan mendillerde, Kraliçe Victoria'nın taç giymesinden başlayarak onu sırasıyla takip eden Kral VII. Edward dönemi, Kral V. George dönemi, Kral VI. George dönemi ve 1954 yılından beri tahtta bulunan Kraliçe II. Elizabeth'e ait taç giyme törenleri, anma törenleri ve yıldönümleri resmedilmiştir.

KRALİÇE VICTORIA

Mendilin Boyutları: 43,5x37,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 111

Mendilin merkezinde Kraliçe Victoria'nın portresi yer alıyor. Haziran 1837 ile Ocak 1901 arasında hüküm süren Victoria, Birleşik Krallık tarihinde II. Elizabeth'ten sonra en uzun süre tahtta kalmış hükümdardır.

Mendilin üst bölümünde “IN MEMORIAM” (*anısına*) yazmaktadır. Sol üst köşede “BORN 24th MAY 1819” (24 Mayıs 1819’da doğdu), sağ üst köşede ise “DIED 22nd JAN 1901” (22 Ocak 1901’de öldü) yazmaktadır. Portrenin altında QUEEN VICTORIA (*Kraliçe Victoria*) yazısı yer alıyor. Onun altında ise bir dörtlük bulunuyor.

“Servant of God – well done.
Rest from thy loved employ,
The battle’s over, the Victory’s won,
Enter thy rest of Joy”

*Tanrının hizmetkârı – tebrikler,
Gerisi sevdiklerine kalmış, görevi onlara ver,
Mücadele bitti, zafer kazanıldı,
Artık huzur içinde yat.*

Yukarıdaki dizeler 1771-1854 yılları arasında yaşamış olan İskoçya doğumlu İngiliz şair ve ilahi yazarı John Montgomery’e aittir. John Montgomery bu dizeleri aslen 14 Ekim 1851 tarihinde katıldığı bir kilise ayininde, rahip John Taylor’un ölümle ilgili sözlerinden ilham alarak yazmıştır. Taylor bu vaazında kendisinin inanca adanmış bir asker olarak ölmek istediğini dile getirmiş ve bir gün sonra yatağında ölü bulunmuştur. Montgomery bu olaydan etkilenerek, Taylor’un anısına “Christian Soldier” isimli bir şiir kaleme almıştır ve bu şiir, mendilin üzerinde yazan dizelerle başlar. Kraliçe Victoria’nın doğum ve ölüm tarihlerini üzerinde bulunduran bu mendilde Montgomery’nin dizelerinin yer alması, kraliçenin genç yaşında geçmiş olduğu tahta, geleneklerine ve değerlerine bağlı kaldığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

KRALİÇE VICTORIA

Mendilin Boyutları: 34,5x34,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 106

Mendil Kraliçe Victoria'nın 60 yıllık hükümdarlığı anısına yapılmıştır. Kraliçe Victoria, Kraliçe Elizabeth'ten sonra en uzun süre kraliçe olarak kalan kişidir. Mendilin üst bölümünde "1837 Commemorative of the 60 years reign of Queen Victoria" (1837, Kraliçe Victoria'nın 60 yıllık hükümdarlığı anısına) yazmaktadır. Kraliçenin tahta çıktığı tarih olan 1837 yılı da işaretlenmiştir. Merkezdeki sahnenin altında "Coronation of the Queen, June 28th 1838" (kraliçenin taç giyme töreni, 28 Haziran 1838) yazıyor.

Mendilin sol ve sağ üst köşelerinde
“Infantry at time of the Queen’s Accession”
(*Kraliçe tahta çıkarken Piyade Birliği*) yazmaktadır.

Sol ve sağ alt köşelerde
“Cavalry at time of the Queen’s Accession”
(*Kraliçe tahta geçerken Süvari Birliği*) yazmaktadır.

Mendilin alt orta bölümünde bulunan geminin altında ise “A Wooden Wall 1837” (*ahşap bir duvar 1837*) yazmaktadır ve bu şekilde güçlü Kraliyet Donanması’na gönderme yapılmaktadır.

KRAL VII. EDWARD ve KRALİÇE ALEXANDRA

Mendilin Boyutları: 46,5x47 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 107

Mendilde Kral VII. Edward ve eşi Kraliçe Alexandra'nın portreleri yer alıyor. Kral VII. Edward, Birleşik Krallık tarihinde en uzun süre tahtta kalan ikinci hükümdar Kraliçe Victoria'nın ardından tahta çıkmıştır.

Mendilin üst bölümünde “CORONATION OF KING & QUEEN OF THE WORLD’S GREATEST EMPIRE” (*dünyanın en büyük imparatorluğunun kral ve kraliçesinin taç giyme töreni*) yazıyor.

Portrelerin altında ortada “THEIR ROYAL HIGHNESSES KING EDWARD VII BORN 9TH NOV 1841” (*Majesteleri Kral 7. Edward 9 Kasım 1841’de doğdu ve*) “QUEEN ALEXANDRA BORN 1ST DEC 1844” (*Kraliçe Alexandra 1 Aralık 1844’te doğdu*) yazıyor.

Bu bölümde önemli tarihlere de yer veriliyor.

“MARRIED 10TH MARCH 1863” (*10 Mart 1863’te evlendiler*).

“SUCCEDED TO THE THRONE 22ND JAN 1901” (*22 Ocak 1901’de tahta çıktılar*).

“CROWNED 26TH JUNE 1902” (*26 Haziran 1902’de taç giydiler*).

Mendilin en altında “HOUSES OF PARLIAMENT WESTMINSTER” (*Westminster Parlamento Binası*) yazısı görülmekte. Mendilin dört köşesinde ise ülkeleri simgeleyen portreler ve ülke isimleri görülüyor. Sol alt köşede “CANADA” (*Kanada*), sağ alt köşede “AUSTRALIA” (*Avustralya*), sol üst köşede “INDIA” (*Hindistan*) ve sağ üst köşede “AFRICA” (*Afrika*) yazıyor.

SALTANATIN GÜMÜŞ YILDÖNÜMÜ

V. George ve Eşi Kraliçe Mary Teck

Mendilin Boyutları: 28x29 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 115

Mendilin üzerinde, 1910 yılında VII. Edward'ın yerine tahta çıkan ve 1936 yılına kadar tahtta kalan Birleşik Krallık Hükümdarı V. George ve eşi Kraliçe Mary Teck'in portreleri yer alıyor. Majestelerinin saltanatının gümüş yıldönümü anısına hazırlanmış bir mendil. Mendilin sol üst köşesindeki portrelerin altında "1910-1935" tarihleri görülmekte. Alt bölümde ise "To Commemorate The Silver Jubilee of Their Majestee's Reign" (*Majestelerinin Saltanatının Gümüş Yıldönümü Anısına*) yazıyor. V. George, I. Dünya Savaşı boyunca tahtta kalmıştır. Bu nedenle savaşın önemli figürlerinden de biridir. Kendisinden sonra tahta VIII. Edward gelmiştir.

KRALİYET MENDİLİ V. GEORGE

Mendilin Boyutları: 49x49 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 80

Mendilin sol üst köşesinde “Her Majesty Queen Mary” (*Majesteleri Kraliçe Mary*), sağ üst köşede “H. R. H. Prince Edward Albert” (*Prens Hazretleri Edward Albert*), sol alt köşede “Her Majesty The Queen Dowager” (*Majesteleri Dul Kraliçe*) sağ alt köşede “His Majesty George The Fifth” (*Majesteleri V. George*) yazmaktadır. V. George, 1910 yılında Kral VII. Edward’ın yerine tahta çıkmış ve 1936 yılına kadar tahtta kalmıştır. Kendisinden sonra tahta VIII. Edward gelmiştir.

KRAL VI. GEORGE TAÇ GİYME

Mendilin Boyutları: 30x30cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 87

Mendil, VI. George'un taç giyme töreninin hatırası için hazırlanmıştır. Mendilin merkezinde at üzerinde Kral VI. George resmedilmiştir. Merkezdeki resmin çevresinde kralın taç giydiği "1937 yılı" ve "GR VI." yazısından bir çerçeve oluşturulmuş. Bu çerçevenin hemen ardında dört kenarda da bir taç ve o tacın altında "May 12th 1937" (12 Mayıs 1937) yazmaktadır.

VI. George, Kardeşi VIII. Edward'ın tahttan çekilmesi üzerine 12 Aralık 1936'da kral ilan edildi; fakat taç giyme töreni 12 Mayıs 1937'de gerçekleşti. 1936'dan 1952 yılına kadar hüküm sürdü. Kendisinden sonra II. Elizabeth geldi. Mendil, VI. George'un tahta çıktığı dönemde Büyük Krallık sınırlarını göstermesi açısından bir propaganda unsurudur.

Mendilin dört köşesinde bulunan bayraklar dikkat çekmektedir. Sol üst köşe “India” (*Hindistan*), sağ üst köşede “Canada, Newfoundland” (*Kanada, Ternöv*), sağ alt köşede “Africa” (*Afrika*), sol alt köşede ise “Australia, New Zealand” (*Avustralya, Yeni Zelanda*) yazıyor.

Mendilin üst kenarında “Ceylon, Sarawak Straits Settlements, New Hebrides, Tonga, Sachin, Travancore, Perak, Barbados, Jamaica, Trinidad, St. Lucia, Solomon Islands, Baroda, Cochin, Selangor” “*Seylan, Saravak Boğazları Yerleşmeleri, Yeni Hebridler (günümüzde Yeni Hebridler Kondominyumu), Tonga (günümüzde Tonga Krallığı), Sachin (günümüzde Hindistan’ın Gujarat Eyaleti’nde yer alıyor), Travancore (günümüzde Hindistan’ın Tamil Nadu eyaletinde yer alıyor), Perak (günümüzde Malezya’da bulunuyor), Barbados, Jamaica, Trinidad, St Lucia, Solomon Adaları, Baroda (günümüzdeki adı Vadodara, Hindistan’ın Gujarat eyaletinde yer alıyor), Cochin (günümüzdeki adı Kochi, Hindistan’ın Kerala eyaletinde yer alıyor), Selangor (günümüzde Malezya’da bulunuyor)*” yazmaktadır.

Mendilin sağ kenarında “Channel Islands, Cyprus, Gibraltar, New Brunswick, Manitoba, Columbia, Ontario, Malta, Mauritius, Falkland, Fiji Islands, Hongkong, Palestine, Samoa, Nova Scotia” “*Manş Adaları, Kıbrıs, Cebelitarık, New Brunswick (Kanada), Manitoba (Kanada), Kolombiya (Kanada), Ontario (Kanada), Malta Adası, Mauritius Adası, Falkland Adaları, Fiji Adaları, Hong Kong, Filistin, Samoa Adaları, Nova Scotia*” yazmaktadır.

Alt kenarda “Bermuda, British Honduras, British Guiana, Gambia, Gold Coast, Nigeria, Sierra Leone, British North Borneo, Brunei, Kenya, Nyasaland, Somaliland, Tanganyika, Uganda” “*Bermuda Adaları, İngiliz Hondurası (günümüzde Honduras devleti), İngiliz Guyanası (günümüzde Bağımsız Guyana Devleti), Gambiya, Gold Coast (Australia), Nijerya, Sierra Leone, Kuzey Borneo İngiliz müstemlekesi (günümüzde Sabah, Malezya), Brunei (günümüzde Brunei Barış Ülkesi Devleti), Kenya, Nyasaland (günümüzde Malavi Cumhuriyeti), Somali, Tanganyika (günümüzde Ruanda ve Burundi Devletleri), Uganda*” yazmaktadır.

Sol kenarda “Isle of Man, New South Wales, Victoria, Queensland, Tasmania, Papua, Perlis, Burma, Porbandar, Nawaganar, Morvi, Junagadh, Janjira, Bhavnagar, St. Vincent, Grenada” “*Man Adası (İngiliz Kraliyeti müstemlekesi), Yeni Güney Galler, Viktorya, Queensland, Tazmanya (Avustralya), Papua (günümüzde Papua Yeni Gine), Perlis (günümüz Malezyası’nda), Burma (günümüzde Myanmar), Porbandar (günümüzde Gujarat Eyaleti’nde, Hindistan), Nawaganar (günümüzdeki adı bilinmiyor, Bihar eyaletinde, Hindistan), Morvi (günümüzde adı Morbi, Gujarat eyaletinde, Hindistan), Junagadh (günümüzde Gujarat eyaletinde, Hindistan), Janjira (günümüzde Maharashtra eyaletinde, Hindistan), Bhavnagar (günümüzde Gujarat eyaletinde, Hindistan), St. Vincent, Grenada*” yazmaktadır.

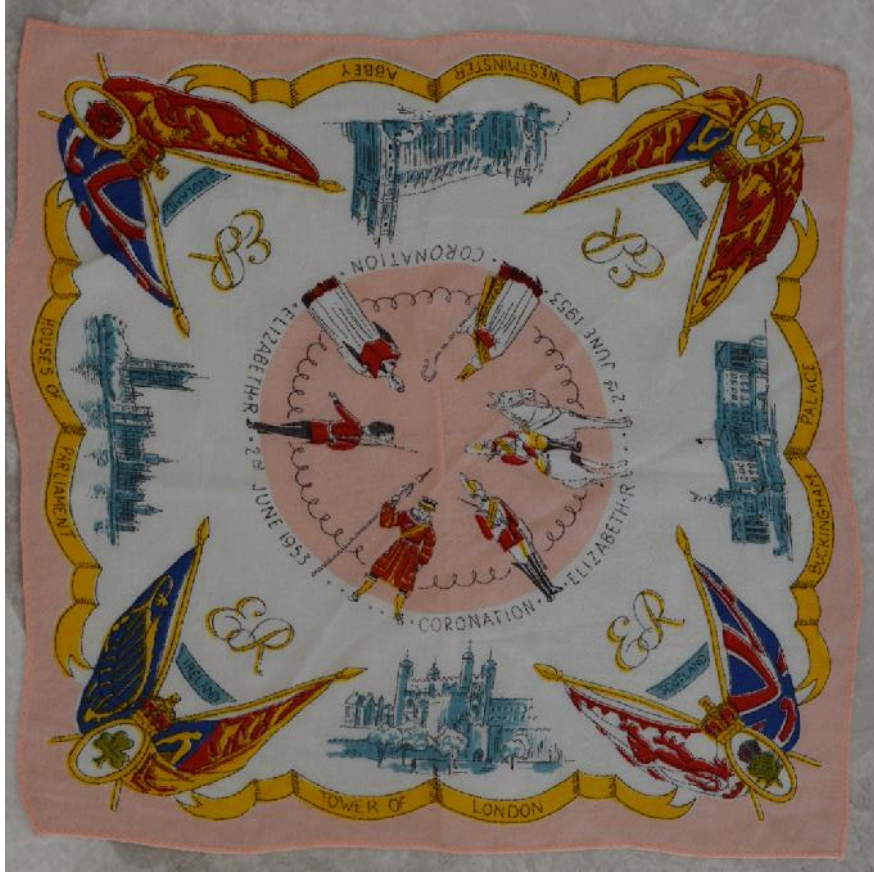
II. ELIZABETH TAÇ GIYME TÖRENİ

Mendilin Boyutları: 28x28 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 114

Kraliçe II. Elizabeth, Aralık 1936 ile Şubat 1952 arasında hüküm süren Kral VI. George'un ardından tahta çıkmıştır ve Britanya tarihinin en uzun süre tahtta kalan hükümdarıdır. Mendil, Kraliçe Elizabeth'in 2 Haziran 1953 günü gerçekleştirilen taç giyme töreninin hatırasıdır. Buckingham Sarayı'ndan başlayan geçit töreni taç giyme töreninin gerçekleştirildiği Westminster Kilisesi'nde bitmiştir. Mendil, bu geçit töreninin anlatımı niteliğindedir.

Mendil çerçevesinden merkezine doğru incelendiğinde dış sarı çerçevede üstte "Westminster Manastırı", sağda "Buckingham Sarayı", altta "Londra Kulesi" ve solda "Parlamento Binası" yazıları görülebilmektedir. Birleşik Krallık'ı oluşturan dört devlet de bayrakların orta kısmında görülmektedir. Sağ üst köşede "Galler", sağ alt köşede "İskoçya", sol altta "İrlanda" ve sol üstte "İngiltere" isimleri görülüyor. Ülke isimlerinin üzerinde ise "ER" harflerinden oluşan bir kısaltma var. Bu iki harf, "Elizabeth" ve "Regina" (*kraliçe*) kelimelerinin kısaltmasıdır. Merkezdeki dairesel alanın çevresinde ise "Coronation" (*taç giyme töreni*), 2 Haziran 1953, "Elizabeth R" (*Kraliçe Elizabeth*) yazmaktadır.

II. ELIZABETH TAÇ Gİyme TÖRENİ

Mendilin Boyutları: 28x28 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 112

BİR ÖNCEKİ SAYFADAKİ MENDİLİN AYNISI. RENKLER FARKLI

Kraliçe II. Elizabeth, Aralık 1936 ile Şubat 1952 arasında hüküm süren Kral VI. George'un ardından tahta çıkmıştır ve Britanya tarihinin en uzun süre tahtta kalan hükümdarıdır. Mendil, Kraliçe Elizabeth'in 2 Haziran 1953 günü gerçekleştirilen taç giyme töreninin hatırasıdır. Buckingham Sarayı'ndan başlayan geçit töreni taç giyme töreninin gerçekleştirildiği Westminster Kilisesi'nde bitmiştir. Mendil, bu geçit töreninin anlatımı niteliğindedir.

Mendil çerçevesinden merkezine doğru incelendiğinde dış sarı çerçevede üstte "Westminster Manastırı", sağda "Buckingham Sarayı", altta "Londra Kulesi" ve solda "Parlamento Binası" yazıları görülebilmektedir. Birleşik Krallık'ı oluşturan dört devlet de bayrakların orta kısmında görülmektedir. Sağ üst köşede "Galler", sağ alt köşede "İskoçya", sol altta "İrlanda" ve sol üstte "İngiltere" isimleri görülüyor. Ülke isimlerinin üzerinde ise "ER" harflerinden oluşan bir kısaltma var. Bu iki harf, "Elizabeth" ve "Regina" (kraliçe) kelimelerinin kısaltmasıdır. Merkezdeki dairesel alanın çevresinde ise "Coronation" (taç giyme töreni), 2 Haziran 1953, "Elizabeth R" (Kraliçe Elizabeth) yazmaktadır.

II. ELIZABETH TAÇ Gİyme TÖRENİ

Mendilin Boyutları: 28x28 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 113

Kraliçe Elizabeth'in 2 Haziran 1953 günü gerçekleştirilen taç giyme töreninin hatırası olarak hazırlanmıştır. Mendilin merkezinde bir taç vardır. Tacın üzerinde "Coronation" (*taç giyme töreni*) yazmaktadır, tacın iki yanında "1953" tarihi okunabilmektedir. Tacın altında "E" ve "R" harflerinden oluşan bir kısaltma var. Bu iki harf, "Elizabeth" ve "Regina" (*kraliçe*) kelimelerinin kısaltmasıdır.

Mendilin sol alt kısmında olasılıkla taç giyme töreninin gerçekleştirildiği Westminster Kilisesi resmedilmiştir. Kilisenin önünde geçit alayı, askerler ve araba görülmektedir. Kraliçe II. Elizabeth, Aralık 1936 ile Şubat 1952 tarihleri arasında hüküm süren Kral VI. George'un ardından tahta çıkmıştır. Britanya'nın en uzun süre tahtta kalan hükümdarıdır.

HATIRA MENDİLLERİ

SİVAS ZİRAAT ve SANAT SERGİSİ HATIRASI 1903

Mendilin Boyutları: 46x44 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 5

Mendilin sağ üst köşesinde 1271 yılında yaptırılan Sivas Çifte Minare'nin resmi yer almaktadır. Resmin üzerinde "Sivas'ta Çifte Minare" yazmaktadır. Mendilin üst bölümünden başlayarak,

“Sâye-i ümran-piraye-i cenab-ı padişahide (*yüce padişahın güzelliklerle donatan gölgesinde*)

Atufetlü (*şefkatli*) Reşid Akif Beyefendi Hazretleri'nin zaman-ı vilayetlerinde (*valilik zamanlarında*) birinci defa olarak Sivas'ta küşad olunan (*açılan*) ve

yevm-i mesud-u cülus-u hümayun-u mülukâneye müsadefetle mübahi olan (*padişahın tahta çıkış gününe rastlamasıyla övünen*) ziraat ve sınaat (*zanaat*) sergisinin hatırasıdır.

Fi 19 Ağustos 1319 (*26 Ağustos 1903*)” yazmaktadır.

Mendilin alt orta bölümünde haritanın altında “Sivas Vilayeti Haritası” yazmaktadır.

SİVAS ZİRAAT ve SANAT SERGİSİ HATIRASI 1903

Mendilin Boyutları: 39x40 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 17

Mendilin sağ üst köşesinde 1271 yılında yaptırılan Sivas Gök Medrese'nin (Sahibiye Medresesi) resmi yer almaktadır. Resmin üzerinde "Sivas'ta Sahibiye Medresesi" yazmaktadır. Mendilin üst bölümünden başlayarak,

"Sâye-i ümran-piraye-i cenab-ı padişahide (*yüce padişahın güzelliklerle donatan gölgesinde*)

Atufetlü (*şefkatli*) Reşid Akif Beyefendi Hazretleri'nin zaman-ı vülayetlerinde (*Valilik zamanlarında*) birinci defa olarak Sivas'ta küşad olunan (*açılan*) ve

yevm-i mesud-u cülus-u hümayun-u mülukâneye müsadefetle mübahi olan (*padişahın tahta çıkış gününe rastlamasıyla övünen*) ziraat ve sınaat (*zanaat*) sergisinin hatırasıdır.

Fi 19 Ağustos 1319 (26 Ağustos 1903)" yazmaktadır.

Mendilin alt orta bölümünde haritanın altında "Sivas Vilayeti Haritası" yazmaktadır.

SİVAS ZİRAAT ve SANAT SERGİSİ HATIRASI 1903

Mendilin Boyutları: 43x41,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 85

Mendilin sağ üst köşesinde hükümet binası görülmektedir. Mendilin üst bölümünden başlayarak,

“Sâye-i ümran-piraye-i cenab-ı padişahide (*yüce padişahın güzelliklerle donatan gölgesinde*)
Atufetlü (*şefkatli*) Reşid Akif Beyefendi Hazretleri’nin zaman-ı vülayetlerinde (*valilik zamanlarında*) birinci defa olarak Sivas’ta küşad olunan (*açılan*) ve yevm-i
mesud-u cülus-u hümayun-u mülukâneye müsadefetle mübahi olan (*padişahın tahta çıkış gününe rastlamasıyla övünen*) ziraat ve sınaat (*zanaat*) sergisinin hatırasıdır.

Fi 19 Ağustos 1319 (*26 Ağustos 1903*)” yazmaktadır.

Mendilin alt orta bölümünde haritanın altında “Sivas Vilayeti Haritası” yazmaktadır.

SEVGİLİYE HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 64x64 cm

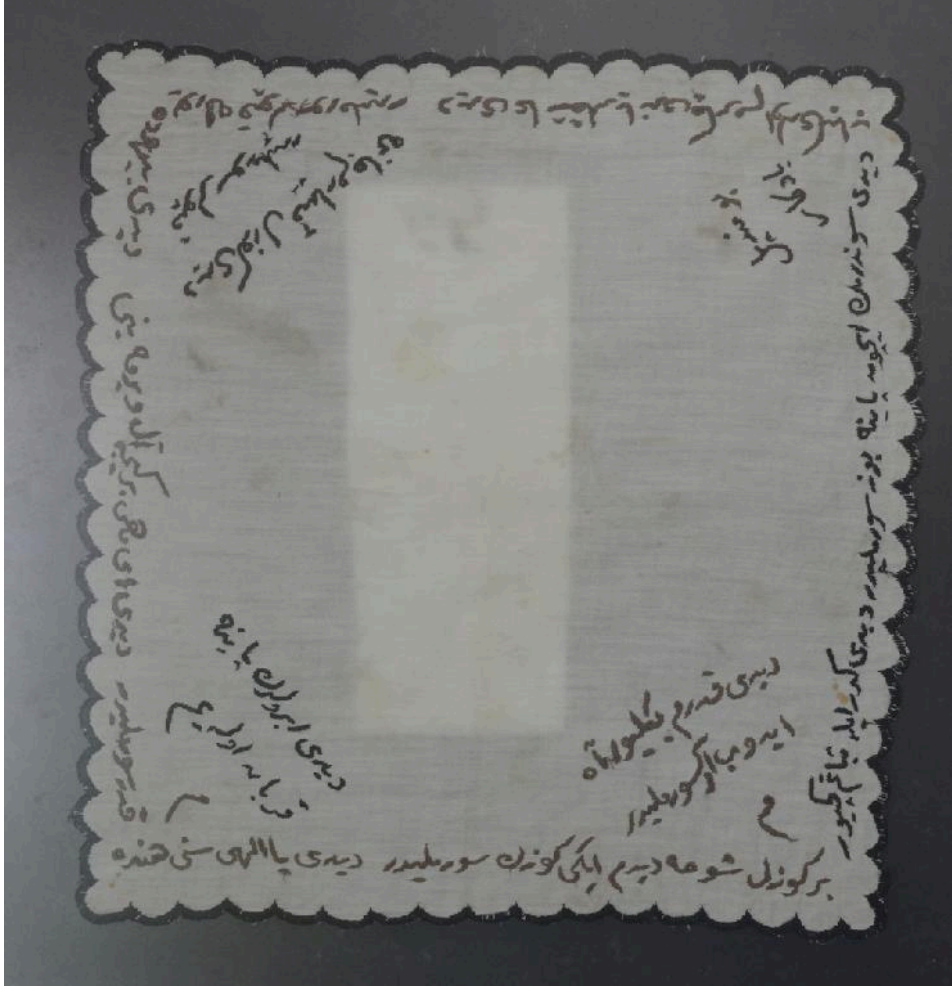
FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 92

Mendilin dört köşesinde de aynı mani yer almaktadır.

* Bazı satırlar okunamamıştır.

Mani:

- “1)
- 2)
- 3) Ah efendim! Vah efendim!
- 4) Gül cemalin gül efendim
- 5)
- 6) Yedigâr olsun efendime benim (*benim*)
- 7)

SEVGİLİYE HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 32x32 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 41

Mendil sevgiliye yazılmış bir şiirdir. Mendilin sağ üst köşesinde “bu mendil-i yadigâr” (*bu hatıra mendili*), sol üst köşede “dedi güzel, kıyarım canıma kapılar sürmelidir”, sağ alt köşesinde “dedim kaderim bekliyor, ah edip öksürmelidir”, sol altta “dedi ebruların pâyına (*o kaşların ayağına*) kurban olayım” yazmaktadır.

Mendilin çerçevesini oluşturan satırlar ise şu şekildedir. Alt satır: “Bir güzel şuha (*bir güzel sevgiliye*) dedim iki gözün sürmelidir / Dedi billahi seni Hind’e (*Hindistan’a*)”; soldaki satır “kadar sürmelidir / Dedi ey mâhi (*balık*) bir gece al verme beni / Dedi beyhude”; üst satır “yorulma kapılar sürmelidir / Dedi âşıklar yandı ciğerim oldu kebab”, sağdaki satır “Dedi söndürmek için pâyına (*ayağına*) yüz sürmelidir / Dedi keder ile sebatım (*dayanma gücüm*) geçiyor” yazmaktadır.

SEVGİLİYE HATIRA MENDİLİ

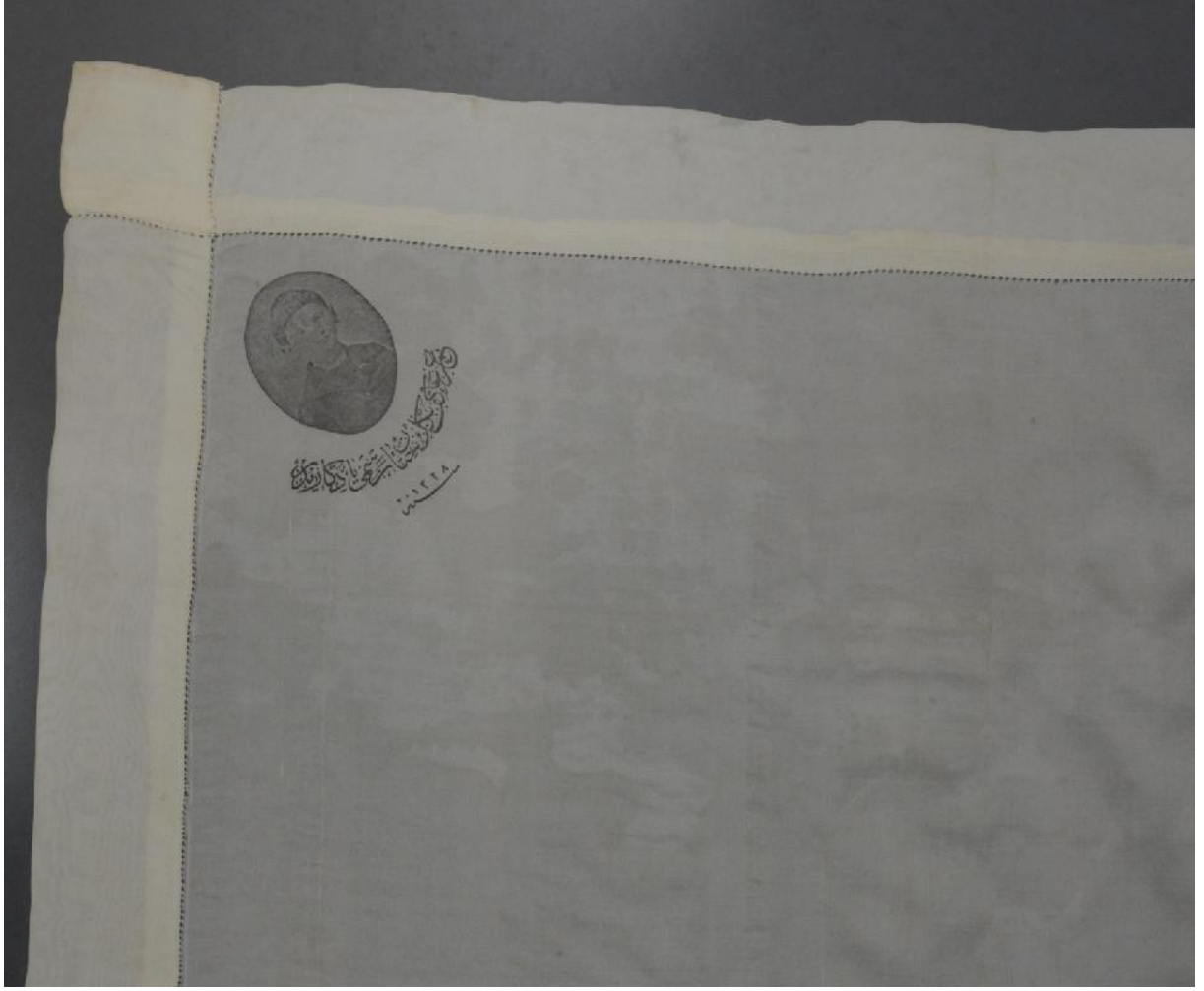
Mendilin Boyutları: 44,5x44,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 64

Mendilin üzerinde sevgiliye yazılmış bir şiir bulunmaktadır.

"Sevgilinin yüzüne dokundu,
Kavuştu ender güzelliğe, renklerin ahenginde.
Beyazı alınının güzelliğinden aldı,
Kırmızısını kıpkızıl yanaklarından.

Bu yüzden açıldıkça katlandı mutluluğu,
Güzel kenarları inciyle süslendi.
Mest olur mendil nefis manzarayla,
Mesrur olur gözlerin muhteşem rengiyle."

SÜNNET HATIRASI MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 50x47 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 53

Mendilin sol üst bölümündeki çocuk portresinin altında “Ömer Akif Bey’in hitan resmi (sünnet düğünü) yadigârıdır sene 1328” (1912) yazmaktadır.

BURSA GAZETESİ

Mendilin Boyutları: 54x61 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 82

Bursa Gazetesi'ne ait bir hatıra mendil. Gazeteden bazı bilgiler şöyle:

“Şimdilik haftada bir defa neşr olunur (*yayımlanan*) Türkçe gazetedir.”

Numara 905. 18 Şaban sene 1327 (4 Eylül 1909).

Mahall-i idaresi (*İdare yeri*) Hükümet Konağı karşısında matbaa-yı M Emri (*M Emri Matbaası*).

Menafi-i umumiye ait âsâr maa't-teşekkür derc olunur (*halkın yararına olan eserler teşekkür edilerek gazeteye koyulur*). Derc olunmayan evrak iade edilmez. Gönderilen mekâtibin (*yazıların*) neşr olup olunmamasından dolayı idare mesul olmaz.

Menafi-i âmmeye müteallik âsâr (*halkın yararıyla ilgili eserler*) için sütunlar her zaman açıktır.” yazmaktadır.

Şerait-i iştira (*satın alma koşulları*).

Sahib-i imtiyaz ve müdir-i mütevelli (*imtiyaz sahibi ve mütevelli başkanı*).

Gazetenin bir seneliği Bursa (*Bursa*) için 10 kuruş olup taşralara için 10 kuruş posta ücreti zam olunur (*eklenir*).

Adi ilanların (*ilanların*) beher satırından 1 ve havadis sırasında neşr olunacak (*yayımlanacak*) mutad (*sürekli*) ilanların beher satırı için 5 kuruş alınır” yazmaktadır.

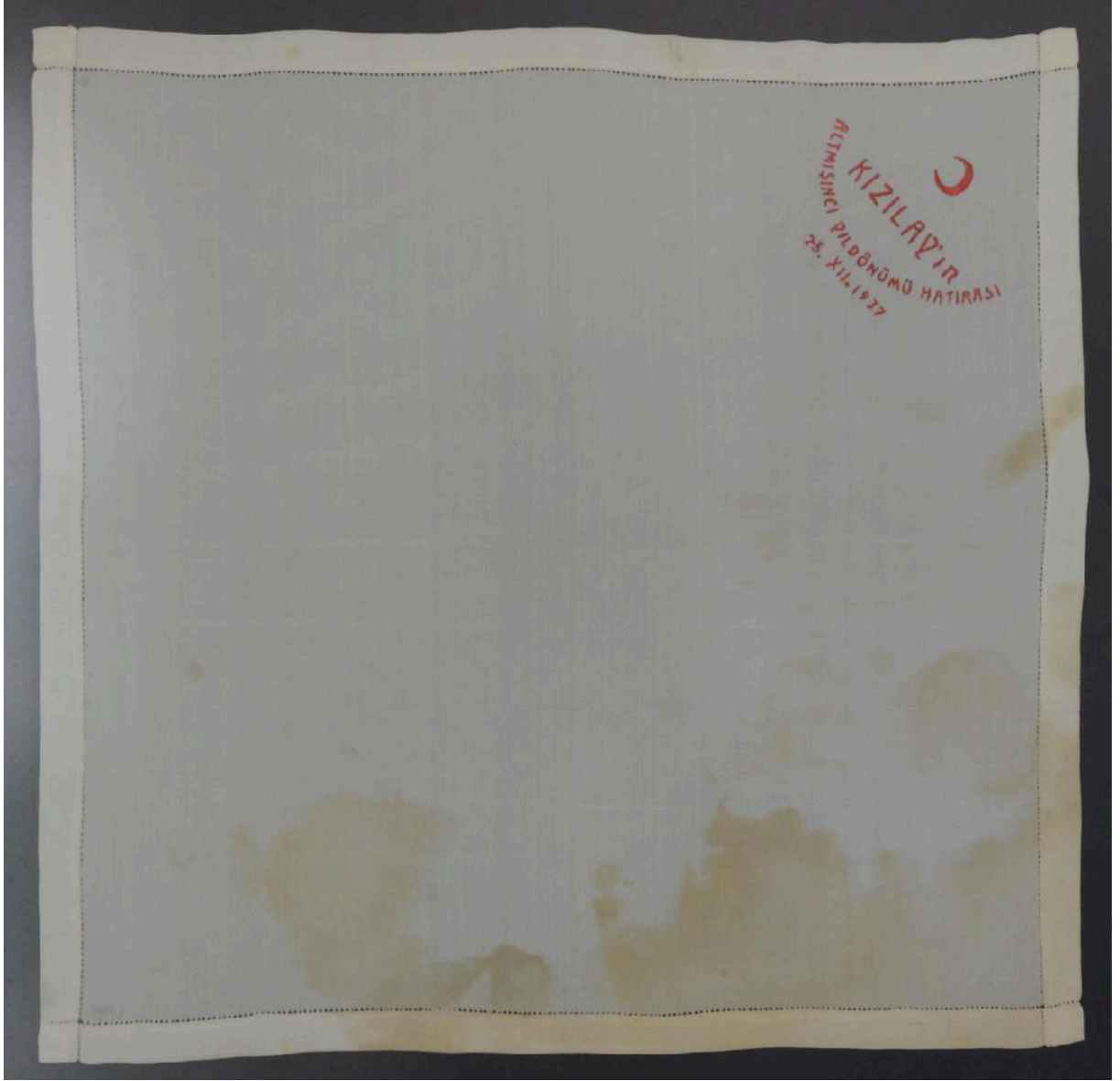

KIZILAY 50. YIL HATIRASI

Mendilin Boyutları: 40,5x38,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 40

Mendilin sol alt köşesinde “Suriye Hilal-i Ahmer” (*Kızılay*) Cemiyeti Ellinci Yıl Hatırası” yazmaktadır.

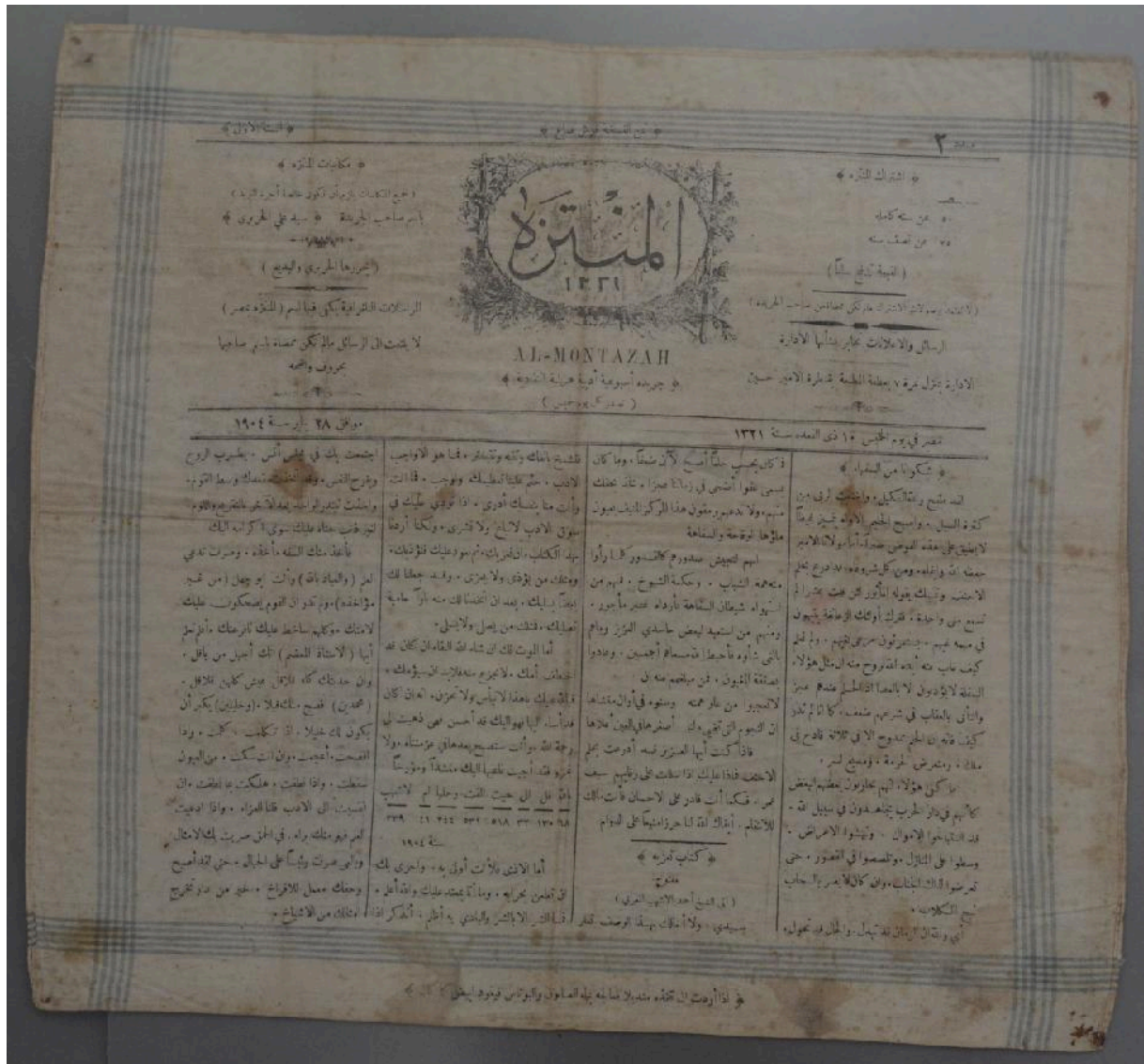

KIZILAY HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 38x37 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 42

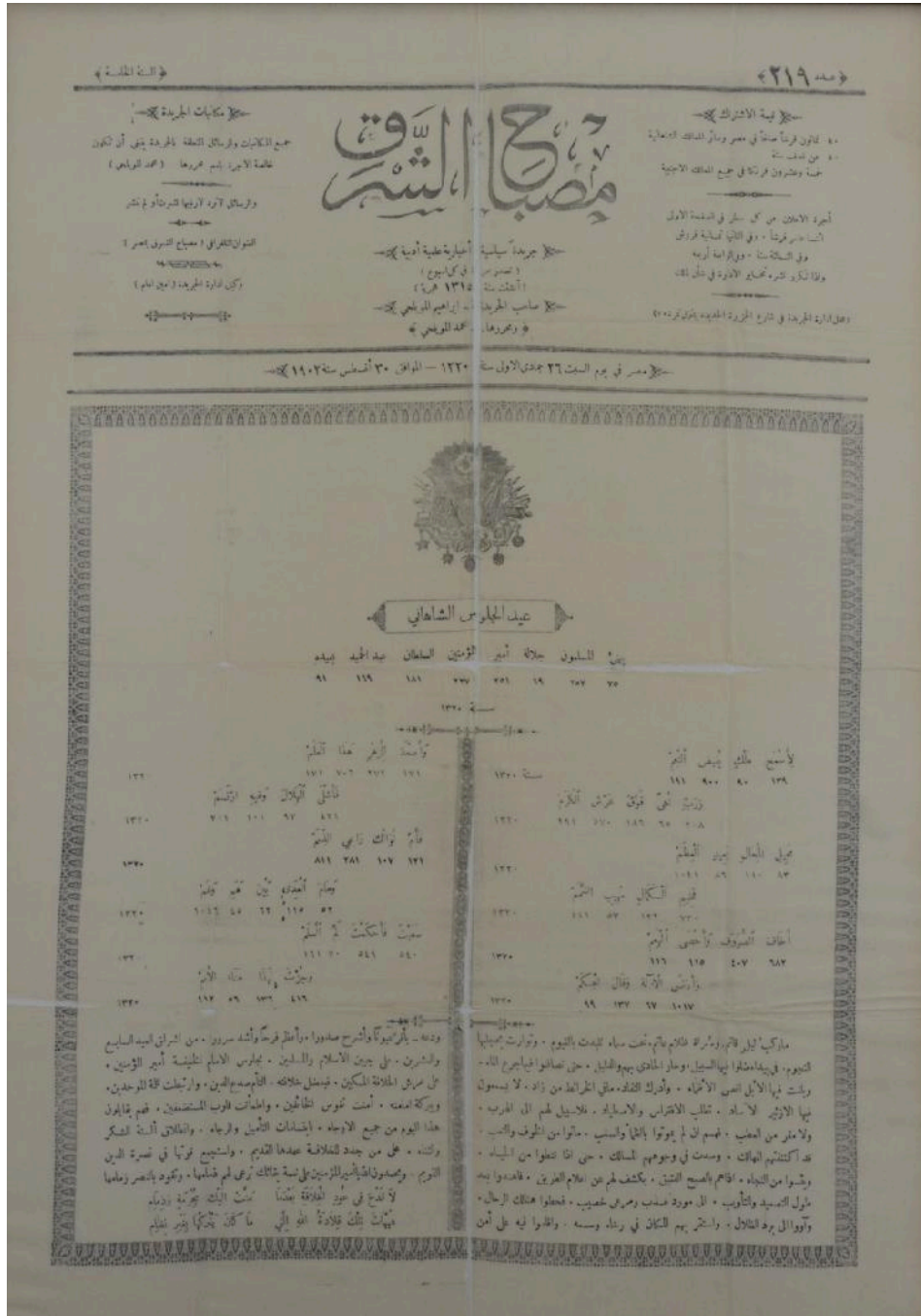
1877 yılında Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti adıyla kurulan Kızılay'ın 60. yıldönümü hatırası için hazırlanmıştır. Düz beyaz zemin üzerine kırmızıyla işlenmiş hilalin altında yine kırmızıyla "Kızılay'ın Altmışıncı Yıldönümü Hatırası 25. XII. 1937" ibaresi yer almaktadır.

AL-MONTAZAH GAZETESİ

Mendilin Boyutları: 37x41 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 32

MİSBAH-ÜL ŞARK GAZETESİ

Mendilin Boyutları: 54,5x39 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 96

1902 senesine ait Misbah-ül Şark Gazetesi, Mısır. Gazetenin başlığı "İd'i Culus Şahane".

YABANCI KÖKENLİ MENDİLLER

1900 ULUSLARARASI PARİS FUARI

Mendilin Boyutları: 39x42 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 20

1900 yılında gerçekleşen Paris Dünya Fuarı hatıra mendilidir. 14 Nisan'da açılan fuar, tüm dünyadan katılımcıların, ülkelerindeki teknolojik gelişmeleri tanıttığı bir organizasyondur. Mendilin ortasında yer alan dönme dolabın üst bölümünde "Exposition Internationale" (Uluslararası Fuar), altında ise "La Grande Roue" (Büyük Çember) yazıyor. Mendilin dört köşesinde çeşitli yapılar yer almaktadır. Yapıların altında sol üst köşede "Palais des Armées de Terre et de Mer" (Kara ve Deniz Orduları Sarayı), sağ üst köşede "Palais de l'Electricité et du Château d'Eau" (Elektrik Sarayı ve Su Kulesi), sol alt köşede "Porte Monumentale de l'Exposition" (Anıtsal Fuar Kapısı), sağ alt köşede "Palais des Manufactures Nationales" (Ulusal Üretimler Sarayı) yazmaktadır. Mendilin üzerinde fuara katılan ülkelere ait bayraklar da görülebilmektedir.

1958 ULUSLARARASI BRÜKSEL FUARI

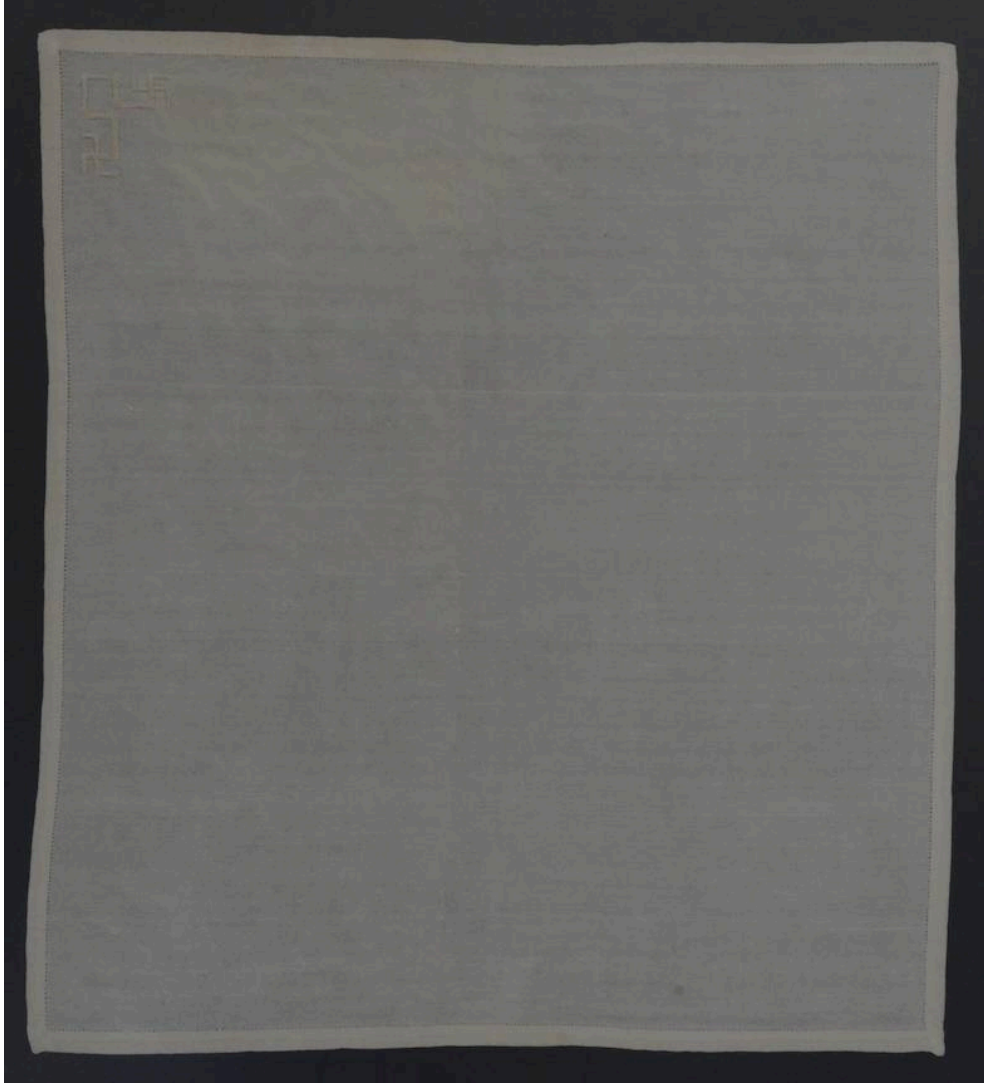
Mendilin Boyutları: 49x49 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 63

Brüksel’de 1958 yılında gerçekleştirilen Dünya Fuarı’nın anısına hazırlanmış mendil. Papanın ve Katolik dünyasının katılımını simgeliyor. Merkezde papalık amblemi bulunmaktadır. Amblemen orta noktasında, ağzında zeytin dalı taşıyan bir güvercin görülmektedir. Her şeyin barış içinde olduğunu simgeler. Amblemde ayrıca üç katlı taçla biri gümüş biri altın olan iki anahtar bulunmaktadır. Amblemen çevresinde mızraklardan oluşan bir çerçeve görülmektedir. Bu çerçevenin dışında “*kutsal makamın ve evrensel Katolik yaşamın Brüksel Fuarı’na katılımı*” yazmaktadır.

Mendilin üzerinde, saat on iki yönünde Suriyeli piskopos, saat üç yönünde kardinal, saat altı yönünde Ermeni piskopos, saat dokuz yönünde ise kardinal görülmektedir. Bu dört figürün aralarında papa ve Vatikan'ı korumakla görevli İsviçreli askerler görülmektedir. Bunlar er, bandocu, zırhlı asker ve çavuştur. Bu askerler Vatikan'ın (kutsal makamın) koruyuculardır. Katolik olarak doğmuş İsviçre vatandaşlardan seçilmiş kişilerdir. Katoliklik bağıyla papaya bağlıdırlar. 16. yüzyıldan beri değişmemiş üniformalar içinde görülmektedirler.

Modern anlamda fuarcılığın başlangıcı, 1851'de İngiltere'de düzenlenen fuar olarak kabul edilmektedir. 1851 yılında Londra'da bulunan Hyde Park'ta gerçekleştirilmiştir. Gelenekselleşen fuar 1931 yılında Paris'te, 1933'te Chicago'da, 1937 yılında tekrar Paris'te yapıldı. II. Dünya Savaşı ile birlikte bu büyük organizasyon durdu. Savaştan sonra ilk Dünya Fuarı barış temasıyla 1958 yılında Brüksel'de açılmıştır. Mendil, Brüksel'deki fuarın anısına hazırlanmıştır.

SEMBOL

Mendilin Boyutları: 44,5x39,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 36

Sağ üst köşede, iki adet gamalı haçın birleştirildiği bir motif yer almaktadır. Tarihi çok eskiye dayanan bu motif, Nazi Almanyası'nın sembolü olarak da kullanılmıştır. Mendil, bu nedenle II. Dünya Savaşı dönemiyle ilişkilidir.

MARKOS BOTSARIS

Mendilin Boyutları: 65x68 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 91

Yunan Bağımsızlık Savaşı'nın ilk yıllarındaki önemli liderlerden biri olan Markos Botsaris, 1788 yılında Osmanlı İmparatorluğu topraklarında, Soúli'de doğmuştur. Burası günümüzde Yunanistan sınırları içindedir. Botsaris, Avrupa'nın ulusal bağımsızlık ve ulusal kimlik fikirlerinden güçlü şekilde etkilenmiştir. 1814 yılında Philikí Etaireía Vatanseverler Cemiyeti'ne katılmıştır. 1823'de Missolonghi Kasabası'nın savunmasında yer almış ve kuşatmaya katılmak üzere ilerleyen Türk Ordusu'nun öncü birliğini oluşturan Arnavutları bozguna uğratmıştır fakat bu çatışma sırasında da ölmüştür (21 Ağustos 1823).

JAPON DONANMASI HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 43x42,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 39

Mendilin dört köşesinde Japon donanma sancağı, kenarlarında donanmaya ait gemi görüntüleri yer almaktadır.

ASKERİ EĞİTİM AMAÇLI MENDİL 1874

Mendilin Boyutları: 70x77 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 76

Mendilde, bir tüfeğin sökülmesi ve birleştirilmesi anlatılmaktadır. Mendilin bir örneği Nevada Eyalet Müzesi'ndedir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GÜNEY KORE HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 88x84 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 88

Mendil, 1950-1953 yılları arasında Kuzey Kore ile Güney Kore arasındaki savaşın anısına hazırlanmıştır. Mendilin üzerine mavi renkle Kore haritası işlenmiştir. Haritanın Güney Kore bölümünde, büyük bir Birleşmiş Milletler bayrağı görülmektedir. Bu bayrak, Birleşmiş Milletler'in Kore Savaşı'nda yer aldığı tarafı simgelemektedir.

Bu savaşta Güney Kore'nin yanında yer alan ülkelerin bayrakları, mendilin çevresinde görülmektedir. Üst sırada soldan sağa doğru Tayland, Filipinler, Norveç, Yeni Zelanda. Sol çerçevede yukarıdan aşağıya doğru, İsveç, Türkiye, Güney Afrika Birliği, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri. Sağ çerçevede yukarıdan aşağıya doğru Hollanda, Hindistan, Yunanistan, Fransa, Etiyopya. Alt çerçevede Avustralya, Belçika, Kanada, Kolombiya ve Danimarka bayrakları görülmektedir.

NAPOLÉON'UN RUSYA SEFERİ

Napoléon'un Rusya'dan Dönüşü

Mendilin Boyutları: 70x67 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 125

Mendil, Napoléon'un Rusya seferi üzerine hazırlanmış. Fransız Ordusu'nun Rusya'nın içlerine yaptığı bu sefere (24 Haziran-30 Aralık 1812) Rusya'da 1812 Vatanseverlik Savaşı ismi verilmiştir.

Napoléon komutasındaki Fransız ordusu Haziran 1812’de Neman Nehri’ni geçerek Rusya Seferi’ne başladı. Bu uzun sefer sırasında çatışmalar oldu ise de Rus Ordusu sistemli şekilde iç bölgelere çekildi. Çekilirken de geçtiği bölgelerde Napoléon’un devasa ordusunun gıda ihtiyacını karşılayabileceği ürünleri yaktılar. Amaç Fransız ordusunun erzak ihtiyacını karşılamasını engellemektir. Ruslar sürekli toprak kaybetse de iç bölgelere doğru çekilmeye devam etti.

İki ordu 7 Eylül 1812’de Moskova yakınlarındaki Borodino Kasabası’nda karşılaştı. Kanlı savaşı Napoléon kazandı. Napoléon ile Moskova arasında hiçbir şey kalmamıştı. Rus Ordusu geri çekilmeye devam etti. Fransızlar kısa süre sonra Moskova’ya girdi. Napoléon şehrin teslim edilmesini beklerken Moskova’nın terk edildiğini gördü. Dahası başlayan yangınlar sonucunda şehrin büyük kısmı yandı. Yanmış Moskova’da gıda ve barınacak yer bulmak imkânsız hale gelmişti. Rusların teslim olabileceğine dair herhangi bir işaret yoktu. Çar I. Aleksandr (Mart 1801-Aralık 1825 arasında hüküm sürmüştür) Napoléon tarafından gönderilen antlaşma taleplerini kabul etmedi. Kış aylarının yaklaşması, Napoléon ve ordusu için ciddi tehditti. Tek seçenek Moskova’dan çekilmektir. Ekim ayında, uzun geri dönüş seferi başladı.

Çekilmekte olan Fransız ordusuna Rus ordusu ve yerel halk tarafından uygulanan gerilla yöntemleriyle büyük kayıplar verildi. Ayrıca Rus ordusu Fransız ordusunu geldiği güzergâhtan dönmeye zorladı. Bu nedenle dönüş yolunda çok ciddi gıda sıkıntısı yaşandı. Çünkü Rus ordusu geri çekilirken her şeyi yakmıştı ve Napoléon’un ordusu aynı yoldan geri dönüyordu. Gıda sıkıntısının yanında ani bastıran kış, büyük sorun haline geldi. Sefer devam ederken General Claude François de Malet, Fransa’da darbe girişiminde bulundu. Darbe başarısız olsa da Napoléon bundan büyük rahatsızlık yaşadı. Bunun üzerine 5 Aralık’ta yanındaki üst düzey komutanlarıyla atlı bir kızıla Fransa’ya gitmek üzere yola çıktı. Mendil, Napoléon’un Rusya’dan ani bir şekilde gidişini resmediyor. Dağılan Fransız ordusu ancak 14 Aralık 1812’de Rusya’yı terk edebildi. Sefere çıkan ordunun büyük bölümü bu seferde kaybedildi.

NAPOLÉON'UN RUSYA SEFERİ

Fransız – Rus Savaşı

Mendilin Boyutları: 71x71 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 116

Mendil, Napoléon'un (Napoléon Bonaparte) Rusya seferinin bir yansımasıdır. Fransız ordusunun 24 Haziran 1812'de başlayan Rusya seferi, Napoléon'un savaş kaybetmemesine rağmen ağır yenilgi almasıyla sonuçlanmıştır.

Napoléon Moskova'yı ele geçirdiyse de bunun büyük Fransız ordusuyla başa çıkabilmek için Rus komutanlar tarafından uygulanan bir plan olduğu daha sonra anlaşılmıştır. Napoléon Moskova'yı aldıktan sonra Çar I. Aleksandr'ın teslim olmasını beklemiştir; fakat bu gerçekleşmemiştir. Ruslar, Napoléon gelmeden şehri terk etmişti. Dahası şehir yönetiminin kendisini karşılaması ve şehri teslim etmesini bekleyen Napoléon, kentte çıkan yangınlar sonucu büyük bir problemle karşılaşmıştı. Kış soğukları yaklaşmaktayken Napoléon'un ordusu barınma ve gıda sorunlarıyla baş başa kalmıştı. Ayrıca Moskova'nın büyük bölümü, bu yangında tahrip olmuştur.

Mendilin merkezinde, Çar I. Aleksandr'ın (Mart 1801-Aralık 1825 arasında hüküm sürmüştür) portresi görülmektedir. Dört köşede ise savaşta önemli rol oynayan Rus komutan ve yöneticiler bulunmaktadır. Mendilin sol üst köşesinde Matvei Ivanoviç Platov görülmektedir. Don Kazakları ordusunun başıydı. 1812 Savaşı'nda, sınırdaki Kazak alaylarını komuta etmiştir. Sağ üst köşede Michael Barclay de Tolly görülmektedir. Napoléon'un ordularına karşı savaşan önemli bir komutandır. Savaş sırasında yerine Mihail Kutuzov gelmiştir.

Sol alt köşede Kont Fyodor Vasilyevich Rostopchin görülmektedir. Fransa'nın Rusya istilası sırasında Moskova valisi olarak görev yapmaktaydı. Napoléon şehri aldıktan sonra çıkan büyük yangının sorumlusu olarak görülür. Sağ alt köşede ise Mihail Kutuzov görülmektedir. Diplomat ve komutandır. Savaşı esnasında Çar I. Aleksandr'ın isteğiyle başkomutan olmuştur. Keskin zekâsı ve savaş taktikleriyle Fransız ordularını Rusya'dan başarılı şekilde geri püskürtmüştür.

Portrelerin arasında önemli sahneler resmedilmiştir. Üst bölümdeki iki portrenin arasında Başkomutan Mihail Kutuzov, generalleriyle birlikte Moskova'yı Napoléon'a teslim etmeyi görüşürken resmedilmiş. Sol bölümdeki iki portrenin arasında Moskova'yı ele geçiren Napoléon, komutanlarıyla şehri izlerken resmedilmiş. Alt bölümde Napoléon dönüş yolunda resmedilmiştir.

MACARİSTAN TARİHİ

Mendilin Boyutları: 53x57 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 127

NOT: BU MENDİL “Honalapitas 896” YAZISI SOL ÜSTTE OLACAK ŞEKİLDE KONUMLANDIRILMALI.

Macaristan tarihi üzerine hazırlanmış hatıra mendil. Mendilin üzerinde Macaristan tarihindeki önemli olaylar resmedilmiştir. Mendilin sol üst köşesinden başlayarak saat yönünde incelenirse Macaristan tarihindeki önemli olaylar kronolojik olarak izlenebilmektedir. Sol üst köşedeki çizimde Macar Kralı Árpád görülmektedir. Macarlar, 896 yılından itibaren Árpád liderliğinde Karpatlar Havzası'na yerleşmiştir. Çizimin altına bu önemli olayın tarihi not düşülmüştür. Sağ üst köşede, Kral İstvan'ın (*Stephen*) Hristiyanlığı kabul ederek taç giymesıyla 1000 yılında Macar devletinin kurulması resmedilmiştir.

Sağ alt köşede Pozsony parlamentosu resmedilmiştir. Resimdeki kişi Maria Theresia'dır. Maria Theresia, 25 Haziran 1741 tarihinde Pozsony'de (*Bratislava*) Macaristan kraliçeliği tacını giymiştir. Sol alt köşede ise Budapeşte'de 1867 yılında Franz Joseph'in taç giyme töreni betimlenmiştir. Söz konusu çizim 1867 yılındaki Avusturya-Macaristan Antlaşması ve ikili monarşi dönemini simgeler. 8 Haziran 1867'de Avusturya İmparatoru Franz Joseph, Budapeşte'de Macaristan krallık tacını giymiştir. Böylece Avusturya-Macaristan İmparatorluğu kurulmuştur. İmparatorluk, I. Dünya Savaşı'nın ardından yıkılmıştır.

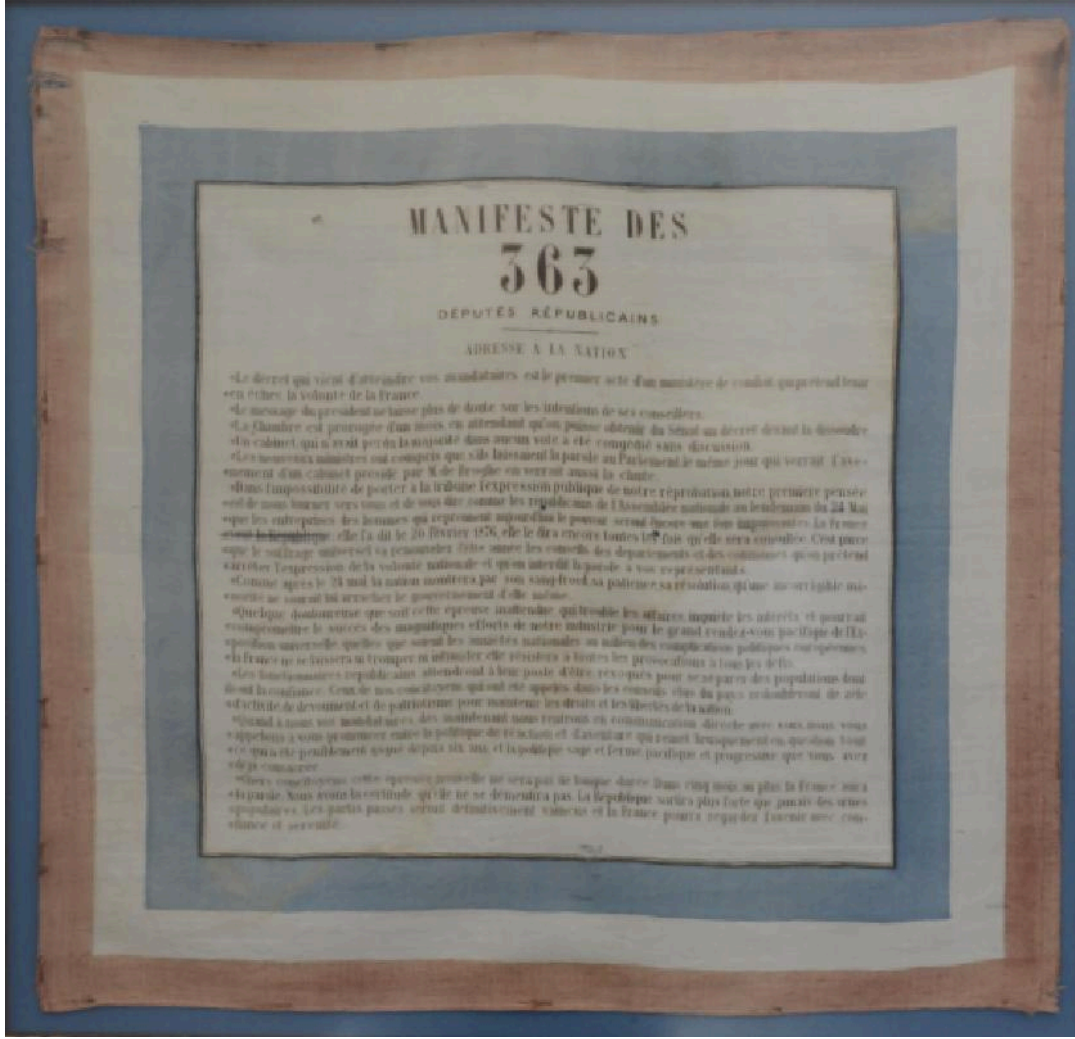
SURP PIRĞİÇ ERMENİ HASTANESİ

Mendilin Boyutları: 41x35,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 34

Surp Pırgıç (*Aziz Kurtarıcı*) Ermeni Hastanesi'nin 1952 yılında yapılan balosu için hazırlanmış olan bir hatıra mendildir. İstanbul'da bulunan Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi, Osmanlı Sultanı II. Mahmud'un (Temmuz 1808-Temmuz 1839 arasında hüküm sürmüştür) fermanıyla 1832 yılında kurulmuş, 31 Mayıs 1834 tarihinde ise hizmet vermeye başlamıştır. Hastane, Kazaz Artin Amira Bezciyan'ın önderliğinde, dönemin önde gelen cemaat mensuplarının destekleriyle kurulmuştur.

Mendilin merkezinde Artin Amira Bezciyan'ın (10 Nisan 1771-3 Ocak 1834) portresi bulunmaktadır. Hastanenin yapımını başlatan kişidir fakat hastanenin hizmete girdiğini görememiştir. Sultan II. Mahmud'un mali danışmanı olan Bezciyan, zamanla Osmanlı Sarayı'nda Ermeni toplumunun temsilcisi durumuna gelmiştir.

363'LERİN MANİFESTOSU

363 CUMHURİYETÇİ MİLLETVEKİLİNİN MANİFESTOSU

Mendilin Boyutları: 40,5x42 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 65

Fransa'da, üçüncü cumhuriyet sırasında (1870-1940 yılları arasında uygulanan yönetim) meydana gelen, 363'ler Krizi olarak da bilinen siyasi olaya ilişkin mendil. Krize neden olan konu, Fransa cumhurbaşkanıyla ulusal meclis arasındaki güç dağılımıdır. Kraliyet taraftarı olan Başkan Patrice de Mac Mahon (1873-1879 yılları arasında cumhurbaşkanı), parlamentoda muhafazakârların ağırlıklarını kaybetmeleri karşısında cumhuriyetçileri bölme politikası izlemiştir. İlmîli Cumhuriyetçi Başbakan Jules Simon'u (12 Aralık 1876-16 Mayıs 1877) istifaya zorlamıştır. Bunun üzerine meclisteki farklı partilere mensup 363 cumhuriyetçi delege, ortak bir kararla yeni hükümeti desteklemeyi reddetmiştir. Bunun üzerine Mac Mahon meclisi feshetmiştir.

Yenilenen seçimlerde ise kralcıların meclisteki sayısı 209, cumhuriyetçilerin sayısı ise 323 olmuştur. Cumhuriyetçiler yine çoğunluktadır. Halk, cumhurbaşkanının eylemini açıkça reddetmiştir. Cumhurbaşkanı ılımlı bir cumhuriyetçi olan Jules Armand Dufaure'u meclis başkanı olarak atar. Bu gelişmelerin üzerine, Fransa'da cumhurbaşkanının seçimleri yenileme yetkisinin olağanüstü koşullar dışında kullanılmaması, yönünde bir anlayış hâkim olur. Parlamantonun feshedilmesi hakkı üçüncü cumhuriyet sırasında tekrar kullanılmamıştır.

Mendil Metni:

363 CUMHURİYETÇİ MİLLETVEKİLİNİN MANİFESTOSU

ULUSA HİTABEN

“Temsilcilerinize ulaşmış olan kararname, Fransa'nın isteğini uzak tuttuğunu iddia eden bir savaş bakanlığının ilk belgesidir.

Başkanın mesajı, danışmanlarının niyetleriyle ilgili hiçbir şüpheye mahal vermemektedir.

Senatodan odayı feshetmesi beklenen bir kararnameyi elde etmeyi beklemek üzere oda bir ay uzatılmıştır.

Hiçbir oylamada çoğunluğu kaybetmemiş olan bir kabine, tartışmaya gerek duymaksızın azledildi.

Yeni bakanlar, sözü parlamentoya bırakmış oldukları takdirde o gün kabineye Sayın Monsieur de Broglie'nin iktidara geleceğini ve akabinde onun iktidardan düşeceğini görececeklerini anlamışlardı.

Kürsüye kınamamızın kamusal ifadesini taşıma imkânsızlığında, ilk düşüncemiz size doğru dönmek ve size 24 Mayıs'ın ertesi günündeki millet meclisi cumhuriyetçileri olarak bugün iktidarı ele geçiren kişilerin teşebbüslerinin bir kez daha etkisiz kalacağını söylemektir. Cumhuriyetten önce Fransa: 20 Şubat 1876 tarihinde bunu söyledi ve danışılacağı her sefer de bunu söyleyecek. Çünkü genel oylama ulusal isteğin ifadesini durdurduğu ve temsilcilerinizin konuşmasına izin vermediği iddia edilen bölgelerin ve bucakların meclislerinde yeniden yapılacaktır.

24 Mayıs'tan sonra olduğu gibi ulus, hükümetlerinin telafi edilemeyen bir azınlık tarafından ele geçirilmemesi için soğukkanlı kalarak sabrını ve kararlılığını gösterecektir.

İşleri karıştıran, menfaatleri zora sokan ve büyük Evrensel Barış Sergisi randevusu için sanayimizin muhteşem çabalarının başarısını tehlikeye sokabilecek bu beklenmeyen sınav ne kadar acılı olursa olsun Avrupalı politik karışıklıklar ortasında ulusal tedirginlikler ne olursa olsun, Fransa kendisinin aldatılmasına ve yıldırılmasına izin vermeyecektir, her türlü provokasyona ve her türlü meydan okumaya dayanacaktır.”

363'LERİN MANİFESTOSU SENATÖRLERİN BEYANI

Mendilin Boyutları: 41x43 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 84

Fransa'da, üçüncü cumhuriyet sırasında (Fransa'da 1870-1940 yılları arasında uygulanan cumhuriyet yönetimidir) meydana gelen, 363'ler Krizi olarak da bilinen siyasi olaya ilişkin mendil.

Mendil Metni:

**FRANSIZ CUMHURİYETİ
TÜM CUMHURİYETÇİ GRUPLAR BİRLİĞİ
SENATÖRLERİN BEYANI**

AŞAĞIDA İMZALARI BULUNAN VE SENATONUN ÜÇ SOLCU GRUBUNU TEMSİL EDENLER AŞAĞIDAKİ GÖRÜŞÜ İFADE ETTİLER:

SAYIN DÜK BROGLIE TARAFINDAN YÖNETİLEN BAKANLIĞA KARŞI 19 HAZİRAN TARİHLİ GÜNDEMİ OYLAYAN 363 BAKANIN YENİDEN SEÇİLMESİ SİVİL BİR GÖREVDİR VE 1830 YILINDA 221 BAKAN KONUSUNDA ZORUNLU KALINDIĞI GİBİ, ÜLKE İÇİN BİR ZORUNLULUK TEŞKİL ETMEKTEDİR:

BU YENİDEN YAPILACAK SEÇİM, FRANSA’NIN GÜVENLİĞİ YURTİÇİNDE VE BARIŞI DA YURTDIŞINDA SAĞLAMA BECERİSİNE SAHİP OLAN CUMHURİYETÇİ KURUMLARI İDAME ETTİRME VE KONSOLİDE ETME İSTEĞİYLE İLGİLİ OLARAK EN HEYBETLİ DOĞRULAMASI OLACAKTIR.

HERKESİN VATANPERVERLİĞİNE ÇAĞRI YAPARAK GÜVENSİZLİK GÜNDEMİNİ OYLAYAN 363 MİLLETVEKİLİNİN ADAYLIĞINA KARŞI HİÇBİR CUMHURİYETÇİ ADAYIN KARŞI GELMEYECEĞİNE GÜVENİYORLAR.

PARİS, 26 HAZİRAN 1877.

İMZALAYAN SOLCU BÜRO ÜYELERİ:

Sol merkez adına: BERTAULD, BAŞKAN: CALMON, GILBERT-BOUCHER, BAŞKAN YARDIMCISI: BERNARD, KONT RAMPON, FOUCHER DE CAREIL, DAUPHINOT, BÜRO ÜYELERİ

Cumhuriyetçi sol adına: ARAGO, BAŞKAN: LEE ROYER, BAŞKAN YARDIMCISI: DUCLERC, HEROLD

Cumhuriyetçiler birliği adına: A. P. EYRAT, BAŞKAN: VICTOR HUGO, CEEMIEUX, SCHEURER-KESTNER, BÜRO ÜYELERİ

MİLLETVEKİLLERİNİN BEYANI

FESİH OYLAMASIYLA KARŞI KARŞIYA KALAN MİLLETVEKİLLERİ ODASININ DÖRT SOLCU BÜRO TEMSİLCİLERİ OLAN VE AŞAĞIDA İMZALARI BULUNAN MİLLETVEKİLLERİ

17 MAYIS TARİHLİ VE BAKANLIĞA KARŞI ÇIKARILAN GÜVENSİZLİK GÜNDEMİNİ OYLAYAN VE ORTAK BİR FİKİRDE HAREKET EDEN 363 MİLLETVEKİLİNİN SEÇMENLER SEÇİME ÇAĞIRILDIĞINDA GENEL OYLAMADA DA BİRLİKTE VE AYNI SIFATLA HAZİR BULUNACAKLARINI BEYAN ETTİLER.

PARİS, 26 HAZİRAN 1877.

İMZALAYAN SOLCU BÜRO ÜYELERİ:

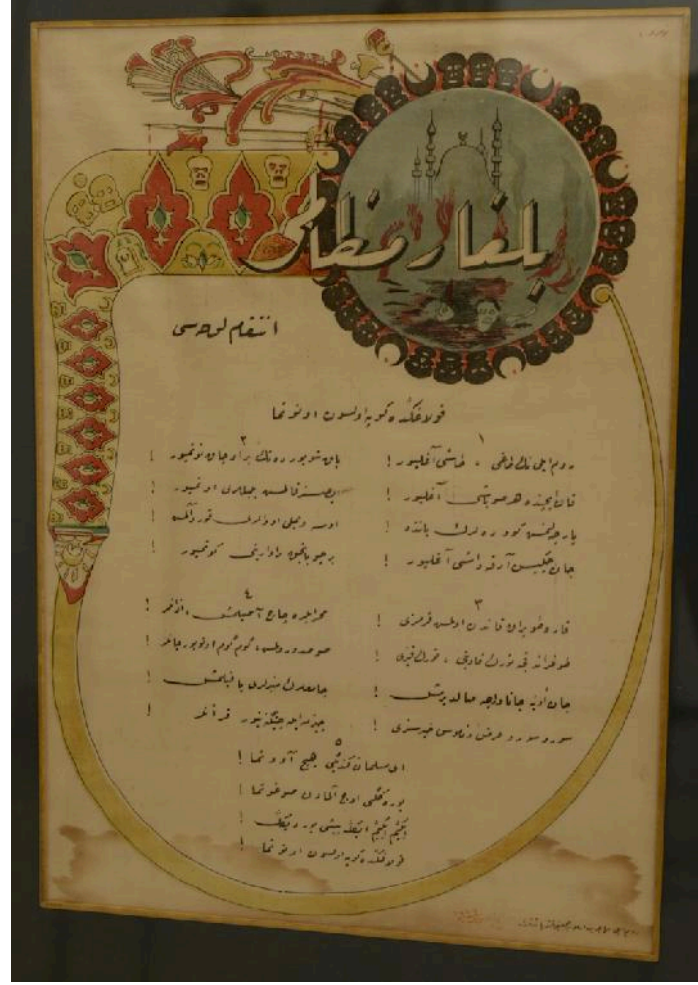
Sol merkez adına: MADAME de MARCERE, PAUL DE REMSANT, ANNE LEROUX, FRANCK-CHAUVEAU, DRUMEL, RICHARD WADDINGTON, DANELLE, BERNARDIN, PHILIPPOTEAUX, BARDOUX, PAUL BETHMONT, ROBERT DE MASSY, GERMAIN.

Cumhuriyetçi sol adına: MADAME DE DEVOUCOUX, PASCAL DUPRAT, LISBONNE, LEBLOND, ALBERT GREVY, JULES FERRY, BERNARD LAVERGNE, COCHERY, MARGAINE, RAMEAU, TIRARD, JOURNAULT, CAMILLE SEE.

Cumhuriyetçiler Birliği adına: MADAME LAUSSEDAT, CH. FLOQUET, HENRI BRISSON, GAMBETTA, LEPERE, SPULLER, LELIEVRE, MARCELLIN PELLET, DREO, HENRI LEFEVRE.

Aşırı sol adına: MADAME LENNS BLANC, MADDER MONTAU LOCKROY.

1877 seçimlerinden bir hatıra.

BULGAR MEZALİMİ HATIRA MENDİLİ

Mendilin Boyutları: 36,5x25,5 cm

FOTOĞRAF KLASÖR NUMARASI: 130

Kulağına küpe olsun unutma
Rumeli'nin dağı taşı ağlıyor
Kan içinde her su başı ağlıyor
Parçalanmış gövdelerin yanında
Can çekişen arkadaşı ağlıyor

Bak şu yerde tek bir ocak tütüyor
Issız kalmış bülbülleri ötmüyor
O sevimli ovaları kurt olmuş
Bir çobancık davarını gütmüyor

Kara toprak kandan olmuş kırmızı
Doğradıkça Türk kadını Türk kızı
Can evine canavarca saldırmış
Sürü sürü ırz ve namus hırsızı

Mihraplara asılmış, ezanlar
Susturulmuş, güm güm ötüyor çanlar
Camilerin minberleri yok olmuş
Çizme ile çiğneniyor Kuranlar

Ey Müslüman kendini hiç avutma
Yüreğini öç almadan soğutma
İnim inim inleyişi yurdunun
Kulağına küpe olsun unutma

Rumeli Muhacirin-i İslamiye Cemiyeti Neşriyatından, 10 Ağustos 1912